

UNIVERSITATEA ECOLOGICĂ DIN BUCUREȘTI

FACULTATEA DE DREPT

Program de studii universitare de licență: Drept

**Forma de învățământ: învățământ cu frecvență redusă / învățământ la
distanță**

**Suport de curs pentru disciplina:
DREPT PENAL SPECIAL II**

**Titular de disciplină:
Prof. Univ. Dr. Petre Buneci**

**București
2023**

CUPRINS

Introducere	6
a. Date privind titularul de disciplină	6
b. Date despre disciplină.....	6
c. Obiectivele disciplinei	6
d. Competențe acumulate după parcurgerea cursului.....	6
e. Resurse și mijloace de lucru	7
f. Structura cursului	7
g. Cerințe preliminare.....	9
h. Durata medie de studiu individual	9
i. Evaluarea	9
Capitolul 1. Infracțiuni privind autoritatea și frontiera de stat	11
1.1. Introducere	11
1.2. Aspecte comune infracțiunilor privind autoritatea	12
1.3. Aspecte comune infracțiunilor privind frontiera de stat.....	16
1.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor	19
1.5. Bibliografie recomandată	20
Capitolul 2. Infracțiuni contra înfăptuirii justiției	22
2.1. Introducere	22
2.2. Aspecte comune infracțiunilor contra înfăptuirii justiției.....	23
2.3. Test de autoevaluare a cunoștințelor	29
2.4. Bibliografie recomandată	30
2.5. Teme de control	31
Capitolul 3. Infracțiuni de corupție	32
3.1. Introducere	32
3.2. Aspecte comune infracțiunilor de corupție	32
3.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor	34
3.5. Bibliografie recomandată	35
Capitolul 4. Infracțiuni de serviciu	36
4.1. Introducere	36
4.2. Aspecte comune infracțiunilor de serviciu.....	36
4.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor	39
4.5. Bibliografie recomandată	40
Capitolul 5. Infracțiuni de fals	41

5.1. Introducere	41
5.2. Conținut	41
5.3. Rezumat	49
5.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor	55
5.5. Bibliografie recomandată	55
5.6. Teme de control	56
Capitolul 6. Infrațiuni contra siguranței publice. Infrațiuni contra siguranței circulației pe căile ferate. Infrațiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive	57
6.1. Introducere	57
6.2. Conținut	57
5.3. Rezumat	64
6.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor	69
6.5. Bibliografie recomandată	70
6.6. Teme de control	71
Capitolul 7. Infrațiuni contra siguranței publice. Infrațiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege. Infrațiuni contra sănătății publice. Infrațiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice	72
7.1. Introducere	72
7.2. Conținut	72
7.3. Rezumat	79
7.4. Bibliografie recomandată	85
7.5. Teme de control	85
Capitolul 8. Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială. Infrațiuni contra ordinii și liniștii publice	86
8.1. Introducere	86
8.2. Conținut	86
8.3. Rezumat	89
8.3. Test de autoevaluare a cunoștințelor	92
8.4. Bibliografie recomandată	93
8.5. Teme de control	94
Capitolul 9. Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială. Infrațiuni contra familiei. Infrațiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate	94
9.1. Introducere	94

9.2. Conținut	95
9.3. Rezumat	98
9.3. Test de autoevaluare a cunoștințelor	101
9.4. Bibliografie recomandată	101
6.6. Teme de control	102
Capitolul 10. Infrațiuni electorale.....	103
10.1. Introducere	103
10.2. Aspecte comune	104
10.3. Rezumat	107
10.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor	108
10.5. Bibliografie recomandată	109
10.6. Teme de control	110
Capitolul 11. Infrațiuni contra securității naționale	111
11.1. Introducere	111
11.2. Aspecte comune	112
11.3. Rezumat	116
11.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor	120
11.5. Bibliografie recomandată	121
11.6. Teme de control	121
Capitolul 12. Infrațiuni contra capacității de luptă a forțelor armate	122
12.1. Introducere	122
12.2. Conținut	122
12.3. Rezumat	126
12.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor	131
12.5. Bibliografie recomandată	132
12.6. Teme de control	133
Capitolul 13. Infrațiuni contra capacității de luptă a forțelor armate. Infrațiuni de genocid, contra umanității și de război	133
13.1. Introducere	133
13.2. Conținut	133
13.3. Rezumat	137
13.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor	142
13.5. Bibliografie recomandată	143
13.6. Teme de control	143
Capitolul 14. Impactul digitalizării asupra justiției penale.....	144

14.1. Introducere	144
14.2. Conținut	144
14.3. Rezumat	152
14.5. Bibliografie recomandată	152
14.6. Teme de control	153
Răspunsuri la testele de autoevaluare a cunoștințelor	154

Introducere

Cursul este destinat, în principal, studenților Facultății de Drept din cadrul Universității Ecologice din București – Forma de învățământ: învățământ cu frecvență redusă / învățământ la distanță, dar poate constitui un util material de studiu și pentru studenții la învățământ cu frecvență (IF).

a. Date privind titularul de disciplină

Nume și prenume:	Prof. Univ. Dr. Petre Buneci
E-mail:	bunpetre56@yahoo.com

b. Date despre disciplină

Anul de studiu:	III
Semestrul:	2

c. Obiectivele disciplinei

Obiectivul general al disciplinei	• Dobândirea cunoștințelor fundamentale din domeniul științelor penale • Însușirea unui mod de gândire logico-juridic corect
Obiectivele specifice	• Cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei, atât a normelor de incriminare cât și a jurisprudenței relevante cu privire la aplicarea acestora • Analiza evoluției legislative și a jurisprudenței în materie penală • Cultivarea unor abilități de interpretare contextuală prin abordarea multidisciplinară a soluționării unor spețe din jurisprudența penală și utilizarea în acest sens și a cunoștințelor de drept penal comparat.

d. Competențe acumulate după parcurgerea cursului

Competențe profesionale	• cunoașterea, înțelegerea și utilizarea limbajului specific, a conceptelor și teoriilor părții speciale a dreptului penal • utilizarea adecvată a limbajului juridic penal în cadrul unei dezbateri pe temă dată • utilizarea conceptelor și teoriilor dreptului penal pentru explicarea și interpretarea textelor de lege • identificarea, selectarea și aplicarea prevederilor legale într-un context determinat, pentru rezolvarea unei probleme concrete • realizarea studiului juridic și distingerea între prevederile relevante față de cele irelevante care au incidență în rezolvarea unor situații specifice
-------------------------	---

Competențe transversale	• realizarea în mod eficient și responsabil, în condiții de relativă autonomie și sub asistență de specialitate, a sarcinilor profesionale • dezvoltarea profesională continuă prin utilizarea în mod eficient a resurselor de comunicare și a surselor de informare și formare profesională • însușirea și aplicarea tehnicii lucrului în echipă, inclusiv prin participarea la procesele simulate organizate de către facultate
-------------------------	---

e. Resurse și mijloace de lucru

Pentru o pregătire temeinică, vă sugerăm să efectuați toate testele de evaluare, astfel încât rezultatul pregătirii dumneavoastră să fie cât mai obiectiv. De asemenea, vă sugerăm să vă alcătuiți propriile dumneavoastră planuri și scheme, acestea ajutându-vă la o mai bună sistematizare a cunoștințelor dobândite.

Fiecare curs debutează cu prezentarea obiectivelor pe care trebuie să le atingeți – din punctul de vedere al nivelului de cunoștințe – prin studierea temei respective. Vă recomandăm să le citiți cu atenție și apoi, la sfârșitul cursului, să le revedeți pentru a verifica dacă le-ați atins în întregime.

Testele de evaluare prezente la sfârșitul fiecărui curs vă vor ajuta să verificați modalitatea specifică de învățare și să vă îmbunătățiți cunoștințele. Timpul recomandat rezolvării testelor este de 30 de minute. Rezolvați testele numai după studierea în întregime a unui curs și nu vă uitați la răspunsuri decât după rezolvarea testului și numai dacă nu reușiți să găsiți răspunsul prin recitirea cursului.

La fiecare curs există indicată o bibliografie selectivă pe care vă sfătuim să o parcurgeți.

f. Structura cursului

Cursul de Drept penal special 2 este alcătuit din 6 capitole (fiecare capitol fiind aferent unei **unități de învățare**):

Capitolul 1. Infrațiuni privind autoritatea și frontiera de stat

Capitolul 2. Infrațiuni contra înfăptuirii justiției

Capitolul 3. Infrațiuni de corupție și de serviciu

Capitolul 4. Infrațiuni de fals

Capitolul 5. Infrațiuni contra siguranței publice

Capitolul 6. Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială

Capitolul 7. Infrațiuni electorale

Capitolul 8. Infrațiuni contra securității naționale

Capitolul 9. Infrațiuni contra capacității de luptă a forțelor armate. Infrațiuni de genocid, contra umanității și de război

Capitolul 10. Impactul digitalizării asupra justiției penale

La sfârșitul fiecărui capitol beneficiați de modele de teste de autoevaluare care vă vor ajuta să stabiliți singuri ritmul de învățare și necesitățile proprii de repetare a unor teme. La sfârșitul suportului de curs sunt prezentate răspunsurile corecte la testele de autoevaluare a cunoștințelor.

Pentru disciplinele prevăzute cu seminar:

Totodată, sunt formulate **4 teme de control**, în vederea evaluării pe parcurs, astfel:

Tema 1 – Capitolul 2: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să analizați o infracțiune din Titlul IV al Părții Speciale – Infrațiuni contra înfăptuirii justiției”;

Tema 2 – Capitolul 6: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să analizați o infracțiune din Titlul VIII al Părții Speciale – Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială”;

Tema 3 – Capitolul 7: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să analizați o infracțiune din Titlul IX al Părții Speciale – Infrațiuni electorale”.

Tema 4 – Capitolul 9: „Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați una din infracțiunile contra capacității de luptă a forțelor armate, Infrațiuni de genocid, contra umanității și de război, prevăzute în Titlurile XI și XII din Codul penal, Partea specială”.

Temele de control se prezintă de către fiecare student, iar rezultatele acestei evaluări se comunică de către cadrul didactic în mod direct și nemijlocit studenților.

Cursul de Drept penal special 2 poate fi studiat atât în întregime, potrivit ordinii prestabilite a capitolelor, dar se poate și fragmenta în funcție de interesul propriu mai accentuat pentru anumite teme. În vederea susținerii examenului este obligatorie parcurgerea tuturor celor 6 capitole și efectuarea testelor prezentate.

g. Cerințe preliminare

Pentru o mai bună înțelegere a materiei, este necesară coroborarea cunoștințelor dobândite în cadrul acestei discipline cu cele acumulate la Dreptul penal Partea Generală și la Criminologie, având în vedere că disciplina se studiază în anul 3 semestrul 2.

h. Durata medie de studiu individual

Durata medie de învățare estimăm a fi de aproximativ 28 de ore.

În vederea susținerii examenului/colocviului considerăm necesar, de regulă, un studiu de o săptămână.

Studierea fiecărui capitol necesită un efort de cca. 4 ore, astfel încât cunoștințele specifice acestui domeniu să se fixeze temeinic.

i. Evaluarea

La încheierea studierii cursului, este obligatorie realizarea celor trei teme de control.

Înainte de examen este indicat să parcurgeți din nou toată materia, cu atenție, durata estimată pentru această activitate fiind de aproximativ o săptămână.

Forma de evaluare (E-examen, C-colocviu/test final, LP-lucrări de control)			
Stabilirea notei finale (procentaje)	- evaluarea finală		50%
	- activități aplicative /laborator/lucrări practice/proiect etc.		-
	- teste pe parcursul semestrului		-
	- teme de control		50%

Capitolul 1.

Infrațiuni privind autoritatea și frontiera de stat

1.1. Introducere

În actualul Cod penal, legiuitorul a reglementat în Titlul III al Părții speciale atât infrațiuni privind autoritatea (Capitolul I) care existau în Codul penal anterior în Titlul V „Infrațiuni contra autorității” (art. 236-244), cât și infrațiuni privind frontiera de stat (Capitolul II) care existau anterior reglementate în O.U.G. nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României și în O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România.

Referitor la infracțiunile privind autoritatea din Titlul III, Capitolul I, legiuitorul nu a adus modificări semnificative în conținutul acestora, însă s-a renunțat la infracțiunea de ofensă adusă unor însemne prevăzută în vechiul Cod penal în art. 236, cu motivarea că „renunțarea la infracțiunea de ofensă adusă unor însemne reprezintă concluzia la care s-a ajuns în urma analizării necesității acestei incriminări, dar și a proporționalității dintre natura și severitatea mijloacelor de constrângere, pe de o parte, și importanța valorii sociale ocrotite prin aceste mijloace, pe de altă parte. În ceea ce privește necesitatea incriminării unei asemenea fapte, nu există argumente care să susțină în mod rezonabil menținerea acesteia în sfera de protecție penală, în condițiile în care practica judiciară este aproape inexistentă în această materie. Sub aspectul proporționalității, în contextul reducerii semnificative a limitelor de pedeapsă pentru infracțiunile prevăzute în proiect, menținerea sancțiunilor actuale (închisoare de la 6 luni la 3 ani, respectiv închisoare de la 3 luni la 1 an sau amendă) apărea ca excesivă, însă, chiar în cazul reducerii proporționale a acestora, consecințele ce decurg din pronunțarea unei condamnări apar ca fiind disproportionale în raport de gravitatea unei asemenea fapte”.

Considerăm că renunțarea la infracțiunea arătată mai sus nu are o justificare reală, având în vedere faptul că, potrivit dispozițiilor art. 12 din Constituția României referitoare la simbolurile naționale, drapelul României, ziua națională a României, imnul național, stema țării și sigiliul statului, având o valoare socială deosebită pentru orice cetățean al României, trebuiau să aibă o ocrotire penală potrivit valorii pe care o reprezintă. Mai facem precizarea că în cuprinsul Legii nr. 102/1992 privind stema și sigiliul statului, unde se arată că stema României simbolizează statul român național, suveran și independent, unitar și indivizibil (art. 1 din lege), iar sigiliul statului este însemnul suveranității naționale și garantează autenticitatea actelor statului (art. 6 din lege), nu este reglementată nicio infracțiune în cazul în care o persoană ar aduce o ofensă acestor simboluri, cu atât mai mult impunându-se incriminarea unor astfel de fapte, dacă avem în vedere și „criza de autoritate” care există în prezent în desfășurarea anumitor relații sociale.

Incriminarea unei asemenea infracțiuni era prevăzută atât în Codul penal din 1864, în Capitolul II referitor la „Crime și delictе în contra siguranței interioare a Statului” (art. 77), cât și în Codul penal din 1937, în art. 215 și art. 222 referitoare la ofensa națiunii, a statului, a sentimentului național, precum și disprețul față de drapelul țării, de emblemele statului.

Introducerea infracțiunilor privind frontiera de stat în Titlul III, Capitolul II a fost necesară, întrucât aceste infracțiuni se referă tot la autoritatea statului privind intrarea pe teritoriul României, fie prin trecerea ilegală a frontierei, fie prin desfășurarea unor activități interzise de lege, cum ar fi traficul de migranți sau facilitarea șederii ilegale în România.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

1.2. Aspecte comune infracțiunilor privind autoritatea

În Capitolul I din Titlul III al Părții speciale, legiuitorul a preluat din vechea reglementare, cu unele modificări de formulare, infracțiunile de „ultraj” (art. 257 C. pen.), „uzurpare de calități oficiale” (art. 258 C. pen.), „sustragere sau distrugere de înscrisuri” (art. 259 C. pen.), „rupere de sigilii” (art. 260 C. pen.) și „sustragere de sub sechestru” (art. 261 C. pen.).

Nu au mai fost preluate dispozițiile prevăzute în art. 239 alin. (5) C. pen. anterior referitoare la ultrajul săvârșit împotriva unui judecător sau procuror, pe care îl regăsim în Titlul IV privind infracțiunile contra înfăptuirii justiției (art. 279). De asemenea, faptele de lovire, vătămare, amenințare, lipsire de libertate în mod ilegal, lovirile sau vătămrile cauzatoare de moarte săvârșite împotriva soțului ori unei rude apropiate a unui judecător sau procuror (art. 239 C. pen. anterior) au fost reglementate în alin. (3) al art. 279 C. pen. în vigoare – faptele comise în scop de intimidare sau de răzbunare în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu ale unui judecător sau procuror, dacă privesc un membru de familie al acestora.

A. Obiectul infracțiunilor. a) Obiectul juridic generic comun îl reprezintă relațiile sociale referitoare la exercitarea autorității pe care o au organele de stat de a lua măsuri, de a emite dispoziții cu caracter obligatoriu și de a asigura respectarea acestora.

b) Obiectul juridic special îl constituie relațiile sociale referitoare la normala desfășurare a activității organelor ce sunt purtătoare ale autorității statului, necesare înfăptuirii prerogativelor pe care le dețin, precum și prestigiului de care se bucură acestea.

Considerăm că infracțiunile prevăzute în Capitolul I al Titlul III au un obiect **complex**, întrucât, alături de exercitarea autorității de către organele îndrituite, sunt ocrotite și alte valori, cum ar fi viața, integritatea fizică, libertatea ori sănătatea unei persoane [de exemplu, art. 257 alin. (1) C. pen. privind ultrajul].

c) Obiectul material există atunci când este îndreptat împotriva unui lucru (bun) [sustragerea sau distrugerea de înscrisuri (art. 259 C. pen.), ruperea de sigilii (art. 260 C. pen.), sustragerea de sub sechestru (art. 261 C. pen.)] sau a unei persoane [corpul persoanei în cazul ultrajului (art. 257 C. pen.)].

B. Subiecții infracțiunilor. a) **Subiectul activ nemijlocit** poate fi orice persoană, însă trebuie să îndeplinească condițiile răspunderii penale. Pentru unele infracțiuni, este însă necesară calitatea de funcționar public [art. 259 alin. (2) C. pen.], custode [art. 260 alin. (2) și art. 261 alin. (2) C. pen.].

Participația penală este posibilă sub toate formele (coautorat, instigare, complicitate).

b) **Subiectul pasiv principal** este întotdeauna statul, prin instituția publică a cărei autoritate a fost vătămată. În unele situații, putem avea un subiect pasiv **secundar**, și anume funcționarul public ce îndeplinește o funcție care implică exercițiul autorității de stat sau un membru de familie al funcționarului public [art. 257 alin. (3) C. pen.].

C. Latura obiectivă. a) **Elementul material.** La aceste infracțiuni, elementul material constă într-o acțiune, întrucât avem infracțiuni comisive, cum ar fi amenințarea, lovirea, vătămarea corporală, folosirea fără drept a unei calități oficiale, sustragere sau distrugere.

b) **Urmarea imediată.** La acest tip de infracțiuni, având în vedere respectul și prestigiul pe care îl au autoritățile, urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol pentru acestea. Putem avea și o urmare imediată secundară, atunci când, de exemplu, se produce o vătămare corporală a funcționarului public sau a membrilor de familie ai acestuia.

c) **Legătura de cauzalitate.** Este obligatoriu ca între acțiunea făptuitorului și urmarea imediată să existe o legătură de cauzalitate, care în general nu trebuie dovedită, rezultând din însăși materialitatea faptei. Atunci când avem o urmare imediată secundară, cum ar fi în cadrul ultrajului prin lovirea sau vătămarea corporală a funcționarului public, trebuie ca această legătură de cauzalitate să fie demonstrată.

D. Latura subiectivă. a) **Forma de vinovăție.** Infracțiunile contra autorității ca formă a vinovăției se săvârșesc cu **intenție directă sau indirectă**. Trebuie precizat faptul că, atunci când există o infracțiune de ultraj săvârșită în condițiile art. 257 alin. (1) C. pen. ce duce la decesul victimei prin loviri sau vătămări cauzatoare de moarte, vinovăția există sub forma **praeterintenției** prevăzute de art. 16 alin. (5) C. pen., în

sensul că fapta constând într-o acțiune sau inacțiune intenționată produce un rezultat mai grav, care se datorează culpei făptuitorului.

b) Mobilul și scopul. Pentru acest tip de infracțiuni nu au relevanță scopul și mobilul săvârșirii lor, **cu excepția** celor prevăzute în art. 257 alin. (2) și (3) C. pen., când ultrajul se săvârșește „în scop de intimidare sau răzbunare, în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu”.

E. Formele infracțiunilor. **a) Actele pregătitoare** sunt acele acte care pregătesc condițiile de trecere la executarea acțiunii sau inacțiuni, constând în procurarea, confecționarea, modificarea unor instrumente ori culegerea de informații. Ele sunt posibile la infracțiunile contra autorității, însă nu se pedepsesc.

b) Tentativa este prevăzută în dispozițiile art. 32 C. pen. și constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, însă această executare a fost întreruptă sau nu și-a produs efectul. Potrivit alin. (2) al aceluiași articol, nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea. La aceste infracțiuni, tentativa este incriminată doar la cea prevăzută de art. 259 C. pen. referitoare la sustragerea sau distrugerea de înscrisuri.

În situațiile în care se săvârșește o infracțiune de ultraj împotriva unui funcționar public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat ori asupra bunurilor acestuia, în scop de intimidare sau răzbunare și în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu, chiar dacă la infracțiunea respectivă se sancționează și tentativa, fapta va fi pedepsită conform dispoziției legale respective, ale cărei limite se majorează cu o treime, întrucât infracțiunea de ultraj se va reține în forma consumată.

c) Consumarea infracțiunilor contra autorității are loc atunci când actele de executare au fost duse până la capăt, producând urmarea imediată.

d) Epuizarea. Există posibilitatea ca după consumarea infracțiunii rezultatul să se amplifice, de exemplu, în cazul uzurpării de calități oficiale prevăzute de art. 258 alin. (2) C. pen., funcționarul public continuă să exercite o funcție ce implică exercițiul autorității de stat, după ce a pierdut acest drept conform legii (caracter

continuu). Dacă infracțiunea îmbracă forma continuată, ea se va epuiza după îndeplinirea ultimului act ca urmare a folosirii unei calități oficiale.

F. Sancțiuni. Infracțiunile din acest capitol sunt sancționate cu pedeapsa închisorii, iar în unele situații este prevăzută și amenda [art. 258 alin. (1) C. pen. privind uzurparea de calități oficiale, art. 260 privind ruperea de sigilii, art. 261 privind sustragerea de sub sechestru].

G. Aspecte procesuale. Pentru toate infracțiunile contra autorității, acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu.

În cazul infracțiunii de ultraj, pot fi prelevate probe biologice, în vederea introducerii profilelor genetice în Sistemul Național de Date Genetice Judiciare.

1.3. Aspecte comune infracțiunilor privind frontiera de stat

În Capitolul II din Titlul III al Părții speciale, legiuitorul a incriminat atât infracțiuni referitoare la frontiera de stat a României, prin preluarea lor din O.U.G. nr. 105/2001, cât și pe cele prevăzute anterior în O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România.

Astfel, în acest capitol sunt reglementate ca infracțiuni „trecerea frauduloasă a frontierei de stat” (art. 262 C. pen.), „traficul de migranți” (art. 263 C. pen.), „facilitarea șederii ilegale în România” (art. 264 C. pen.) și „sustragerea de la măsurile de îndepărtare de pe teritoriul României” (art. 265 C. pen.).

A. Obiectul infracțiunilor. a) Obiectul juridic generic ocrotește valorile sociale privind frontiera de stat, în situația în care intrarea sau ieșirea din țară se face prin trecerea ilegală a frontierei de stat sau atunci când se face trafic de migranți ori se facilitează șederea ilegală în România.

b) Obiectul juridic special îl constituie relațiile sociale referitoare la normala desfășurare a activităților organelor ce sunt purtătoare ale autorității statului, necesare îndeplinirii prerogativelor pe care le au cu privire la frontiera de stat a României.

c) Obiectul material nu există la acest tip de infracțiuni, cu excepția traficului de migranți incriminat în art. 263 alin. (2) lit. c) C. pen., când obiect material este corpul persoanei supuse la tratamente inumane sau degradante.

B. Subiecții infracțiunilor. **a) Subiectul activ nemijlocit** poate fi orice persoană (fizică sau juridică), însă trebuie să îndeplinească condițiile răspunderii penale. În cazul unora dintre infracțiuni, subiectul activ trebuie să aibă o anumită calitate, de exemplu, la infracțiunea prevăzută de art. 262 alin. (2) lit. b) C. pen. privind trecerea frauduloasă a frontiere de stat, trebuie să aibă calitatea de străin declarat indezirabil ori căruia i-a fost interzis în orice mod dreptul de intrare sau de ședere în țară ori în situația prevăzută de art. 264 alin. (2) lit. b) C. pen., trebuie să aibă calitatea de funcționar public aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Participația penală este posibilă sub toate formele (autorat, instigare, complicitate).

La infracțiunile prevăzute de art. 262. și art. 265 C. pen. nu poate exista coautorat.

b) Subiectul pasiv principal este întotdeauna statul, prin instituția publică a cărei autoritate a fost vătămată. La unele pot exista și subiecte pasive secundare [de exemplu, la traficul de migranți în forma agravată de la art. 263 alin. (2) lit. b) și c) C. pen.].

C. Latura obiectivă. **a) Elementul material** constă într-o acțiune de intrare sau de ieșire din țară prin trecerea ilegală a frontierei, prin racolarea, îndrumarea migranților, prin facilitarea șederii ilegale în România sau prin acțiunea de sustragere de la măsurile de îndepărtare de pe teritoriul României.

b) Urmarea imediată pentru aceste infracțiuni constă în crearea unei stări de pericol cu privire la activitatea de supraveghere și control al trecerii frontierei statului, precum și cu privire la viața, integritatea sau sănătatea migrantului.

c) Legătura de cauzalitate. Este obligatoriu ca între acțiunea făptuitorului și urmarea imediată să existe o legătură de cauzalitate, care în general nu trebuie dovedită, rezultând din însăși materialitatea faptei.

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. Infracțiunile privind frontiera de stat se săvârșesc cu **intenție directă** sau **indirectă**.

În situațiile prevăzute în art. 262 alin. (2) lit. a), art. 263 alin. (2) lit. a) și art. 264 alin. (2) lit. a) C. pen., există însă numai intenție directă, faptele fiind săvârșite în scopul sustragerii de la răspunderea penală sau de la executarea unei pedepse ori a unei măsuri educative, privative de libertate, respectiv în scopul de a obține, direct sau indirect, un folos patrimonial.

b) Mobilul și scopul. Pentru acest tip de infracțiuni nu au relevanță scopul și mobilul săvârșirii lor, **cu excepția** infracțiunilor prevăzute în art. 262 alin. (2) lit. a), art. 263 alin. (2) lit. a) și art. 264 alin. (2) lit. a) C. pen., când făptuitorul urmărește un scop precis, menționat în norma de incriminare.

E. Formele infracțiunilor. a) Actele pregătitoare sunt acele acte care pregătesc condițiile de trecere la executarea acțiunii sau inacțiunii, constând în procurarea, confecționarea, modificarea unor instrumente ori culegerea de informații. Ele sunt posibile la infracțiunile privind frontiera de stat, însă nu se pedepsesc.

b) Tentativa este prevăzută în dispozițiile art. 32 C. pen. și constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, însă această executare a fost întreruptă sau nu și-a produs efectul. Potrivit alin. (2) al aceluiași articol, nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea.

La infracțiunile privind frontiera de stat, tentativa este incriminată doar în cazul celor prevăzute de art. 262 C. pen. (trecerea frauduloasă a frontierei de stat) și la art. 263 C. pen. (traficul de migranți).

c) Consumarea infracțiunilor privind frontiera de stat are loc atunci când actele de executare au fost duse până la capăt, producând urmarea imediată.

d) Epuizarea. Infracțiunile din acest capitol pot fi comise în formă continuată, iar infracțiunea prevăzută de art. 264 C. pen. privind facilitarea șederii ilegale în România poate fi săvârșită și în formă continuă.

F. Sancțiuni. Infracțiunile din acest capitol sunt sancționate cu închisoarea, iar în unele situații este prevăzută, ca sancțiune alternativă, și amenda [art. 262 alin. (1)

privind trecerea frauduloasă a frontierei de stat în varianta tip și art. 265 C. pen. privind sustragerea de la măsurile de îndepărtare de pe teritoriul României].

În cazul infracțiunilor de o mai ridicată gravitate, în norma de incriminare s-a prevăzut, pe lângă pedeapsa închisorii, și pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi [art. 263 alin. (2) C. pen. referitor la traficul de migranți în varianta agravată și art. 264 privind facilitarea șederii ilegale în România]. Și în cazul celorlalte infracțiuni, când instanța de judecată constată, în temeiul dispozițiilor art. 67 C. pen., că pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi este necesară, o va putea aplica.

Potrivit art. 112¹ C. pen., instanța de judecată dispune confiscarea extinsă atunci când s-au săvârșit infracțiuni privind frontiera de stat a României, dacă constată întrunirea cumulativă a condițiilor prevăzute de lege. De asemenea, dacă sunt întrunite condițiile legii, se poate dispune confiscarea specială (art. 112 C. pen.).

La infracțiunea de trecere frauduloasă a frontierei de stat este prevăzută o cauză de nepedepsire specială [art. 262 alin. (4) C. pen.], în sensul că nu se pedepsește fapta în varianta tip săvârșită de o victimă a traficului de persoane sau de minori.

G. Aspecte procesuale. Pentru toate infracțiunile privind frontiera de stat, acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu.

1.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) La infracțiunea de ultraj:

a) când fapta este săvârșită împotriva a doi sau mai mulți funcționari cu aceeași ocazie, nu sunt aplicabile regulile concursului de infracțiuni;

b) când unele acțiuni ale autorului alcătuiesc elementul material al infracțiunii simple (tip), iar altele pe cel al agravantei, vor fi incidente numai dispozițiile privitoare la aceasta din urmă, care absorb acțiunile variantei tip;

c) când funcționarul își exercită abuziv funcția, el continuă să fie protejat de norma de incriminare.

2) În ce formă poate exista vinovăția la infracțiunea de sustragere sau distrugere de înscrisuri?

- a) doar sub forma intenției;
- b) doar sub forma culpei;
- c) atât sub forma intenției, cât și a culpei.

3) Ce fel de infracțiune reprezintă sustragerea de sub sechestru?

- a) de pericol;
- b) de rezultat;
- c) complexă.

4) Racolarea, transportarea și adăpostirea unei persoane, în scopul trecerii frauduloase a frontierei, reprezintă infracțiunea de:

- a) trafic de persoane;
- b) trafic de migranți;
- c) complicitate la infracțiunea de trecere frauduloasă a frontierei de stat.

5) Dacă infracțiunea de trafic de migranți a fost săvârșită în scopul obținerii unui folos patrimonial:

- a) constituie o infracțiune complexă sau un concurs real de infracțiuni;
- b) constituie o formă agravată a infracțiunii de trafic de migranți;
- c) fapta se consumă numai prin simpla racolare sau transportare a unei persoane, pentru practicarea prostituției.

1.5. Bibliografie recomandată

- a. Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea speciala. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- b. Mihail Udrioiu, *Fise de drept penal. Partea speciala. Teorie si cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- c. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- d. Ilie Pascu , Petre Buneci , Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea speciala. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- e. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- f. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, *Drept penal. Partea special II, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- g. Dobrinioiu Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- h. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- i. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- j. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- k. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- l. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., *Instituții de Drept penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- m. Dobrinioiu Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinioiu Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- n. *Revista Dreptul*
- o. *Revista Română de Drept penal*

Capitolul 2.

Infracțiuni contra înfăptuirii justiției

2.1. Introducere

Organizarea judiciară se instituie având ca finalitate asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei prevăzute, în principal, în următoarele documente: Carta internațională a drepturilor omului, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, Convenția Organizației Națiunilor Unite asupra drepturilor copilului și Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene, precum și pentru garantarea respectării Constituției și a legilor țării.

Organizarea judiciară are, de asemenea, ca obiectiv de bază asigurarea respectării drepturilor la un proces echitabil și judecarea proceselor de către instanțe judecătorești în mod imparțial și independent de orice influențe extraneе.

Infrațiunile contra înfăptuirii justiției au cunoscut în decursul timpului diferite reglementări, pornind de la dispozițiile constituționale în perioada respectivă, precum și de la realitățile sociale existente.

Având în vedere articolul 1 alineatul (3) și (4) din Constituția României în care se arată că România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor ..., dreptatea reprezintă valori supreme iar statul este organizat potrivit principiului separației și echilibrul puterilor – legislativă, executivă și judecătorească, în actuala reglementare Codul penal reglementează în Titlul IV infracțiuni contra înfăptuirii justiției (art. 266 – art. 288 Cod penal).

Întrucât justiția reprezintă o componentă importantă în statul de drept legiuitorul a reglementat o serie de infracțiuni contra înfăptuirii justiției în Titlul IV al Părții speciale după infracțiunile contra autorității. Justiția este privită potrivit

Codului penal într-un sens mult mai larg decât dispozițiile constituționale referitoare la autoritatea judecătorească (articolele 124-134), cuprinzând pe lângă instanțele judecătorești, Ministerul Public și alte organe necesare desfășurării activităților pentru rezolvarea cauzelor penale.

Față de reglementarea anterioară, unde asemenea infracțiuni se regăseau în Capitolul 2 din Titlul VI, sub titulatura „Infracțiuni care împiedică înfăptuirea justiției”, actuala reglementare prevede infracțiunile într-un titlu distinct, avându-se în vedere importanța dispozițiilor constituționale privind autoritatea judecătorească ce reprezintă una din puterile statului.

De altfel, așa cum se arată și în expunerea de motive a noului Cod penal avându-se în vedere realitățile sociale precum și cele reliefate de practica judiciară au fost introduse o serie de infracțiuni noi, cum ar fi art. 271 – obstrucționarea justiției, art. 272 – influențarea declarațiilor, art. 274 – răzbunarea pentru ajutorul dat justiției, art. 276 – presiuni asupra justiției - în prezent abrogat, art. 277 – compromiterea intereselor justiției, art. 279 – ultrajul judiciar, art. 284 – asistența și reprezentarea neloială, art. 288 – neexecutarea sancțiunilor penale. Și sub aspectul terminologic, față de reglementarea anterioară care avea denumirea de „infracțiuni care împiedică înfăptuirea justiției”, avându-se în vedere că infracțiuni cum ar fi inducerea în eroare a organelor judiciare – art. 268 sau influențarea declarațiilor - art. 272 sunt opuse înfăptuirii justiției, s-a considerat ca titlul să poarte denumirea de infracțiuni *contra* înfăptuirii justiției.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 6 ore.

2.2. Aspecte comune infracțiunilor contra înfăptuirii justiției

A. Obiectul infracțiunilor

a) Obiectul juridic generic este reprezentat de relațiilor sociale care privesc înfăptuirea justiției în România.

Este de menționat faptul că noțiunea de *justiție* trebuie interpretată nu numai în sensul prevăzut de activitatea de justiție cât și activitățile care contribuie la înfăptuirea justiției (urmărirea penală, executarea hotărârilor judecătorești) sau la inducerea în eroare a organelor judiciare, obstrucționarea justiției sau neexecutarea hotărârilor penale.

b) Obiectul juridic special îl constituie relațiile sociale referitoare la înfăptuirea justiției privind normala lor desfășurare, avându-se în vedere conduita unor persoane referitoare la a împiedica fără drept organele judiciare sau a refuza să pună la dispoziție date, înscrisuri sau informații necesare, sau a determina prin constrângere sau corupere influențarea negativă a procesului de înfăptuire a justiției. Obiectul juridic special poate avea în vedere și numai anumite categorii de persoane, cum ar fi cele referitoare la infracțiunile de omisiune a sesizării – art. 267, infracțiunea de mărturie mincinoasă - art. 273, cercetarea abuzivă – art. 280, supunerea la rele tratamente – art. 281, tortura – art. 282, represiunea nedreaptă – art. 283, asistența și reprezentarea neloială – art. 284.

Considerăm că infracțiunile prevăzute în Titlul IV au un obiect complex, întrucât alături de înfăptuirea justiției sunt ocrotite și alte valori sociale fundamentale, cum ar fi viața unei persoane sau integritatea corporală a acesteia (art. 282 alin. (1) și alin. (3) – tortura ce a avut ca urmare moartea victimei sau o vătămare corporală), libertatea unei persoane (art. 283 alin. (2) – represiunea nedreaptă – reținerea sau arestarea ori condamnarea unei persoane știind că este nevinovată), demnitatea unei persoane (art. 268 – inducerea în eroare a organelor judiciare – sesizarea făcută prin denunț sau plângere cu privire la existența unei fapte cunoscând că aceasta este nereală), patrimoniul acesteia (art. 270 - tăinuirea) precum și relațiile de serviciu (art. 267 – omisiunea sesizării – pentru fapte penale în legătură cu serviciul).

c) Obiectul material rezultă din săvârșirea faptei penale privind o infracțiune contra înfăptuirii justiției și există numai atunci când este îndreptat fie asupra unui lucru (bun sau persoană), precum și atunci când este îndreptat împotriva actelor materiale pe care le întocmesc sau le efectuează organele de justiție.

B. Subiecții infracțiunilor

a) Subiectul activ. Pentru unele tipuri de infracțiuni din titlul IV avem un subiect activ nemijlocit calificat cum ar fi funcționarul public (art. 267 – omisiunea sesizării, art. 282 - tortura), organ de cercetare penală, procuror sau judecător (art. 280 – cercetarea abuzivă, art. 283 - represiunea nedreaptă), avocat sau reprezentantul unei persoane (art. 284 – asistența și reprezentarea neloială), iar pentru unele tipuri trebuie să aibă o anumită calitate procesuală cum ar fi: martor, expert, investigator sub acoperire (art. 273 – mărturia mincinoasă).

Subiectul activ, pentru celelalte tipuri de infracțiuni ce fac parte din acest capitol este necircumstanțiat, poate fi orice persoană. La anumite infracțiuni unde nu se pedepsește persoana, trebuie ca aceasta să îndeplinească o anumită calitate, când este fapta săvârșită de un membru de familie, prevăzută la art. 262 – favorizarea infractorului.

Pentru subiecții activi care săvârșesc anumite tipuri de infracțiuni cum ar fi art. 274 – răzbunarea pentru ajutorul dat justiției, art. 279 – ultrajul judiciar, art. 281 – supunerea la rele tratamente, art. 282 – tortura, organele judiciare pot dispune pentru a fi prelevate probe biologice, în vederea introducerii profilelor genetice în S.N.D.G.J. conform legii nr. 76/2008.

Participația penală este posibilă sub toate formele (autor, instigator, complice), iar la unele tipuri de infracțiuni unde se vor face referirile concrete în acest sens nu poate fi o participație penală decât sub forma instigării sau complicității morale, așa cum sunt cele prezentate la: art. 266 privind nedenunțarea, art. 267 – omisiunea sesizării sau art. 273 - mărturia mincinoasă unde nu este posibil coautoratul, cu excepția experților care redactează împreună un raport de expertiză.

b) Subiecții pasivi. Subiectul pasiv principal pentru toate infracțiunile contra înfăptuirii justiției este statul, întrucât atributele justiției, care este unică, imparțială și egală pentru toți, este reprezentată de organele judiciare ale statului, iar activitatea acestora este periclitată prin săvârșirea unei fapte penale de acest gen.

Pentru unele infracțiuni, alături de subiectul pasiv principal poate apărea o persoană fizică sau juridică ca subiect pasiv secundar atunci când sunt încălcate

drepturi cu privire la viața, integritatea corporală, libertatea persoanei sau alte interese ocrotite de lege.

C. Latura obiectivă

a) Elementul material. Preponderent la infracțiunile contra înfăptuirii justiției, elementul material constă într-o acțiune (exemplu: art. 272 – influențarea declarațiilor – acțiunea de încercare de a determina sau determinarea unei persoane ...; art. 275 – sustragerea sau distrugerea de probe ori de înscrisuri – acțiunea de sustragere, distrugere, reținerea, ascunderea ...; art. 277 – compromiterea intereselor justiției – acțiunea de divulgare fără drept de informații confidențiale ...; art. 279 – ultraj judiciar – acțiunea de amenințare, lovire sau alte violențe...). Există și unele infracțiuni care se săvârșesc prin omisiune (exemplul: art. 266 – nedenunțare; art. 267 – omisiunea sesizării).

b) Urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol pentru buna desfășurare a activității de justiție. Pe lângă această stare de pericol pot apărea în subsidiar și periclitarea libertății, demnității sau sănătății și integrității corporale a unei persoane (exemplu: art. 279 – ultrajul judiciar; art. 280 – cercetarea abuzivă; art. 281 – supunerea la rele tratamente; art. 282 - tortura)

c) Legătura de cauzalitate. Este obligatoriu ca între acțiunea sau omisiunea făptuitorului și urmarea imediată să existe o legătură de cauzalitate care în general nu trebuie dovedită rezultând din însăși materialitatea faptei. Pentru unele infracțiuni însă, care privesc viața unei persoane, sănătatea sau integritatea corporală sau demnitatea unei persoane, această legătură de cauzalitate trebuie dovedită (exemplu: art. 282 alin. (2) și (3) – tortura, art. 281 – supunerea la rele tratamente, art. 280 – cercetarea abuzivă).

D. Latura subiectivă. La majoritatea infracțiunilor contra înfăptuirii justiției, sub aspectul formei de vinovăție se săvârșesc cu *intenție* care poate fi *directă* atunci când făptuitorul prevede rezultatul faptei sale, urmărind producerea lui prin săvârșirea acelei fapte sau intenție *indirectă* când prevede rezultatul faptei sale, deși nu-l urmărește, acceptă posibilitatea producerii lui.

Culpă ca formă a vinovăției apare numai la infracțiunea prevăzută de art. 267 alineatul (2) - omisiunea sesizării și art. 286 alineatul (4) - înlesnirea evadării.

Sub aspectul formei de vinovăție prev. de art. 16 alineatul (5) al intenției depășite când fapta constă într-o acțiune sau inacțiune intenționate producând un rezultat mai grav, care se datorează culpei făptuitorului am putea menționa aici infracțiunea de art. 282 – tortura, alineatul (3) când ca urmare a provocării de suferințe fizice ori psihice puternice are ca drept urmare moartea victimei.

Cu privire la *scopul* săvârșirii unor infracțiuni ce constă în reprezentarea clară a rezultatului faptei de către făptuitor sau finalitatea urmărită de către acesta, este necesar de a fi prevăzut întrucât de el însuși depinde existența infracțiunii (exemplu - art. 268 alineatul (2), inducerea în eroare a organelor judiciare, când producerea sau ticluirea de probe nereale se face în scopul de a dovedi existența unei fapte prevăzute de legea penală; art. 282 tortura alineatul (1) lit. b) când producerea de suferințe fizice sau psihice se face în scopul de a intimida sau de a face presiuni asupra unei terțe persoane).

E. Formele de săvârșire a infracțiunilor .

a) Actele pregătitoare (preparatorii) – sunt acele acte care pregătesc condițiile de trecere la executarea acțiunii sau inacțiuni constând în procurarea, confectionarea, modificarea unor instrumente ori culegerea de informații, sunt posibile la infracțiunile contra înfăptuirii justiției, însă ele nu sunt pedepsite.

b) Tentativa este prevăzută în dispozițiile art. 32 C.pen. și constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, iar această executare a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul. Potrivit alin. (2) din art. 32 C.pen., nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea. La aceste infracțiuni tentativa este incriminată la art. 282 alin. (4) – tortura, art. 285 alin. (5) privind evadarea, art. 286 alineatul (5) – înlesnirea evadării.

c) Consumarea infracțiunilor contra înfăptuirii justiției are loc atunci când actele de executare au fost duse până la capăt, producând rezultatul prevăzut de

norma penală sau atunci când nu se îndeplinesc obligațiile prevăzute de lege, cum ar fi cele prevăzute de art. 267 la omisiunea sesizării.

d) Epuizarea. Există posibilitatea ca după consumarea infracțiunii, rezultatul să se amplifice fără a mai fi nevoie de intervenția făptuitorului (exemplu: infracțiunile continue) sau săvârșirea de către făptuitor la diferite intervale de timp în baza aceleiași rezoluții infracționale (infracțiunea continuată). La unele infracțiuni epuizarea are loc prin intervenția unei forțe contrare care se opune desfășurării acțiunii, de exemplu la infracțiunea prev. de art. 285 – evadarea - care are o formă continuă până la epuizare.

F. Sancțiuni.

Infracțiunile din acest titlu de pedepsesc cu pedeapsa închisorii, iar pentru unele infracțiuni se pedepsesc cu închisoare în alternanță cu amenda (art. 266 alin. (1) - nedenunțarea, art. 267 alin. (1) – omisiunea sesizării, art. 268 alin. (1) – inducerea în eroare a organelor judiciare, art. 269 alin. (1) – favorizarea infractorului, art. 270 alin. (1) - tănuirea, art. 273 alin. (1) – mărturia mincinoasă, art. 277 alin. (1)-(3) – compromiterea intereselor justiției, art. 278 – încălcarea solemnității ședinței, art. 287 alin. (1) – nerespectarea hotărârilor judecătorești și art. 288 alin. (2) și (3) – neexecutarea sancțiunilor penale).

În condițiile stabilite de lege se pot aplica pedepsele accesorii și complementare.

Cu privire la sancționarea infracțiunilor contra înfăptuirii justiției, legiuitorul a prevăzut și cauze speciale de nepedepsire (cum ar fi la art. 266 alin. (3) – nedenunțarea, art. 268 alin. (3) – inducerea în eroare a organelor judiciare, art. 273 alin. (3) – mărturia mincinoasă) sau referitor la calitatea făptuitorului, când este un membru de familie (art. 266 alin. (2); art. 269 alin. (3); art. 270 alin. (3) – tănuirea).

Din punct de vedere procesual, există două infracțiuni la care acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate și anume art. 284 alin. (3) - asistența și reprezentarea neloială și art. 287 alin. (2) privind nerespectarea hotărârilor judecătorești.

2.3. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1). Producerea sau ticluirea de probe nereale în scopul de a dovedi existența unei infracțiuni constituie:

- a) inducerea în eroare a organelor judiciare;
- b) favorizarea făptuitorului;
- c) cercetare abuzivă.

2). Ce fel de infracțiune este tăinuirea?

- a) contra patrimoniului;
- b) contra înfăptuirii justiției;
- c) contra libertății persoanei.

3). Se pedepsește fapta de tăinuire săvârșită de un membru de familie?

- a) se pedepsește în aceleași condiții ca orice tăinuire;
- b) se pedepsește cu o pedeapsa redusă;
- c) nu se pedepsește.

4). Infracțiunea de mărturie mincinoasă:

- a) se poate săvârși și printr-o inacțiune;
- b) se referă și la afirmații mincinoase făcute de martor asupra oricăror împrejurări despre care este întrebat în soluționarea unei cauze;
- c) se săvârșește și prin interpretarea personală eronată pe care, cu rea-credință, o dă martorul unor împrejurări, de altfel corect prezentate de acesta.

5). Elementul material al infracțiunii de obstrucționare a justiției constă în:

- a) refuzul de a da declarații în fața organului de urmărire penală;
- b) refuzul de a pune la dispoziția instanței de judecată înscrisuri sau bunuri deținute;
- c) refuzul martorului de a depune jurământul cu mâna pe biblie.

6). Infracțiunea de nerespectare a hotărârilor judecătorești:

- a) incriminează sustragerea de la executarea măsurii de siguranță a interdicției de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată;
- b) are în toate cazurile un subiect activ calificat și anume persoana împotriva căreia s-a pronunțat o hotărâre judecătorească definitivă;
- c) poate avea ca subiect pasiv adiacent organul de executare împotriva căruia s-au săvârșit violențe sau amenințări.

7). Ce infracțiune constituie opunerea de rezistență față de executorul judecătoresc cu prilejul punerii în executare a unei hotărâri judecătorești?

- a) ultraj;
- b) amenințare în concurs cu infracțiunea de ultraj;
- c) nerespectarea hotărârilor judecătorești.

2.4. Bibliografie recomandată

- a. Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea speciala. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- b. Mihail Udrioiu, *Fise de drept penal. Partea speciala. Teorie si cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- c. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- d. Ilie Pascu , Petre Buneci , Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea speciala. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- e. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- f. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, *Drept penal. Partea special II, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016

- g. Dobrinoiu Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- h. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- i. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- j. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- k. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- l. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., *Instituții de Drept penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- m. Dobrinoiu Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinoiu Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- n. *Revista Dreptul*
- o. *Revista Română de Drept penal*

2.5. Teme de control

Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să analizați o infracțiune din Titlul IV al Părții Speciale – Infracțiuni contra îndeplinirii justiției”;

Capitolul 3.

Infracțiuni de corupție

3.1. Introducere

În titlul V din Codul penal sunt prezentate infracțiuni de corupție în Capitolul 1. Infracțiunile de corupție cuprind luarea de mită prevăzută de art. 289 C.pen., darea de mită – art. 290 C.pen., traficul de influență – art. 291 C.pen., cumpărare de influență – art. 292 C.pen., faptele săvârșite de către membri instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia – art. 293 C.pen. și faptele săvârșite de către funcționarii străini sau în legătură cu aceștia prevăzute de art. 294 C.pen.

Trebuie menționat faptul că atât infracțiunile de corupție cât și unele din infracțiunile de serviciu trebuie corelate și cu dispozițiile legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea faptelor de corupție.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 6 ore.

3.2. Aspecte comune infracțiunilor de corupție

La infracțiunile de corupție **obiectul juridic generic** este reprezentat de relațiile sociale ce sunt protejate în raporturile publice ale diferitelor instituții unde trebuie ca funcționarii publici sau alte persoane care își desfășoară o activitate publică să dea dovadă de corectitudine și cinste și de probitate în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu.

Obiectul material la infracțiunile de corupție nu există, dar poate exista după unele opinii care susțin că banii sau foloasele primite de făptuitor constituie obiect material al infracțiunii.

Subiecții infracțiunii. Subiect activ la infracțiunea de luare de mită acesta este funcționarul public sau persoane care exercită permanent ori temporar, cu sau

fără remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzută la art. 175 alin. 2 C.pen. ori în cadrul oricărei persoane juridice (această ultimă sintagmă a fost considerată neconstituțională de către Curtea Constituțională prin Decizia nr. 603/2016 – Monitorul Oficial nr. 845/13.11.2015).

Funcționarul public este cel menționat în dispozițiile art. 175 din Codul penal care arată ce înseamnă funcționarul public în sensul legii penale (cu privire la funcționarul public s-au luat mai multe decizii ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și anume decizia 20/2014 – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept; decizia 26/2014, decizia 19/2015, decizia 8/2017 și decizia 18/2017).

Pentru subiecții luării de mită care au ca atribuții de serviciu constatarea ori sancționarea contravențiilor, indiferent dacă infracțiunea de luare de mită are sau nu legătură cu atribuțiile de serviciu li se aplică și art. 7 alin. 1 din Legea nr. 78/2000.

La celelalte infracțiuni de corupție menționate mai sus, *subiectul activ* poate fi orice persoană, el nu este circumstanțiat (pot să fie subiect activ inclusiv persoanele juridice)

În cazul în care avem mai mulți subiecți activi, **participația penală** este posibilă sub toate formele sale (coautorat, instigator sau complice).

Subiectul pasiv este întotdeauna instituția din care face parte subiectul activ calificat.

Latura obiectivă. La infracțiunile de corupție **elementul material** este reprezentat de către acțiunea făptuitorului și anume: cei care pretind ori primesc bani ori alte foloase pentru sine sau pentru altul, așa cum sunt prevăzute la luarea de mită și la traficul de influență.

La celelalte două infracțiuni privind darea de mită și cumpărarea de influență, *subiectul activ* trebuie să acționeze în sensul promisiunii, oferirii, darea de bani sau alte foloase pentru sine sau pentru altul.

Urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol cu privire la relațiile sociale referitoare la activitatea autorităților, instituțiilor publice sau persoanelor juridice.

Raportul de cauzalitate la toate infracțiunile rezultă din însăși materialitatea faptei, astfel încât acesta nu mai trebuie demonstrat.

Latura subiectivă. Forma de vinovăție la aceste infracțiuni este *intenția* care poate fi *directă* sau *indirectă*, iar *mobilul* și *scopul* nu au importanță putând fi folosite la individualizarea pedepsei.

Formele infracțiunilor. Actele pregătitoare și tentativa sunt posibile însă nu sunt incriminate, ele nefiind pedepsite.

Consumarea infracțiunii are loc prin îndeplinirea elementului material și pot să existe și în forma continuată.

Sanctiuni. Infracțiunile de corupție sunt pedepsite cu închisoarea, însă la darea de mită și la cumpărarea de influență, făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte de organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la acea infracțiune.

3.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1). În ce constă elementul material al infracțiunii de luare de mită?

- a) darea de bani ori alte foloase;
- b) promisiunea sau oferirea de bani;
- c) acceptarea promisiunii unor foloase.

2). La infracțiunea de dare de mită când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace să săvârșească fapta de către cel care a luat mita:

- a) se aplică circumstanțe atenuate;
- b) fapta nu constituie infracțiune;
- c) va răspunde ca și autorul infracțiunii de luare de mită.

3). Latura obiectivă a infracțiunii de trafic de influență include scopul de a determina funcționarul public:

- a) să facă sau să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu;
- b) să facă un act ce nu intră în atribuțiile sale de serviciu;
- c) să nu facă un act ce nu intră în atribuțiile sale de serviciu.

3.5. Bibliografie recomandată

- a. Alexandru Boroș, *Drept penal. Partea specială. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- b. Mihail Udriș, *Fise de drept penal. Partea specială. Teorie și cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- c. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- d. Ilie Pascu , Petre Buneci , Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea specială. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- e. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- f. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, *Drept penal. Partea special II, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- g. Dobrinioiu Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- h. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- i. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- j. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- k. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- l. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., *Instituții de Drept penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- m. Dobrinioiu Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinioiu Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- n. *Revista Dreptul*
- o. *Revista Română de Drept penal*

Capitolul 4. Infrațiuni de serviciu

4.1. Introducere

În titlul V din Codul penal sunt prezentate infracțiuni de serviciu în Capitolul 2.

Infrațiunile de serviciu prevăd la art. 295 C.pen. delapidarea, purtarea abuzivă – art. 296, abuzul în serviciu – art. 297, neglijența în serviciu – art. 298, folosirea abuzivă a funcției în scop sexual – art. 299, uzurparea funcției – art. 300, folosirea funcției pentru favorizarea unor personae – art. 301 C.pen., violarea secretului corespondenței – art. 302, divulgarea informațiilor secrete de stat – art. 303, divulgarea informațiilor secrete de serviciu sau nepublice – art. 304, neglijența în păstrarea informațiilor – art. 305 C.pen., obținerea ilegală de fonduri – art. 306 C.pen., deturnarea de fonduri – art. 307 C.pen., infracțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane – 308 C.pen.

Trebuie menționat faptul că atât infracțiunile de corupție cât și unele din infracțiunile de serviciu trebuie corelate și cu dispozițiile legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea faptelor de corupție.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 6 ore.

4.2. Aspecte comune infracțiunilor de serviciu

Obiectul juridic este *generic* atunci când se referă la protejarea relațiilor sociale pentru buna desfășurare a atribuțiilor de serviciu, iar în sens restrâns putem avea un obiect juridic secundar atunci când avem relații privind ocrotirea demnității, libertății, integrității fizice prevăzut la infracțiunea de purtare abuzivă – art. 296 sau atunci când avem relații sociale privind ocrotirea patrimoniului, cum ar fi la delapidare – art. 295, abuzul în serviciu – art. 297 sau neglijența în serviciu – 298 C.pen.

Obiectul material. Infracțiunile de serviciu nu au obiect material, însă pot exista și excepții unde obiectul material îl poate reprezenta un document ce conține informații secrete de stat prevăzut la neglijența în păstrarea informațiilor – art. 305 C.pen. sau corpul persoanei la purtarea abuzivă prev. de art. 296 alin. 2 C.pen..

Subiecții infracțiunilor.

În general **subiectul activ** la infracțiunile de serviciu este calificat, fiind reprezentat de funcționarul public sau persoanele prevăzute la art. 308 din Codul penal. Nu avem subiect activ calificat atunci când avem violarea secretului corespondenței la art. 302 C.pen. alineatul 1 și 2 sau la art. 306 C.pen. privind obținerea ilegală de fonduri.

Participația penală este posibilă sub toate formele cu condiția ca atunci când avem *coautoratul* și este necesar ca subiectul activ să fie circumstanțiat, acest lucru trebuie să-l îndeplinească toți coautorii.

Subiectul pasiv principal este întotdeauna instituția sau persoana juridică unde își desfășoară activitatea făptuitorul, iar în unele situații avem și un subiect pasiv secundar, cum ar fi la art. 296 – purtarea abuzivă, alineatul 2, corpul persoanei.

Latura obiectivă. *Elementul material* la infracțiunile de serviciu constă într-o *acțiune* sau *inacțiune* și prin acestea se aduce o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane.

La analiza infracțiunii de abuz în serviciu se va avea în vedere decizia Curții Constituționale nr. 405/2016, decizia CCR nr. 392/2017, iar la analiza neglijenței în serviciu, decizia CCR nr. 518/2017.

La infracțiunea de folosire a funcției pentru favorizarea unei persoane se va avea în vedere, de asemenea, decizia CCR nr. 603/2015, precum și decizia nr., 6/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

Urmarea imediată. Prin săvârșirea infracțiunii se poate crea o *stare de pericol* cum ar fi la violarea secretului corespondenței sau neglijența în păstrarea informațiilor, poate consta în *afectarea intereselor* unei persoane juridice, cum ar fi la divulgarea informațiilor secrete de stat prevăzută de art. 303, sau poate crea o *pagubă ori o vătămare* a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau juridice (abuzul în serviciu – art. 297, art. 298 - neglijența în serviciu și art. 300 privind uzurparea funcției).

Legătura de cauzalitate nu trebuie dovedită la infracțiunile de pericol, însă ea trebuie să existe între elementul material și urmarea imediată la infracțiunile de rezultat.

Latura subiectivă. Forma de vinovăție este *intenția* care poate fi *directă* sau *indirectă*, însă la neglijența în serviciu și neglijența în păstrarea informațiilor *forma de vinovăție este culpa*.

Mobilul și scopul nu interesează la aceste infracțiuni, însă avem un *mobilitate specială* la infracțiunea de abuz în serviciu prevăzută de art. 297 alin. 2 C.pen. când funcționarul public acționează prin îngrădirea unui drept ori creează unei persoane o situație de inferioritate pe temei de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, apartenență politică, avere, vârstă, dezabilitate.

Tentativa este posibilă, însă nu este pedepsită decât la infracțiunile de delapidare – art. 295, obținerea ilegală de fonduri prevăzută de art. 306 și deturnarea de fonduri prevăzută de art. 307 C.pen.. La infracțiunile săvârșite din culpă *nu este posibilă tentativa*.

Pentru cazul infracțiunilor de *pericol* acestea *se consumă* când se realizează elementul material, iar pentru *infracțiunile de rezultat* fie în momentul în care se produce o tulburare a activității, fie când se produce o pagubă. Pentru unele din infracțiuni acestea pot fi comise și în *formă continuată*.

La unele infracțiuni există fie o *variantă atenuată*, cum ar fi cele prevăzute la art. 297 – 301 și art. 304 C.pen., iar la altele, cum ar fi cele prevăzute la art. 297 – 298, art. 300, art. 303, art. 304 și 307 avem *forma agravată* prevăzută la art. 309 C.pen. când infracțiune produce consecințe deosebit de grave.

Sanctiuni. Infracțiunile din acest capitol se sancționează cu pedeapsa închisorii, iar la unele dintre ele avem și pedeapsa alternativă a amenzii.

4.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1). Cine poate fi subiectul activ al infracțiunii de delapidare?

- a) numai un salariat la o persoană juridică sau un funcționar public, ce îndeplinește efectiv funcții de gestiune sau administrare;
- b) doar un funcționar public;
- c) numai salariatul care are atribuții de gestiune trecute în fișa postului sau care este înregistrat ca administrator la Registrul Comerțului.

2). Fapta funcționarului public care, în exercițiul atribuțiilor de serviciu, îndeplinește un act ori participă la luarea unei decizii prin care s-a realizat un folos material pentru sine, soțul său ori o rudă, din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de servicii sau foloase de orice natură, constituie infracțiunea de:

- a) purtare abuzivă;
- b) abuz în serviciu contra intereselor persoanelor;
- c) conflict de interese.

3). Prin ce se caracterizează latura subiectivă la infracțiunea de abuz în serviciu?

- a) existența vinovăției sub forma intenției, directe sau indirecte;
- b) existența vinovăției sub forma intenției directe calificată prin scop;

c) existența vinovăției sub ambele forme, intenție sau culpă.

4). La infracțiunea de deturnarea de fonduri:

- a) tentativa se pedepsește;
- b) fapta se săvârșește din culpă;
- c) pedeapsa este detențiunea pe viață.

4.5. Bibliografie recomandată

- p. Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea speciala. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- q. Mihail Udrioiu, *Fise de drept penal. Partea speciala. Teorie si cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- r. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- s. Ilie Pascu , Petre Buneci , Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea speciala. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- t. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- u. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, *Drept penal. Partea special II, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- v. Dobrinoiu Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- w. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- x. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- y. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- z. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- aa. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., *Instituții de Drept penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- bb. Dobrinoiu Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinoiu Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- cc. *Revista Dreptul*
- dd. *Revista Română de Drept penal*

Capitolul 5. Infrațiuni de fals

5.1. Introducere

În cadrul acestui capitol sunt prezentate Faptele de fals sunt incriminate în Codul penal în vigoare în Titlul VI, intitulat „Infrațiuni de fals” al Părții speciale.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

5.2. Conținut

§ 1. Noțiunile de fals, falsificare și de încredere

Pentru a putea realiza o examinare corectă a conținutului infracțiunilor de fals se impune, mai întâi, de a lămurii ce se înțelege prin noțiunile de „fals”, „falsificare” și de „încredere”.

Prin „fals” se înțelege ceea ce este contrar adevărului, adică mincinos, neîntemeiat, care are numai aparența de adevăr, a autenticității; imitat, artificial. Nu poate exista fals adică o alterare de adevăr decât acolo unde este de conceput existența sau posibilitatea existenței adevărului.

„Falsificarea” este acțiunea de a falsifica și rezultatul ei; contrafacere. Falsificarea se poate efectua prin orice mijloace susceptibile de a produce o contrafacere a unui lucru, semn sau înscris ori o alterare, în forma sau substanța sa, a unui lucru, semn sau înscris. Falsificarea reprezintă o modalitate de realizare a elementului material al unor infracțiuni.

Falsificarea se poate efectua prin orice mijloace susceptibile de a produce o alterare a adevărului (plăsmuire, contrafacere, alterare, denaturare etc.).

Falsificarea poate fi materială sau intelectuală; totală sau parțială; esențială sau ajutătoare ori de natură a suscita suspiciune etc.

„Încrederea” este starea psihică determinată de prezumția de bună-credință pe care și-o acordă persoanele în relațiile între ele și de prezumția de veracitate privind existența și valoarea lucrurilor: încrederea poate fi personală (acordată unei persoane) sau obiectivă (acordată unui lucru).

Falsul, prin natura sa, aduce întotdeauna atingere încrederii pe care oamenii sunt nevoiți și trebuie să și-o acorde reciproc în relațiile dintre ei, sau pe care trebuie să o aibă față de lucrurile socotite, în mod obișnuit, ca fiind expresia și proba adevărului. Fără un minim de reciprocă încredere a acestor relații ar fi real și continuu stânjenită, lipsa de încredere impunând la tot pasul efectuarea de investigații, verificări de afirmații, luări de garanții.

§2. Cadrul incriminării faptelor de fals și caracterizare

Faptele de fals sunt incriminate în Codul penal în vigoare, în Titlul VI intitulat „Infrațiuni de fals”. Acest titlu este structurat pe trei capitole: Capitolul I „Falsificarea de monede, timbre sau alte valori”; Capitolul II „Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcă”; Capitolul III „Falsuri în înscrisuri”.

La structurarea infracțiunilor de fals în cele trei capitole, legiuitorul a ținut seama, în principal, de obiectul material asupra căruia se efectuează acțiunea de falsificare.

În Capitolul I „Falsificarea de monede, timbre sau alte valori” sunt incriminate următoarele fapte: Falsificarea de monede – art. 310 C.p.; Falsificarea de titluri de credit sau instrumente de plată – art. 311 C.p.; Falsificarea de timbre sau efecte poștale – art. 312 C.p.; Punerea în circulație de valori falsificate – art.313 C.p.; Deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori - art.314 C.p.; Emiterea frauduloasă de monedă – art.315 C.p.; Falsificarea de valori străine – art.316 C.p.

După cum se observă, grupul acestor incriminări, în Codul penal în vigoare, a fost

extins. Legiuitorul penal român a procedat la separarea în două texte a conținutului faptei de falsificare de monede și alte valori; într-un prim text a incriminat falsificarea de monede iar, într-un alt text a incriminat falsificarea titlurilor de credit sau alte instrumente de plată. Soluția, promovată și în alte legislații, se justifică prin pericolul social diferit între cele două fapte, reflectat și în pedepsele asociate acestora.

De asemenea, în cazul infracțiunii de punere în circulație a valorilor falsificate s-a prevăzut explicit că și autorul infracțiunii de falsificare poate fi subiect activ al acestei fapte (nu însă și al faptei de deținere în vederea punerii în circulație sau a celorlalte modalități introduse în text) și, de asemenea, s-a revenit la soluția tradițională în dreptul nostru (art.389 din Codul penal de la 1936) și consacrată și de alte legislații, potrivit cărora repunerea în circulație a unei valori falsificate de către o persoană care a primit-o fără să știe inițial acest lucru, constituie infracțiune, dar se sancționează mai puțin sever decât prima punere în circulație.

În cazul infracțiunii de deținere de instrumente în vederea falsificării de valori a fost consacrată o cauză de nepedepsire, incidentă atunci când autorul faptei predă aceste instrumente autorităților sau încunoștințează autoritățile de existența lor, înainte de a se fi trecut la comiterea faptei de falsificare.

De asemenea, pentru a asigura transpunerea în dreptul intern a dispozițiilor Deciziei-cadru nr. 2000/383/JAI a Consiliului Uniunii Europene, privind întărirea, prin sancțiuni penale, a prevenirii falsificării de monedă, textele din acest capitol au fost completate cu noi modalități normative și a fost introdusă o nouă incriminare. Astfel, în cuprinsul infracțiunii de falsificare, a fost inclusă și modalitatea falsificării unei monede deja emise, înainte de punerea efectivă în circulație (art. 5 din Decizia-cadru). Tot astfel, în cazul infracțiunilor de punere în circulație de monedă falsificată și al deținerii de instrumente în vederea falsificării au fost introduse noi modalități de comitere (art.3 din Decizia-cadru).

În fine, a fost prevăzută o nouă incriminare, „emiterea frauduloasă de monedă”, ce va opera atunci când emiterea s-a făcut chiar prin folosirea instalațiilor sau materialelor în mod legal pentru emiterea de monedă, dar fără acordul autorităților competente ori cu încălcarea condițiilor stabilite de acestea. Incriminarea este cerută

de art. 4 din Decizia-cadru.

Capitolul II „Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare” incriminează în conținutul său trei fapte: Falsificarea de monede – art.317 C.p.; Folosirea instrumentelor false – art.318 C.p.; Falsificarea de instrumente de autentificare străine – art. 319 C.p.

În raport cu Codul penal anterior, în Codul penal în vigoare, legiuitorul a introdus o nouă incriminare cu denumirea marginală „Falsificarea de instrumente de autentificare străine” justificată de nevoia unei cooperări internaționale în combaterea acestor infracțiuni.

Capitolul III „Falsuri în înscrisuri” cuprinde următoarele infracțiuni: Falsul material în înscrisuri oficiale: art. 320 C.p.; Falsul intelectual – art.321 C.p.; Falsul în înscrisuri sub semnătură privată – art.322 C.p.; Uzul de fals – art. 323 C.p.; Falsificarea unei înregistrări tehnice – art.324 C.p.; Falsul informatic – art. 325 C.p.; Falsul în declarații – art.326 C.p.; Falsul privind identitatea – art.327 C.p.; Infracțiuni de fals comise în legătură cu autoritatea unui stat străin – art.328 C.p.

Acest capitol, în raport cu incriminările corespunzătoare din Codul penal anterior, cuprinde unele modificări.

Astfel, a fost inclusă o nouă incriminare cu denumirea marginală „Falsificarea unei înregistrări tehnice”, determinată de faptul că în viața socială contemporană tot mai multe documente atestând o anumită împrejurare și care pot produce efecte juridice, fără intervenția nemijlocită a unui funcționar, se impune o protecție penală a veridicității acestor atestări, în condițiile în care falsificarea lor nu poate fi încadrată în baza textelor existente. De asemenea, s-a introdus o diferențiere sub aspectul regimului sancționator între ipoteza recurgerii la o identitate fictivă și cea a utilizării frauduloase a identității aparținând altei persoane, în acest din urmă caz existând riscul angajării unor consecințe juridice în sarcina persoanei respective [a se vedea art. 327 alin. (2)].

Dispozițiile cuprinse în Titlul VI al Codului penal, Partea specială, devin incidente atâta timp cât nu există vreo dispoziție derogatorie, fie în cuprinsul Codului penal, fie în vreo lege specială, prin care se incriminează în mod diferit o faptă care, în lipsa

acelei dispoziții, ar fi intrat în cadrul infracțiunilor de fals. De exemplu, alterarea unui înscris constituie fals (art. 320, art. 322 C. pen.); dacă însă alterarea s-a efectuat asupra unui înscris în care sunt stabilite drepturi ale statului român, fapta se va încadra în dispozițiile privitoare la „compromiterea unor interese de stat (art.406 C. pen); declarația mincinoasă producătoare de consecințe juridice făcută în fața unui organ sau unei instituții de stat competente constituie o infracțiune de fals în declarații (art.326 C. pen.), când declarația este făcută însă de către un martor, într-o cauză judiciară, fapta se va încadra în dispoziția privitoare la mărturie mincinoasă (art. 273 C. pen.); la fel declarațiile făcute, de exemplu, în materie vamală, în materie fiscală, sunt anume sancționate prin legile speciale, care reglementează materiile respective (reprezentând, de exemplu, una dintre infracțiunile de evaziune fiscală reglementate de legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea evaziunii fiscale sau infracțiunea la regimul vamal stabilit prin Legea nr.86/2006, Codul vamal.

§ 3. Elemente comune infracțiunilor de fals

A. Obiectul infracțiunilor de fals. a) Obiectul juridic generic al infracțiunilor de fals îl constituie relațiile sociale care privesc „**încrederea publică**”, valoare de importanță deosebită care se raportează la relațiile interumane și la normala evoluție a unor activități sociale și economice. Această „încredere publică” se deosebește de încrederea personală pe care și-o acordă oamenii între ei, pentru că încrederea publică (*fides publica*) se raportează la lucruri, semne și înscrisuri care au o funcție probatorie expresă, indiferent dacă atribuirea acestei funcții probatorii este prevăzută explicit de lege (probele scrise, declarații oficiale consemnate, diplome etc.) ori ea decurge implicit din natura lucrului (monedă, timbru, titlu de credit).

b) Obiectul material al infracțiunilor de fals îl formează acele bunuri cu însușire probatorie, ocrotite de legea penală împotriva faptelor de alterare a adevărului, cum ar fi: monedele, timbrele sau alte valori, mărci, bilete de transport, instrumente de autentificare sau marcare, înscrisuri oficiale sau sub semnătură privată etc.

Nu există infracțiune de fals când lucrul asupra căruia s-a efectuat falsificarea nu are însușirea de a servi de probă, fapta putând constitui eventual o înșelăciune.

B. Subiecții infracțiunilor de fals. a) Subiectul activ nemijlocit al infracțiunilor de fals poate fi orice persoană, cu excepția infracțiunii de fals intelectual la care subiectul activ nemijlocit este un funcționar public aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

Toate infracțiunile de fals sunt susceptibile de a fi săvârșite de o pluralitate de subiecți activi (coautori, instigatori, complici).

b) Subiectul pasiv al infracțiunilor de fals este statul român, în calitate sa de garant al încrederii publice în anumite obiecte, valori sau înscrisuri care au o funcție probatorie și care asigură ocrotirea și netulburata dezvoltare a relațiilor sociale.

La unele infracțiuni de fals cum ar fi falsul în înscrisuri sub semnătură privată, falsul în declarații, falsul privind identitatea, poate exista și un subiect pasiv secundar în persoana fizică sau juridică ale cărei interese au fost vătămate prin activitatea infracțională.

C. Latura obiectivă. a) Elementul material, la toate infracțiunile de fals propriu-zis, constă într-o acțiune prin care se realizează denaturarea adevărului, adică de falsificare, care se poate realiza prin contrafacere sau alterare a adevărului, săvârșită prin orice mod (material, scriptic sau oral), dar care se concretizează întotdeauna în lucrul (obiectul) care conține alterarea adevărului.

La infracțiunile derivate cuprinse în Titlul VI al Codului penal, Partea specială cum sunt: punerea în circulație de valori falsificate (art. 313); deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori (art. 314); folosirea instrumentelor false (art. 318) ori uzul de fals (art. 323), elementul material constă tot într-o acțiune, dar alta decât cele care implică faptele de fals propriu-zise. Asemenea acțiuni constau în punerea în circulație a valorilor falsificate, deținerea acestora în vederea punerii în circulație, folosirea instrumentelor de autentificare sau marcări falsificate, folosirea înscrisurilor falsificate.

b) Urmarea imediată. Infracțiunile de fals propriu-zise, cât și cele derivate, au ca urmare imediată crearea unei stări de pericol pentru valoarea socială ocrotită, adică pentru încrederea publică acordată anumitor lucruri, semne, înscrisuri etc.

c) Legătura de cauzalitate. Între acțiunile ce constituie elementul material al infracțiunilor de fals și urmarea imediată trebuie să existe o legătură de cauzalitate.

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. Toate infracțiunile care fac parte din grupul infracțiunilor de fals sunt infracțiuni intenționate; legea cere intenția ca formă de vinovăție.

Elementul subiectiv trebuie să fie constatat și verificat în raport cu fiecare faptă în parte atunci când vin în concurs fapta de fals propriu-zis cu fapta derivată. Astfel, s-ar putea ca un înscris alterat din culpă și deci care nu ar constitui o infracțiune pentru făptuitor, să fie ulterior folosit cu intenție de acesta sau de o altă persoană știind că înscrisul conține o alterare de adevăr, caz în care va exista infracțiunea de uz de fals. Și invers, o monedă sau un înscris a fost falsificat cu intenție și există deci infracțiune, dar cel care pune în circulație acea monedă sau care se folosește de acel înscris nu știe că există o alterare de adevăr. În acest caz fapta nu constituie infracțiunea de uz de fals, chiar dacă făptuitorului i s-ar putea reproșa vreo culpă.

b) Mobilul la infracțiunile de fals nu constituie o cerință esențială a laturii subiective. Acesta însă trebuie cunoscut pentru că ajută la individualizarea judiciară a pedepsei.

c) Scopul nu este un element obligatoriu al laturii subiective, dar constatarea acestuia poate fi luată în seamă la individualizarea pedepsei.

Sunt unele infracțiuni la care norma de incriminare cere ca acțiunea incriminată să se efectueze în vederea realizării unui scop (deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori - art. 314; deținerea valorilor falsificate în vederea punerii lor în circulație – art. 313; falsul informatic – art. 326).

E. Formele de săvârșire a infracțiunilor de fals. a) Actele pregătitoare. Infracțiunile de fals fiind comisive și intenționate, sunt susceptibile de a fi săvârșite în forma actelor pregătitoare. Legiuitorul a apreciat că în cazul infracțiunilor prevăzute în Capitolul I al Titlului VI al Codului penal, partea specială, deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori prezintă pericol social, procedând la

incriminarea acestei fapte (art. 314 C. pen.).

b) Tentativa este incriminată la următoarele infracțiuni de fals: Falsificarea de monede – art. 310; Falsificarea de titluri de credit sau instrumente de plată – art. 311; Falsificarea de timbre sau efecte poștale – art. 312; Punerea în circulație de valori falsificate – art. 313; Emiterea frauduloasă de monede – art. 315; Falsificarea de instrumente oficiale – art. 317; Falsul material în înscrisuri oficiale – art. 320; Falsul intelectual – art. 321; Falsul sub semnătură privată – art. 322.

c) Consumarea infracțiunilor de fals are loc în momentul în care acțiunea incriminată este efectuată în întregime și se produce urmarea periculoasă a faptei, adică acea stare de pericol pentru valoarea socială ocrotită de lege. De regulă, sub aspectul consumării infracțiunii, legea nu cere ca fapta să fi produs un prejudiciu material.

d) Epuizarea. Unele infracțiuni de fals pot fi săvârșite în formă continuă, de exemplu, deținerea de valori falsificate în vederea punerii în circulație sau deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori ori folosirea instrumentelor false. Alte infracțiuni de fals pot fi comise în forma infracțiunii continuate în condițiile art. 35 alin (1) C. pen. În toate aceste cazuri, infracțiunea se epuizează, fie la încetarea acțiunii incriminate, fie la efectuarea ultimei acțiuni din componența activității infracționale.

Aplicarea legii penale, în asemenea situații se va face prin raportarea la momentul epuizării.

F. Sancțiuni. Infracțiunile de fals, mai ales cele prevăzute în Capitolul I al Titlului VI din Codul penal, Partea specială, fiind considerate ca având o gravitate mai ridicată, sunt sancționate cu pedeapsa închisorii a cărei limită maximă specială este de 10 ani și, totodată, pentru acestea legiuitorul a prevăzut și pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi.

Pentru celelalte infracțiuni de fals, limitele speciale ale pedepsei cu închisoarea sunt mai reduse, iar pentru unele dintre ele s-a prevăzut ca pedeapsă alternativă, amenda. Pentru acestea instanța poate aplica și pedeapsa complementară a interzicerii

unor drepturi, dacă o apreciază ca fiind necesară.

În cazul infracțiunilor de fals instanța va lua măsura de siguranță a confiscării speciale dacă va constata îndeplinirea condițiilor art. 112 C. pen. De asemenea, va lua măsura confiscării extinse în cazul infracțiunilor de falsificare de monede, timbre, sau alte valori dacă va stabili îndeplinirea condițiilor art. 112¹ C. pen.

5.3. Rezumat

CAPITOLUL I - Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori

Falsificarea de monede

Art. 310. - (1) Falsificarea de monedă cu valoare circulatorie se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează falsificarea unei monede, emise de către autoritățile competente, înainte de punerea oficială în circulație a acesteia.

(3) Tentativa se pedepsește.

Falsificarea de titluri de credit sau instrumente de plată

Art. 311. - (1) Falsificarea de titluri de credit, titluri sau instrumente pentru efectuarea plăților sau a oricăror altor titluri ori valori asemănătoare se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) privește un instrument de plată fără numerar, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Tentativa se pedepsește.

Falsificarea de timbre sau efecte poștale

Art. 312. - (1) Falsificarea de timbre de orice fel, mărci poștale, plicuri poștale, cărți poștale sau cupoane răspuns internațional se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Tentativa se pedepsește.

Punerea în circulație de valori falsificate sau dobândirea de instrumente de plată fără numerar falsificate

Art. 313. - (1) Punerea în circulație a valorilor falsificate prevăzute în art. 310-312, precum și primirea, deținerea sau transmiterea acestora, în vederea punerii lor în

circulație, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea de falsificare prin care au fost produse.

(2) Punerea în circulație a valorilor falsificate prevăzute în art. 310-312, săvârșită de către autor sau un participant la infracțiunea de falsificare, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea de falsificare prin care au fost produse.

(3) Repunerea în circulație a uneia dintre valorile prevăzute în art. 310-312, de către o persoană care a constatat, ulterior intrării în posesia acesteia, că este falsificată, se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea de falsificare prin care au fost produse, ale cărei limite speciale se reduc la jumătate.

(4) Dobândirea pentru sine sau pentru altul, inclusiv prin primire, însușire, cumpărare sau ca urmare a unei operațiuni precum transferul, importul, exportul, vânzarea, transportul, distribuirea sau punerea la dispoziție în vederea utilizării frauduloase a unui instrument de plată fără numerar falsificat se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(5) Tentativa se pedepsește.

*) Potrivit Deciziei nr. 15/2013, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 760 din 06.12.2013, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că :

1. Montarea la bancomat a dispozitivelor autonome de citire a benzii magnetice a cardului autentic și a codului PIN aferent acestuia (skimmere, minivideocamere sau dispozitive tip tastatură falsă) constituie infracțiunea prevăzută de art. 46 alin. (2) din Legea nr. 161/2003 [art. 365 alin. (1) din Codul Penal actual].

2. Folosirea la bancomat a unui card bancar autentic, fără acordul titularului său, în scopul efectuării unor retrageri de numerar, constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăzută de art. 27 alin. (1) din Legea nr. 365/2002 [art. 250 din Codul Penal actual], în concurs ideal cu infracțiunea de acces, fără drept, la un sistem informatic comisă în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate, prevăzută de art. 42 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 161/2003 [art. 360 din Codul Penal actual].

3. Folosirea la bancomat a unui card bancar falsificat, pentru retrageri de numerar, constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăzută de art. 27 alin. (1) din Legea nr. 365/2002 [art. 250 din Codul Penal actual], în concurs ideal cu infracțiunea de acces, fără drept, la un sistem informatic comisă în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate, prevăzută de art. 42 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 161/2003 [art. 360 din Codul Penal actual], și cu infracțiunea de falsificare a instrumentelor de plată electronică, prevăzută de art. 24 alin. (2) din Legea nr.

365/2002 [art. 313 din Codul Penal actual].
Dezlegarea dată problemei de drept rămâne obligatorie pentru instanțe și după data de 1 februarie 2014.

Deținerea de instrumente în vederea falsificării de valori

Art. 314. - (1) Fabricarea, primirea, deținerea sau transmiterea de instrumente sau materiale cu scopul de a servi la falsificarea valorilor sau titlurilor prevăzute în art. 310, art. 311 alin. (1) și art. 312 se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Fabricarea, producerea, primirea, deținerea, transmiterea sau punerea la dispoziție a unui dispozitiv, instrument, unor date informatice, echipamente, inclusiv hardware sau software, sau a oricăror alte mijloace cu scopul de a servi la falsificarea instrumentelor de plată fără numerar se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (2) se sancționează și dobândirea pentru sine sau pentru altul, inclusiv prin importul, exportul, vânzarea, transportul sau distribuția unui dispozitiv, instrument, unor date informatice, echipamente, inclusiv hardware sau software, ori a oricăror alte mijloace cu scopul de a servi la falsificarea instrumentelor de plată fără numerar.

(4) Nu se pedepsește persoana care, după comiterea vreuneia dintre faptele prevăzute la alin. (1) - (3), înainte de descoperirea acestora și înainte de a se fi trecut la săvârșirea faptei de falsificare, predă instrumentele, materialele deținute sau orice alte mijloace autorităților judiciare ori încunoștințează aceste autorități despre existența lor.

Emiterea frauduloasă de monedă

Art. 315. - (1) Confecționarea de monedă autentică prin folosirea de instalații sau materiale destinate acestui scop, cu încălcarea condițiilor stabilite de autoritățile competente sau fără acordul acestora, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează punerea în circulație a monedei confecționate în condițiile alin. (1), precum și primirea, deținerea sau transmiterea acesteia, în vederea punerii ei în circulație.

(3) Tentativa se pedepsește.

Falsificarea de valori străine

Art. 316. - Dispozițiile cuprinse în prezentul capitol se aplică și în cazul când infracțiunea privește monede, timbre, titluri de valoare ori instrumente de plată, inclusiv instrumente de plată fără numerar emise în străinătate.

CAPITOLUL II - Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare

Falsificarea de instrumente oficiale

Art. 317. -

(1) Falsificarea unui sigiliu, a unei ștampile sau a unui instrument de marcarea de care se folosesc persoanele prevăzute în art. 176 sau persoanele fizice menționate în art. 175 alin. (2) se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Falsificarea unui sigiliu, a unei ștampile sau a unui instrument de marcarea de care se folosesc alte persoane decât cele prevăzute în alin. (1) se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Tentativa se pedepsește.

Folosirea instrumentelor false

Art. 318. -

Folosirea instrumentelor false prevăzute în art. 317 se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

Falsificarea de instrumente de autentificare străine

Art. 319. - Dispozițiile cuprinse în prezentul capitol se aplică și atunci când fapta privește instrumente de autentificare sau de marcarea folosite de autoritățile unui stat străin.

CAPITOLUL III - Falsuri în înscrisuri

Falsul material în înscrisuri oficiale

Art. 320. -

(1) Falsificarea unui înscris oficial, prin contrafacerea scrierii ori a subscrierii sau prin alterarea lui în orice mod, de natură să producă consecințe juridice, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Falsul prevăzut în alin. (1), săvârșit de un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Sunt asimilate înscrisurilor oficiale biletele, tichetele sau orice alte imprimare producătoare de consecințe juridice.

(4) Tentativa se pedepsește.

Falsul intelectual

Art. 321. - (1) Falsificarea unui înscris oficial cu prilejul întocmirii acestuia, de către un funcționar public aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu, prin atestarea unor fapte sau împrejurări necorespunzătoare adevărului ori prin omisiunea cu știință de a insera unele date sau împrejurări, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Tentativa se pedepsește.

Falsul în înscrisuri sub semnătură privată

Art. 322. - (1) Falsificarea unui înscris sub semnătură privată prin vreunul dintre modurile prevăzute în art. 320 sau art. 321, dacă făptuitorul folosește înscrisul falsificat ori îl încredințează altei persoane spre folosire, în vederea producerii unei consecințe juridice, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Tentativa se pedepsește.

Uzul de fals

Art. 323. -

Folosirea unui înscris oficial ori sub semnătură privată, cunoscând că este fals, în vederea producerii unei consecințe juridice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă, când înscrisul este oficial, și cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, când înscrisul este sub semnătură privată.

*) Potrivit Deciziei nr. 19/2006, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 6 din 04.01.2007, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că fapta de folosire, cu vinovăție, de acte vamale false la Registrul Auto Român, în vederea verificării unui autoturism adus din străinătate în scopul înmatriculării acestuia, constituie infracțiunea de uz de fals prevăzută în art. 291 din Codul penal anterior. Având în vedere că, în afara sancțiunii, prevederile corespondente actuale [art. 323 din Codul penal actual] nu conțin și alte modificări, decizia Curții își păstrează aplicabilitatea și după data de 1 februarie 2014. A se vedea și art. 273 din Legea nr. 86 / 2006 privind Codul vamal al României.

Falsificarea unei înregistrări tehnice

Art. 324. - (1) Falsificarea unei înregistrări tehnice prin contrafacere, alterare ori prin determinarea atestării unor împrejurări necorespunzătoare adevărului sau omisiunea înregistrării unor date sau împrejurări, dacă a fost urmată de folosirea de către făptuitor a înregistrării ori de încredințarea acesteia unei alte persoane spre folosire, în vederea producerii unei consecințe juridice, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează folosirea unei înregistrări tehnice falsificate în vederea producerii unei consecințe juridice.

(3) Prin înregistrare tehnică, în sensul prezentului articol, se înțelege atestarea unei valori, greutate, măsuri ori a desfășurării unui eveniment, realizată, în tot sau în parte, în mod automat, prin intermediul unui dispozitiv tehnic omologat și care este destinată a proba un anumit fapt, în vederea producerii de consecințe juridice.

Falsul informatic

Art. 325. -

Fapta de a introduce, modifica sau șterge, fără drept, date informatice ori de a restricționa, fără drept, accesul la aceste date, rezultând date necorespunzătoare adevărului, în scopul de a fi utilizate în vederea producerii unei consecințe juridice, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Falsul în declarații

Art. 326. -

20/03/2020 - Art. 326. - a fost modificat prin Ordonanță de urgență 28/2020

(1) Declararea necorespunzătoare a adevărului, făcută unei persoane dintre cele prevăzute în art. 175 sau unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea în vederea producerii unei consecințe juridice, pentru sine sau pentru altul, atunci când, potrivit legii ori împrejurărilor, declarația făcută servește la producerea acelei consecințe, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută la alin. (1), săvârșită pentru a ascunde existența unui risc privind infectarea cu o boală infectocontagioasă, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

Falsul privind identitatea

Art. 327. -

(1) Prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități altei persoane, făcută unei persoane dintre cele prevăzute în art. 175 sau transmisă unei unități în care aceasta își desfășoară activitatea prin folosirea frauduloasă a unui act ce servește la identificare, legitimare ori la dovedirea stării civile sau a unui astfel de act falsificat, pentru a induce sau a menține în eroare un funcționar public, în vederea producerii unei consecințe juridice, pentru sine ori pentru altul, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Când prezentarea s-a făcut prin întrebuințarea identității reale a unei persoane, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Încredințarea unui act ce servește la identificare, legitimare ori la dovedirea stării civile spre a fi folosit fără drept se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Infracțiuni de fals comise în legătură cu autoritatea unui stat străin

Art. 328. - Dispozițiile cuprinse în prezentul capitol se aplică și atunci când fapta privește acte emise de o autoritate competentă a unui stat străin sau de o organizație internațională instituită printr-un tratat la care România este parte sau declarații ori o identitate asumate în fața acestora.

5.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Infracțiunea de falsificare de monede are ca obiect material:

- a) monedele, titlurile de credit și în general, titlurile de valoare adevărate cu putere circulatorie;
- b) monede antice din diverse metale;
- c) orice fel de monede sau bancnote cu valoare circulatorie.

2. Infracțiunea de falsificare de monede se poate realiza:

- a) doar prin contrafacere (confecționarea prin imitare de monede sau valori);
- b) doar prin alterare (modificarea conținutului sau formei unor monede sau valori adevărate);
- c) fie prin contrafacere, fie prin alterare.

3. Pentru existența infracțiunii de fals material în înscrisuri oficiale:

- a) este necesar ca subiectul activ să fie un funcționar public;
- b) este necesar ca înscrisul falsificat să fi produs consecințe juridice;
- c) nu este necesar ca înscrisul să fie folosit.

4. În cazul infracțiunii de fals intelectual:

- a) nu este posibil coautoratul;
- b) elementul material nu se poate realiza prin omisiune;
- c) tentativa este posibilă și este pedepsită.

5. Prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identități constituie:

- a) fals material în înscrisuri oficiale;
- b) fals în declarații;
- c) falsul privind identitatea.

5.5. Bibliografie recomandată

- a. Alexandru Boroș, *Drept penal. Partea specială. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- b. Mihail Udriș, *Fise de drept penal. Partea specială. Teorie și cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- c. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- d. Ilie Pascu, Petre Buneci, Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea specială. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020

- e. V. Cioclei, Drept penal. Partea special I, Curs Tematic, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- f. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, Drept penal. Partea special II, Curs Tematic, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- g. Dobrinoiu Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- h. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- i. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- j. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- k. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- l. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., Instituții de Drept penal, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- m. Dobrinoiu Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinoiu Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- n. *Revista Dreptul*
- o. *Revista Română de Drept penal*

5.6. Teme de control

Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să analizați una din infracțiunile de fals incriminate în Codul penal în vigoare în Titlul VI, intitulat „Infracțiuni de fals” al Părții speciale.

Capitolul 6.

Infracțiuni contra siguranței publice. Infracțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate. Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive

6.1. Introducere

În cadrul acestui capitol sunt prezentate infracțiunile contra siguranței publice fac obiectul reglementării Titlului VII al Codului penal Partea specială

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

6.2. Conținut

§1. Cadrul incriminării faptelor contra siguranței publice și sistematizarea acestora.

Infracțiunile contra siguranței publice fac obiectul reglementării Titlului VII al Codului penal Partea specială

Legiuitorul, în acest titlu, a sistematizat incriminările faptelor contra siguranței publice pe șase capitole, după cum urmează: Capitolul I „Infracțiuni contra siguranței pe căile ferate” – art. 329 – art. 333; Capitolul II „Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice ”- art. 334- art. 341; Capitolul III „Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive” – art. 342 – art. 347; Capitolul IV „Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege” – art. 348 – art. 351; Capitolul V „Infracțiuni contra sănătății publice” – art. 352- art. 359 și Capitolul VI „Infracțiuni contra siguranței și

integrității sistemelor și datelor informatice” – art. 360 – art. 366.

În legislația penală anterioară Codului penal în vigoare, infracțiunile contra siguranței publice erau prevăzute fie în Codul penal de la 1968, fie în unele legi speciale.

Astfel, „infracțiunile contra siguranței circulației pe căile ferate” erau prevăzute în Codul penal anterior sub această denumire, în Titlul VI intitulat „Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public sau altor activități reglementate de lege”, Capitolul III; Infracțiunile contra siguranței circulației pe drumurile publice erau prevăzute în legislația anterioară în O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice; „Nerespectarea regimului armelor și munițiilor, materialelor nucleare și al materialelor explozive”, în Codul penal anterior erau prevăzute în Titlul VI al Părții special sub denumirea „Infracțiuni care aduc atingere unor activități reglementate de lege”, Capitolul IV; „Infracțiunile privitoare la regimul pentru alte activități reglementate de lege” erau prevăzute, unele în Codul penal anterior (Exercitarea fără drept a unei profesii), iar altele, în legi penale speciale (Neluarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă și nerespectarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă, erau prevăzute în art. 37 și art. 38 din Legea nr. 319/2006, camăta era prevăzută în art. 3 din Legea nr. 216/2011 privind interzicerea activității de cămătărie); „Infracțiunile contra sănătății publice” în Codul penal anterior, erau prevăzute în Titlul IX intitulat „Infracțiuni care aduc atingere unor reguli de conviețuire socială”; „Infracțiunile contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice”, în legislația penală anterioară făceau obiectul reglementării Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnității publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției

Legiuitorul Codului penal în vigoare a menținut, în mare parte, conținutul legal al faptelor contra siguranței publice așa cum acesta era formulat în legislația anterioară, la care a adăugat și unele prevederi noi care se referă fie la denumirea marginală a unor fapte, fie la anumite elemente de structură a unor infracțiuni sau chiar introducerea unor noi incriminări. Aceste aspecte noi vor fi evidențiate și explicate cu

prilejul examinării conținutului legal al fiecărei fapte din categoria celor prevăzute în Titlul VII al Codului penal, Partea specială, în vigoare.

§ 2. Noțiunea de siguranță publică

Înțelesul expresiei „siguranță publică” nu este explicat de Codul penal, ceea ce înseamnă că această expresie are înțelesul obișnuit. Potrivit Dicționarului limbii române, prin „siguranță” înțelegem sentimentul de liniște și de încredere pe care îl dă cuiva faptul de a se ști la adăpost de orice pericol. Așadar, prin „siguranță publică” înțelegem sentimentul de liniște și încredere pe care îl dă statul publicului prin incriminarea faptelor cuprinse în Titlul VII al Codului penal, Partea Specială care prin săvârșirea lor pun în pericol, pe lângă valorile sociale privind regimul juridic al activității domeniilor respective, și alte valori sociale care privesc unele atribute fundamentale ale persoanelor fizice cum sunt: viața, integritatea corporală sau sănătatea acestora ori avutul public sau privat, care pot fi afectate prin comiterea unor astfel de fapte.

§ 3. Aspecte comune infracțiunilor contra siguranței publice.

A. Obiectul infracțiunilor. În examinarea obiectului acestor categorii de infracțiuni, va trebui să distingem între obiectul juridic generic al infracțiunilor contra siguranței publice, obiectul juridic specific fiecăruia dintre infracțiuni și obiectul lor material.

a) Obiectul juridic generic al tuturor incriminărilor din Cadrul Titlului VII a Părții Speciale a Codului penal este format din relațiile sociale a căror normală formare, desfășurare și dezvoltare sunt condiționate de existența unui climat corespunzător de siguranță publică în societate.

b) Obiectul juridic special al fiecărui grup de fapte cuprinse în Titlul VII al Codului penal în vigoare cât și a fiecărei infracțiuni în parte, constă în relațiile sociale specific care se nasc și se dezvoltă în legătură cu valoarea ocrotită de fiecare dintre aceste incriminări.

Regula generală este aceea că valorile sociale ocrotite prin normele de incriminare

au în vedere atributele principale care vizează siguranța publică, pe diferite domenii, respectiv: în sistemul circulației și transporturilor pe drumurile publice, în regimul armelor, munițiilor, materialelor nucleare, radioactive sau explozive, în regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege, sănătatea publică și siguranța sistemelor și datelor informatice. Codul penal în vigoare a consacrat fiecareia dintre aceste atribute câte un capitol distinct, în care sunt incriminate o serie de fapte specifice domeniului respectiv.

c) Obiectul material. Ținând seama de varietatea domeniilor în care sunt incriminate faptele contra siguranței publice, obiectul material al acestor fapte diferă de la un capitol la altul și uneori chiar de la o infracțiune la alta. Astfel, obiectul material al infracțiunilor contra siguranței circulației pe căile ferate constă, de regulă, în mijloacele de transport, de intervenție, de manevră pe calea ferată ori în bunuri care aparțin unor persoane fizice sau juridice.

În cazul infracțiunilor contra siguranței circulației pe drumurile publice, obiectul material constă în vehiculul pus în circulație pe drumurile publice, în alte bunuri avariate sau distruse sau chiar corpul unor persoane fizice, victime ale unor accidente de circulație; infracțiunile care fac obiectul incriminărilor Capitolul III, pot avea ca obiect material arme, muniții, materiale nucleare, radioactive sau explozive etc.

În sfârșit, în cazul infracțiunilor prevăzute în Capitolul IV, V și VI, obiectul material diferă, putând consta în corpul victimelor persoane fizice, în unele bunuri deteriorate, în sisteme informatice etc.

B. Subiecții infracțiunilor. a) **Subiectul activ nemijlocit** al unora dintre infracțiunile contra siguranței publice poate fi orice persoană care îndeplinește condițiile generale ale răspunderii penale. Pentru alte infracțiuni din această categorie este necesar ca subiectul activ nemijlocit să aibă o anumită calitate cerută explicit în textul de incriminare, cum ar fi: calitatea de angajat al unui operator feroviar de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată ori calitatea de conducător auto implicat într-un accident de circulație sau calitatea de armurier, în cazul infracțiunilor prevăzute în Capitolul III etc.

b) Subiectul pasiv principal este statul în calitate sa de titular al valorilor sociale privind siguranța publică. Subiect pasiv secundar poate fi orice altă persoană fizică sau juridică asupra căreia s-a produs consecințele acestor fapte.

C. Latura obiectivă. a) Elementul material al infracțiunilor contra siguranței publice se realizează, de regulă, prin acțiuni sau inacțiuni specifice fiecărui grup de infracțiuni și, implicit, fiecărei infracțiuni în parte. Astfel, în cazul infracțiunilor prevăzute în Capitolul I, de regulă, elementul material constă într-o acțiune iar uneori într-o inacțiune, și anume în neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a îndatoririlor de serviciu, părăsirea postului, prezența la serviciu sub influența alcoolului sau a altor substanțe psihoactive, distrugerea etc, în timp ce în cazul infracțiunilor cuprinse în Capitolul II, elementul material constă într-o acțiune de punere în circulație sau de conducere a unui vehicul neînmatriculat, conducerea unui vehicul fără permis de conducere sau sub influența alcoolului sau a altor substanțe în Capitolele III, IV, V și VI, elementul material îmbracă, cel mai adesea, forma unei acțiuni și anume: deținerea, portul, confecționarea etc. a unei arme, deținerea, folosirea producerea, transportul unor material nucleare, radioactive sau explozive, exercitarea fără drept a unei profesii sau activități, infectarea apei sau accesul ilegal la un sistem informatic etc.

b) Cerințe esențiale. Pentru întregirea elementului material la marea majoritate a infracțiunilor contra siguranței publice, trebuie să se constate întrunirea unor cerințe esențiale prevăzute de normele de incriminare. Asemenea cerințe esențiale, care pot fi comune mai multor infracțiuni din același capitol se referă, de exemplu, la punerea în pericol a siguranței mijloacelor de transport, manevră sau intervenție pe cale ferată, ori în cadrul variantelor agravate se cere ca acțiunea incriminată să fi avut ca urmare un accident de cale ferată. De asemenea, la alte infracțiuni cum sunt cele contra siguranței circulației pe drumurile publice, norma de incriminare impune ca acțiunile incriminate să aibă loc pe drumurile publice, ori în cazul infracțiunilor la nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive se impune ca acțiunile incriminate să se efectueze „fără drept”.

Și la celelalte capitole identificăm unele cerințe esențiale care necesită să fie constatate.

c) Urmarea imediată. În cazul infracțiunilor contra siguranței publice urmarea imediată specifică acestor infracțiuni poate consta fie în crearea unei stări de pericol pentru circulația rutieră, fie în punerea în pericol a mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată sau în producerea unui accident de cale ferată, fie în crearea unei stări de pericol pentru siguranța publică generată de nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materialelor explozive, fie în răspândirea unor boli sau afectarea sănătății sau chiar vieții anumitor persoane în urma săvârșirii de fapte contra sănătății, fie în afectarea sau perturbarea funcționării sistemelor informatice.

d) Legătura de cauzalitate. La toate infracțiunile contra siguranței publice trebuie să existe o legătură de cauzalitate între acțiunile și inacțiunile incriminate care constituie elementul material al laturii obiective a acestor infracțiuni și urmarea imediată. La majoritatea infracțiunilor contra siguranței publice legătura de cauzalitate rezultă, cel mai adesea, din materialitatea faptei, nefiind necesară probarea acesteia. Există însă și unele infracțiuni la care urmarea imediată constă în producerea unui anumit rezultat prevăzut în mod concret de norma de incriminare, iar în aceste cazuri organele judiciare sunt obligate să constate dacă între acest rezultat și acțiunea sau inacțiunea incriminată este o legătură de cauzalitate pe care trebuie să o dovedească.

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. La majoritatea infracțiunilor contra siguranței publice forma de vinovăție este intenția, cu cele două modalități intenția directă și intenția indirectă. Sunt unele infracțiuni dintre cele contra siguranței publice la care forma de vinovăție cerută de norma de incriminare este culpa (ușurință, neglijență) sau intenția depășită.

b) Mobilul și scopul nu sunt elemente obligatorii ale laturii subiective dar acestea pot avea valoare la individualizarea judiciară a pedepsei.

E. Formele de săvârșire. Întrucât cele mai multe dintre infracțiunile contra siguranței publice sunt infracțiuni comise și intenționate, acestea sunt susceptibile de a parcurge toate etapele de desfășurarea activității infracționale: actele pregătitoare, tentativa, infracțiunea fapt consumat și infracțiunea fapt epuizat.

a) Actele pregătitoare la infracțiunile comise și intenționate din grupul celor contra siguranței publice, deși posibile, nu sunt incriminate. Ele pot avea valoare de acte de complicitate dacă sunt săvârșite de alte persoane decât autorul și au folosit acestuia la comiterea faptei.

b) Tentativa la infracțiunile comise și intenționate este posibilă, mai ales sub modalitatea celei întrerupte, și sancționată numai la anumite infracțiuni respectiv cele prevăzute la art. 332 alin. (1) și (2), art. 342 alin. (1) și (3), art. 345 alin. (1) și (2), art. 346 alin. (1) și (2), art. 354 alin. (1) și (2), art. 356, art. 359 și art. 360- 365 C. pen.

c) Consumarea. Infracțiunile contra siguranței publice se consumă în momentul în care acțiunea sau inacțiunea prin care se realizează elementul material al laturii obiective s-a efectuat în întregime și s-a produs urmarea imediată specifică fiecăruia dintre infracțiunile care fac parte din acest grup.

d) Epuizarea. Sunt unele infracțiuni dintre cele contra siguranței publice care pot îmbrăca și forma continuă sau continuată, caz în care la aceste fapte putem distinge și un moment al epuizării de care se ține seama în aplicarea unor dispoziții legale privitoare la sancționarea celor care comit asemenea fapte.

F. Sancțiuni. Pentru infracțiunile contra siguranței publice legiuitorul a prevăzut diferite limite speciale în raport cu gravitatea în abstract a acestora. Astfel, limitele speciale ale pedepselor privative de libertate prevăzute în normele de incriminare variază între o lună la 12 ani închisoare. La anumite infracțiuni se aplică obligatoriu și pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi. Pentru un număr redus de fapte legea penală prevede și pedeapsa cu amenda în alternanță cu închisoarea. La variantele agravate ale unor infracțiuni din această grupă se prevăd limite speciale ale pedepsei cu închisoarea mai ridicate.

5.3. Rezumat

CAPITOLUL I - Infracțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate

Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă

Art. 329. - (1) Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă de către angajații care gestionează infrastructura feroviară ori ai operatorilor de transport, intervenție sau manevră, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța circulației mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă fapta a avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă din culpă

Art. 330. - (1) Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă, din culpă, de către angajații care gestionează infrastructura feroviară ori ai operatorilor de transport, intervenție sau manevră, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Când fapta a avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

Părăsirea postului și prezența la serviciu sub influența alcoolului sau a altor substanțe

Art. 331. - (1) Părăsirea postului, în orice mod și sub orice formă, de angajații cu atribuții privind siguranța circulației mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța circulației acestor mijloace, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează îndeplinirea îndatoririlor de serviciu de către un angajat având atribuții privind siguranța circulației mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge ori se află sub influența unor substanțe psihoactive.

(3) Când faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi.

Distrugerea sau semnalizarea falsă

Art. 332. - (1) Distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuințare a liniei de cale ferată, a materialului rulant, a instalațiilor de cale ferată ori a celor de

comunicații feroviare, precum și a oricăror altor bunuri sau dotări aferente infrastructurii feroviare ori așezarea de obstacole pe linia ferată, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța mijloacelor de transport, manevră sau intervenție pe calea ferată, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează săvârșirea de acte de semnalizare falsă sau săvârșirea oricăror acte care pot induce în eroare personalul care asigură circulația mijloacelor de transport, manevră sau intervenție pe calea ferată în timpul executării serviciului, dacă prin aceste fapte se creează un pericol de accident de cale ferată.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au avut ca urmare un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Când faptele prevăzute în alin. (1) - (3) sunt săvârșite din culpă, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește.

Accidentul de cale ferată

Art. 333. - Accidentul de cale ferată constă în distrugerea sau degradarea adusă mijloacelor de transport, materialului rulant sau instalațiilor de cale ferată în cursul circulației sau manevrei mijloacelor de transport, manevră, întreținere sau intervenție pe calea ferată.

CAPITOLUL II - Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice

Punerea în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat

Art. 334. - (1) Punerea în circulație sau conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul sau a unui tramvai neînmatriculat sau neînregistrat, potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

*) Potrivit Deciziei nr. 18/2012, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 41 din 18 ianuarie 2013, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că punerea în circulație sau conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul pe care sunt aplicate plăcuțe cu numărul provizoriu de circulație expirat, iar autorizația de circulație provizorie și-a încetat valabilitatea, întrunește numai elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute în art. 85 alin. (1) din O.U.G nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice. Decizia Curții își păstrează aplicabilitatea și după data de 1 februarie 2014 cu precizarea că interpretarea va fi raportată la prevederile art. 334 alin. (1) din Codul Penal actual.

(2) Punerea în circulație sau conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul sau a unui tramvai cu număr fals de înmatriculare sau înregistrare se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(3) Tractarea unei remorci neînmatriculate sau neînregistrate ori cu număr fals de înmatriculare sau înregistrare se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(4) Conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul sau tractarea unei remorci ale cărei plăcuțe cu numărul de înmatriculare sau de înregistrare au fost retrase sau a unui vehicul înmatriculat în alt stat, care nu are drept de circulație în România, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

Conducerea unui vehicul fără permis de conducere

Art. 335. - (1) Conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul ori a unui tramvai de către o persoană care nu posedă permis de conducere se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Declarat parțial neconstituțional la data de 04/04/2017 prin Decizia nr. 224/2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 335 alin. (1) din Codul penal și art. 6 pct. 6 teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice (M.Of. partea I nr. 427 din 09/06/2017)

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ - D E C I D E: -

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de reprezentantul Ministerului Public în Dosarul nr. 2.360/312/2015 (405/2016) al Curții de Apel București - Secția I penală și constată că soluția legislativă cuprinsă în art. 335 alin. (1) din Codul penal, care nu incriminează fapta de conducere pe drumurile publice a unui tractor agricol sau forestier, fără permis de conducere, este neconstituțională.

(2) Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană al cărei permis de conducere este necorespunzător categoriei sau subcategoriei din care face parte vehiculul respectiv ori al cărei permis i-a fost retras sau anulat ori căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată sau care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și persoana care încredințează un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere pentru conducerea pe drumurile publice unei persoane despre care știe că se află în una dintre situațiile prevăzute în alin. (1) sau alin. (2) sau sub influența alcoolului ori a unor substanțe psihoactive.

Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe

Art. 336. -

(1) Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care, la momentul prelevării mostrelor biologice, are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

Declarat parțial neconstituțional la data de 16/12/2014 prin Decizia nr. 732/2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 336 alin. (1) și (3) din Codul penal (M.Of. partea I nr. 69 din 27/01/2015)
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ - D E C I D E: -

I. Cu majoritate de voturi, admite excepția de neconstituționalitate ridicată, din oficiu, de Curtea de Apel Oradea - Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 984/255/P/2012 al acestei instanțe și constată că sintagma "la momentul prelevării mostrelor biologice" din cuprinsul dispozițiilor art. 336 alin. (1) din Codul penal este neconstituțională.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și persoana, aflată sub influența unor substanțe psihoactive, care conduce un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere.

(3) Dacă persoana aflată în una dintre situațiile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) efectuează transport public de persoane, transport de substanțe sau produse periculoase ori se află în procesul de instruire practică a unor persoane pentru obținerea permisului de conducere sau în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice

Art. 337. -

Refuzul ori sustragerea conducătorului unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere ori a instructorului auto, aflat în procesul de instruire, sau a examinatorului autorității competente, aflat în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, de a se supune prelevării de mostre biologice necesare în vederea stabilirii alcoolemiei ori a prezenței unor substanțe psihoactive se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia

Art. 338. - (1) Părăsirea locului accidentului, fără încuviințarea poliției sau a procurorului care efectuează cercetarea locului faptei, de către conducătorul vehiculului sau de către instructorul auto, aflat în procesul de instruire, ori de către examinatorul autorității competente, aflat în timpul desfășurării probelor practice ale examenului pentru obținerea permisului de conducere, implicat într-un accident de circulație, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și fapta oricărei persoane de a modifica starea locului sau de a șterge urmele accidentului de circulație din care a rezultat uciderea sau vătămarea integrității corporale ori a sănătății uneia sau mai multor persoane, fără acordul echipei de cercetare la fața locului.

(3) Nu constituie infracțiune părăsirea locului accidentului când:

a) în urma accidentului s-au produs doar pagube materiale;

b) conducătorul vehiculului, în lipsa altor mijloace de transport, transportă el însuși persoanele rănite la cea mai apropiată unitate sanitară în măsură să acorde asistență medicală necesară și la care a declarat datele personale de identitate și numărul de înmatriculare sau înregistrare a vehiculului condus, consemnate într-un registru special, dacă se înapoiază imediat la locul accidentului;

c) conducătorul autovehiculului cu regim de circulație prioritară anunță de îndată poliția, iar după terminarea misiunii se prezintă la sediul unității de poliție pe a cărei rază de competență s-a produs accidentul, în vederea întocmirii documentelor de constatare;

d) victima părăsește locul faptei, iar conducătorul de vehicul anunță imediat evenimentul la cea mai apropiată unitate de poliție.

Împiedicarea sau îngreunarea circulației pe drumurile publice

Art. 339. - (1) Instalarea de mijloace de semnalizare rutieră sau modificarea pozițiilor acestora, fără autorizație eliberată de autoritățile competente, de natură să inducă în eroare participanții la trafic ori să îngreuneze circulația pe drumul public se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Participarea în calitate de conducător de vehicul la întreceri neautorizate pe drumurile publice se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează așezarea de obstacole care îngreunează sau împiedică circulația pe drumul public, dacă se pune în pericol siguranța circulației ori se aduce atingere dreptului la libera circulație a celorlalți participanți la trafic.

(4) Lăsarea fără supraveghere pe partea carosabilă a drumului public a unui vehicul care transportă produse sau substanțe periculoase se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

Nerespectarea atribuțiilor privind verificarea tehnică ori efectuarea reparațiilor

Art. 340. - (1) Îndeplinirea defectuoasă sau neîndeplinirea atribuțiilor de verificare tehnică ori inspecție tehnică periodică a autovehiculelor, remorcilor sau tramvaielor ori a celor referitoare la efectuarea unor reparații sau intervenții tehnice de către persoanele care au asemenea atribuții, dacă din cauza stării tehnice a vehiculului s-a pus în pericol siguranța circulației pe drumurile publice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Dacă, urmare a faptei prevăzute în alin. (1), s-a produs un accident de circulație care a avut ca urmare vătămarea integrității corporale sau a sănătății uneia sau mai

multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost săvârșite din culpă, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime.

4) Repararea autovehiculelor, remorcilor, tramvaielor sau mopedelor având urme de accident, fără a fi îndeplinite condițiile prevăzute de lege, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Efectuarea de lucrări neautorizate în zona drumului public

Art. 341. - (1) Efectuarea unor lucrări de construire, modificare, modernizare sau reabilitare a drumului public ori de amenajare a accesului rutier la drumul public, fără autorizație de construcție eliberată în condițiile legii ori cu încălcarea condițiilor stabilite în autorizație, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Amplasarea unor construcții, panouri sau reclame publicitare în zona drumului, fără autorizație de construcție eliberată în condițiile legii ori cu încălcarea condițiilor stabilite în autorizație, dacă prin aceasta se creează un pericol pentru siguranța circulației, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(3) Persoana autorizată de administratorul căii ferate care nu ia măsurile corespunzătoare pentru semnalizarea trecerilor la nivel cu calea ferată se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(4) Cu pedeapsa prevăzută în alin. (3) se sancționează și persoana autorizată de către administratorul unui drum public sau executantul unei lucrări pe partea carosabilă, care nu ia măsurile corespunzătoare pentru semnalizarea obstacolelor sau a lucrărilor pe drumurile publice, dacă prin aceasta s-a produs un accident de circulație.

6.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1. Tractarea unei remorci neînmatriculate sau neînregistrate ori cu număr fals de înmatriculare sau înregistrare:

a) nu reprezintă infracțiune, deoarece legea solicită ca autovehiculul care tractează să fie înmatriculat sau înregistrat;

b) reprezintă infracțiunea de punere în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat;

c) constituie contravenție.

2. Încredințarea unui vehicul unei persoane care deținea permis de conducere dar care avea suspendat dreptul de a conduce:

- a) nu reprezintă infracțiune;
- b) constituie infracțiunea de conducere a unui vehicul fără permis de conducere;
- c) constituie infracțiune și dacă vehiculul a circulat pe drumurile nepublice.

3. Constituie infracțiunea de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului:

- a) fapta persoanei care, la momentul prelevării mostrelor biologice, avea o îmbibație alcoolică de 0,40 g/l alcool pur în sânge;
- b) fapta persoanei care la momentul prelevării mostrelor biologice avea o îmbibație alcoolică de 0,60 g/l alcool pur în sânge;
- c) fapta persoanei care la momentul prelevării mostrelor biologice, avea o îmbibație alcoolică de 0,80 g/l alcool pur în sânge.

4. Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice:

- a) constituie varianta agravantă a infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe;
- b) reprezintă infracțiunea de refuz sau sustragere de la prelevarea de mostre biologice;
- c) nu constituie infracțiune dacă făptuitorul se prezintă la o instituție medicală autorizată pentru a i se recolta probe biologice în termen de 12 ore de la refuzul prelevării mostrelor.

5. Dacă în cazul infracțiunii de părăsirea locului accidentului părăsirea locului accidentului se face cu încuviințarea poliției sau procurorului care efectuează cercetarea la fața locului:

- a) fapta nu constituie infracțiune;
- b) Este o circumstanță atenunată;
- c) se reduc limitele cu jumătate.

6.5. Bibliografie recomandată

- a. Alexandru Boroș, *Drept penal. Partea specială. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- b. Mihail Udriș, *Fise de drept penal. Partea specială. Teorie și cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- c. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- d. Ilie Pascu , Petre Buneci , Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea specială. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- e. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016

- f. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, Drept penal. Partea special II, Curs Tematic, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- g. Dobrinou Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- h. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- i. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- j. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- k. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- l. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., Instituții de Drept penal, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- m. Dobrinou Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinou Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- n. *Revista Dreptul*
- o. *Revista Română de Drept penal*

6.6. Teme de control

Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați una din infracțiunile contra siguranței publice reglementate în Titlului VII al Codului penal - Partea specială.

Capitolul 7.

Infracțiuni contra siguranței publice. Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege.

Infracțiuni contra sănătății publice. Infracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice

7.1. Introducere

În cadrul acestui capitol sunt prezentate infracțiunile contra siguranței publice fac obiectul reglementării Titlului VII al Codului penal Partea specială

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

7.2. Conținut

§1. Cadrul incriminării faptelor contra siguranței publice și sistematizarea acestora.

Infrațiunile contra siguranței publice fac obiectul reglementării Titlului VII al Codului penal Partea specială

Legiuitorul, în acest titlu, a sistematizat incriminările faptelor contra siguranței publice pe șase capitole, după cum urmează: Capitolul I „Infracțiuni contra siguranței pe căile ferate” – art. 329 – art. 333; Capitolul II „Infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice ”- art. 334- art. 341; Capitolul III „Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive” – art. 342 – art. 347; Capitolul IV „Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege” – art. 348 – art. 351; Capitolul V „Infracțiuni contra sănătății publice” – art. 352- art. 359 și Capitolul VI „Infracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice” – art. 360 – art. 366.

În legislația penală anterioară Codului penal în vigoare, infracțiunile contra

siguranței publice erau prevăzute fie în Codul penal de la 1968, fie în unele legi speciale.

Astfel, „infracțiunile contra siguranței circulației pe căile ferate” erau prevăzute în Codul penal anterior sub această denumire, în Titlul VI intitulat „Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public sau altor activități reglementate de lege”, Capitolul III; Infracțiunile contra siguranței circulației pe drumurile publice erau prevăzute în legislația anterioară în O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice; „Nerespectarea regimului armelor și munițiilor, materialelor nucleare și al materialelor explozive”, în Codul penal anterior erau prevăzute în Titlul VI al Părții special sub denumirea „Infracțiuni care aduc atingere unor activități reglementate de lege”, Capitolul IV; „Infracțiunile privitoare la regimul pentru alte activități reglementate de lege” erau prevăzute, unele în Codul penal anterior (Exercitarea fără drept a unei profesii), iar altele, în legi penale speciale (Neluarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă și nerespectarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă, erau prevăzute în art. 37 și art. 38 din Legea nr. 319/2006, camăta era prevăzută în art. 3 din Legea nr. 216/2011 privind interzicerea activității de cămătărie); „Infracțiunile contra sănătății publice” în Codul penal anterior, erau prevăzute în Titlul IX intitulat „Infracțiuni care aduc atingere unor reguli de conviețuire socială”; „Infracțiunile contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice”, în legislația penală anterioară făceau obiectul reglementării Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnității publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției

Legiuitorul Codului penal în vigoare a menținut, în mare parte, conținutul legal al faptelor contra siguranței publice așa cum acesta era formulat în legislația anterioară, la care a adăugat și unele prevederi noi care se referă fie la denumirea marginală a unor fapte, fie la anumite elemente de structură a unor infracțiuni sau chiar introducerea unor noi incriminări. Aceste aspecte noi vor fi evidențiate și explicate cu prilejul examinării conținutului legal al fiecărei fapte din categoria celor prevăzute în Titlul VII al Codului penal, Partea specială, în vigoare.

§ 2. Noțiunea de siguranță publică

Înțelesul expresiei „siguranță publică” nu este explicat de Codul penal, ceea ce înseamnă că această expresie are înțelesul obișnuit. Potrivit Dicționarului limbii române, prin „siguranță” înțelegem sentimentul de liniște și de încredere pe care îl dă cuiva faptul de a se ști la adăpost de orice pericol. Așadar, prin „siguranță publică” înțelegem sentimentul de liniște și încredere pe care îl dă statul publicului prin incriminarea faptelor cuprinse în Titlul VII al Codului penal, Partea Specială care prin săvârșirea lor pun în pericol, pe lângă valorile sociale privind regimul juridic al activității domeniilor respective, și alte valori sociale care privesc unele atribute fundamentale ale persoanelor fizice cum sunt: viața, integritatea corporală sau sănătatea acestora ori avutul public sau privat, care pot fi afectate prin comiterea unor astfel de fapte.

§ 3. Aspecte comune infracțiunilor contra siguranței publice.

A. Obiectul infracțiunilor. În examinarea obiectului acestor categorii de infracțiuni, va trebui să distingem între obiectul juridic generic al infracțiunilor contra siguranței publice, obiectul juridic specific fiecăruia dintre infracțiuni și obiectul lor material.

a) Obiectul juridic generic al tuturor incriminărilor din Cadrul Titlului VII a Părții Speciale a Codului penal este format din relațiile sociale a căror normală formare, desfășurare și dezvoltare sunt condiționate de existența unui climat corespunzător de siguranță publică în societate.

b) Obiectul juridic special al fiecărui grup de fapte cuprinse în Titlul VII al Codului penal în vigoare cât și a fiecărei infracțiuni în parte, constă în relațiile sociale specific care se nasc și se dezvoltă în legătură cu valoarea ocrotită de fiecare dintre aceste incriminări.

Regula generală este aceea că valorile sociale ocrotite prin normele de incriminare au în vedere atributele principale care vizează siguranța publică, pe diferite domenii, respectiv: în sistemul circulației și transporturilor pe drumurile publice, în regimul

armelor, munițiilor, materialelor nucleare, radioactive sau explozive, în regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege, sănătatea publică și siguranța sistemelor și datelor informatice. Codul penal în vigoare a consacrat fiecareia dintre aceste atribute câte un capitol distinct, în care sunt incriminate o serie de fapte specifice domeniului respectiv.

c) Obiectul material. Ținând seama de varietatea domeniilor în care sunt incriminate faptele contra siguranței publice, obiectul material al acestor fapte diferă de la un capitol la altul și uneori chiar de la o infracțiune la alta. Astfel, obiectul material al infracțiunilor contra siguranței circulației pe căile ferate constă, de regulă, în mijloacele de transport, de intervenție, de manevră pe calea ferată ori în bunuri care aparțin unor persoane fizice sau juridice.

În cazul infracțiunilor contra siguranței circulației pe drumurile publice, obiectul material constă în vehiculul pus în circulație pe drumurile publice, în alte bunuri avariate sau distruse sau chiar corpul unor persoane fizice, victime ale unor accidente de circulație; infracțiunile care fac obiectul incriminărilor Capitolul III, pot avea ca obiect material arme, muniții, materiale nucleare, radioactive sau explozive etc.

În sfârșit, în cazul infracțiunilor prevăzute în Capitolul IV, V și VI, obiectul material diferă, putând consta în corpul victimelor persoane fizice, în unele bunuri deteriorate, în sisteme informatice etc.

B. Subiecții infracțiunilor. **a) Subiectul activ nemijlocit** al unora dintre infracțiunile contra siguranței publice poate fi orice persoană care îndeplinește condițiile generale ale răspunderii penale. Pentru alte infracțiuni din această categorie este necesar ca subiectul activ nemijlocit să aibă o anumită calitate cerută explicit în textul de incriminare, cum ar fi: calitatea de angajat al unui operator feroviar de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată ori calitatea de conducător auto implicat într-un accident de circulație sau calitatea de armurier, în cazul infracțiunilor prevăzute în Capitolul III etc.

b) Subiectul pasiv principal este statul în calitate de titular al valorilor sociale privind siguranța publică. Subiect pasiv secundar poate fi orice altă persoană fizică

sau juridică asupra căreia s-a produs consecințele acestor fapte.

C. Latura obiectivă. a) Elementul material al infracțiunilor contra siguranței publice se realizează, de regulă, prin acțiuni sau inacțiuni specifice fiecărui grup de infracțiuni și, implicit, fiecărei infracțiuni în parte. Astfel, în cazul infracțiunilor prevăzute în Capitolul I, de regulă, elementul material constă într-o acțiune iar uneori într-o inacțiune, și anume în neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a îndatoririlor de serviciu, părăsirea postului, prezența la serviciu sub influența alcoolului sau a altor substanțe psihoactive, distrugerea etc, în timp ce în cazul infracțiunilor cuprinse în Capitolul II, elementul material constă într-o acțiune de punere în circulație sau de conducere a unui vehicul neînmatriculat, conducerea unui vehicul fără permis de conducere sau sub influența alcoolului sau a altor substanțe în Capitolele III, IV, V și VI, elementul material îmbracă, cel mai adesea, forma unei acțiuni și anume: deținerea, portul, confecționarea etc. a unei arme, deținerea, folosirea producerea, transportul unor material nucleare, radioactive sau explozive, exercitarea fără drept a unei profesii sau activități, infectarea apei sau accesul ilegal la un sistem informatic etc.

b) Cerințe esențiale. Pentru întregirea elementului material la marea majoritate a infracțiunilor contra siguranței publice, trebuie să se constate întrunirea unor cerințe esențiale prevăzute de normele de incriminare. Asemenea cerințe esențiale, care pot fi comune mai multor infracțiuni din același capitol se referă, de exemplu, la punerea în pericol a siguranței mijloacelor de transport, manevră sau intervenție pe cale ferată, ori în cadrul variantelor agravate se cere ca acțiunea incriminată să fi avut ca urmare un accident de cale ferată. De asemenea, la alte infracțiuni cum sunt cele contra siguranței circulației pe drumurile publice, norma de incriminare impune ca acțiunile incriminate să aibă loc pe drumurile publice, ori în cazul infracțiunilor la nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive se impune ca acțiunile incriminate să se efectueze „fără drept”.

Și la celelalte capitole identificăm unele cerințe esențiale care necesită să fie constatate.

c) Urmarea imediată. În cazul infracțiunilor contra siguranței publice urmarea imediată specifică acestor infracțiuni poate consta fie în crearea unei stări de pericol pentru circulația rutieră, fie în punerea în pericol a mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată sau în producerea unui accident de cale ferată, fie în crearea unei stări de pericol pentru siguranța publică generată de nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materialelor explozive, fie în răspândirea unor boli sau afectarea sănătății sau chiar vieții anumitor persoane în urma săvârșirii de fapte contra sănătății, fie în afectarea sau perturbarea funcționării sistemelor informatice.

d) Legătura de cauzalitate. La toate infracțiunile contra siguranței publice trebuie să existe o legătură de cauzalitate între acțiunile și inacțiunile incriminate care constituie elementul material al laturii obiective a acestor infracțiuni și urmarea imediată. La majoritatea infracțiunilor contra siguranței publice legătura de cauzalitate rezultă, cel mai adesea, din materialitatea faptei, nefiind necesară probarea acesteia. Există însă și unele infracțiuni la care urmarea imediată constă în producerea unui anumit rezultat prevăzut în mod concret de norma de incriminare, iar în aceste cazuri organele judiciare sunt obligate să constate dacă între acest rezultat și acțiunea sau inacțiunea incriminată este o legătură de cauzalitate pe care trebuie să o dovedească.

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. La majoritatea infracțiunilor contra siguranței publice forma de vinovăție este intenția, cu cele două modalități intenția directă și intenția indirectă. Sunt unele infracțiuni dintre cele contra siguranței publice la care forma de vinovăție cerută de norma de incriminare este culpa (ușurință, neglijență) sau intenția depășită.

b) Mobilul și scopul nu sunt elemente obligatorii ale laturii subiective dar acestea pot avea valoare la individualizarea judiciară a pedepsei.

E. Formele de săvârșire. Întrucât cele mai multe dintre infracțiunile contra siguranței publice sunt infracțiuni comise și intenționate, acestea sunt susceptibile

de a parcurge toate etapele de desfășurarea activității infracționale: actele pregătitoare, tentativa, infracțiunea fapt consumat și infracțiunea fapt epuizat.

a) Actele pregătitoare la infracțiunile comisive și intenționate din grupul celor contra siguranței publice, deși posibile, nu sunt incriminate. Ele pot avea valoare de acte de complicitate dacă sunt săvârșite de alte persoane decât autorul și au folosit acestuia la comiterea faptei.

b) Tentativa la infracțiunile comisive și intenționate este posibilă, mai ales sub modalitatea celei întrerupte, și sancționată numai la anumite infracțiuni respectiv cele prevăzute la art. 332 alin. (1) și (2), art. 342 alin. (1) și (3), art. 345 alin. (1) și (2), art. 346 alin. (1) și (2), art. 354 alin. (1) și (2), art. 356, art. 359 și art. 360- 365 C. pen.

c) Consumarea. Infracțiunile contra siguranței publice se consumă în momentul în care acțiunea sau inacțiunea prin care se realizează elementul material al laturii obiective s-a efectuat în întregime și s-a produs urmarea imediată specifică fiecăruia dintre infracțiunile care fac parte din acest grup.

d) Epuizarea. Sunt unele infracțiuni dintre cele contra siguranței publice care pot îmbrăca și forma continuă sau continuată, caz în care la aceste fapte putem distinge și un moment al epuizării de care se ține seama în aplicarea unor dispoziții legale privitoare la sancționarea celor care comit asemenea fapte.

F. Sancțiuni. Pentru infracțiunile contra siguranței publice legiuitorul a prevăzut diferite limite speciale în raport cu gravitatea în abstract a acestora. Astfel, limitele speciale ale pedepselor privative de libertate prevăzute în normele de incriminare variază între o lună la 12 ani închisoare. La anumite infracțiuni se aplică obligatoriu și pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi. Pentru un număr redus de fapte legea penală prevede și pedeapsa cu amenda în alternanță cu închisoarea. La variantele agravate ale unor infracțiuni din această grupă se prevăd limite speciale ale pedepsei cu închisoarea mai ridicate.

7.3. Rezumat

CAPITOLUL IV - Infrațiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege

Exercitarea fără drept a unei profesii sau activități

Art. 348. -

Exercitarea, fără drept, a unei profesii sau activități pentru care legea cere autorizație ori exercitarea acestora în alte condiții decât cele legale, dacă legea specială prevede că săvârșirea unor astfel de fapte se sancționează potrivit legii penale, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

Neluarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă

Art. 349. - (1) Neluarea vreuneia dintre măsurile legale de securitate și sănătate în muncă de către persoana care avea îndatorirea de a lua aceste măsuri, dacă se creează un pericol iminent de producere a unui accident de muncă sau de îmbolnăvire profesională, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1) săvârșită din culpă se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

Nerespectarea măsurilor legale de securitate și sănătate în muncă

Art. 350. - (1) Nerespectarea de către orice persoană a obligațiilor și a măsurilor stabilite cu privire la securitatea și sănătatea în muncă, dacă prin aceasta se creează un pericol iminent de producere a unui accident de muncă sau de îmbolnăvire profesională, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează repunerea în funcțiune a instalațiilor, mașinilor și utilajelor, anterior eliminării tuturor deficiențelor pentru care s-a luat măsura opririi lor.

(3) Faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) săvârșite din culpă se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

Camăta

Art. 351. - Darea de bani cu dobândă, ca îndeletnicire, de către o persoană neautorizată, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

CAPITOLUL V - Infrațiuni contra sănătății publice

Zădărnicierea combaterii bolilor

Art. 352. - (1) Nerespectarea măsurilor de carantină sau de spitalizare dispuse pentru prevenirea sau combaterea bolilor infectocontagioase se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Nerespectarea măsurilor privitoare la prevenirea sau combaterea bolilor infectocontagioase, dacă fapta a avut ca urmare răspândirea unei asemenea boli, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

(3) Transmiterea, prin orice mijloace, a unei boli infectocontagioase de către o persoană care știe că suferă de această boală se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Dacă fapta prevăzută în alin. (2) este săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amendă.

(5) Dacă prin faptele prevăzute în alin. (1) și (2) s-a produs vătămarea corporală a uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(6) Dacă prin fapta prevăzută în alin. (3) s-a produs vătămarea corporală a uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(7) Dacă prin fapta prevăzută în alin. (4) s-a produs vătămarea corporală a uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(8) Tentativa la infracțiunea prevăzută la alin. (3) se pedepsește.

(9) Prin carantină se înțelege restricția activităților și separarea de alte persoane, în spații special amenajate, a persoanelor bolnave sau care sunt suspecte de a fi bolnave, într-o manieră care să prevină posibila răspândire a infecției sau contaminării.

Omisiunea declarării unor informații

Art. 352¹. - Omisiunea persoanei de a divulga cadrelor medicale sau altor persoane dintre cele prevăzute în art. 175 sau unei unități în care acestea își desfășoară activitatea unele informații esențiale cu privire la posibilitatea de a fi intrat în contact cu o persoană infectată cu o boală infectocontagioasă se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

Contaminarea venerică

Art. 353. - (1) Transmiterea unei boli venerice, prin raport sexual sau alte acte sexuale, de către o persoană care știe că suferă de o astfel de boală, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Instanța de judecată va dispune măsura de siguranță a obligării la tratament medical.

Transmiterea sindromului imunodeficiar dobândit

Art. 354. - (1) Transmiterea, prin orice mijloace, a sindromului imunodeficiar dobândit - SIDA - de către o persoană care știe că suferă de această boală se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani.

(2) Transmiterea, prin orice mijloace, a sindromului imunodeficiar dobândit - SIDA de către o altă persoană decât cea prevăzută în alin. (1) se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 12 ani.

(3) Dacă prin faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) s-a produs moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 ani.

(4) Când fapta prevăzută în alin. (2) a fost săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani, iar dacă a cauzat moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(5) Tentativa la infracțiunile prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se pedepsește.

Răspândirea bolilor la animale sau plante

Art. 355. - (1) Nerespectarea măsurilor privitoare la prevenirea sau combaterea bolilor infectocontagioase la animale sau plante ori a dăunătorilor, dacă a avut ca urmare răspândirea unei asemenea boli ori a dăunătorilor, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă fapta este săvârșită din culpă, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

Infectarea apei

Art. 356. -

(1) Infectarea prin orice mijloace a surselor sau rețelelor de apă, dacă apa devine dăunătoare sănătății oamenilor, animalelor sau plantelor, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

(2) Dacă fapta este săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amenda.

(3) Prin excepție de la dispozițiile art. 137 alin. (2), în cazul infracțiunii prevăzute în prezentul articol, suma corespunzătoare unei zile-amendă pentru persoana juridică este cuprinsă între 500 lei și 25.000 lei.

(4) Tentativa se pedepsește.

Falsificarea sau substituirea de alimente ori alte produse

Art. 357. - (1) Prepararea, oferirea sau expunerea spre vânzare de alimente, băuturi ori alte produse falsificate sau substituite, dacă sunt vătămătoare sănătății, se

pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Prepararea, oferirea sau expunerea spre vânzare de medicamente contrafăcute sau substituite care sunt vătămătoare sănătății se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Comercializarea de produse alterate

Art. 358. - (1) Vânzarea de alimente, băuturi sau alte produse cunoscând că sunt alterate ori cu perioada de valabilitate depășită, dacă sunt vătămătoare sănătății, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează punerea în consum de carne sau produse din carne, provenite din tăieri de animale sustrate controlului veterinar, dacă sunt vătămătoare sănătății.

(3) Vânzarea de medicamente cunoscând că sunt contrafăcute, alterate ori cu perioada de valabilitate depășită, dacă sunt vătămătoare sănătății ori și-au pierdut în tot sau în parte eficiența terapeutică, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Traficul de produse sau substanțe toxice

Art. 359. - (1) Producerea, deținerea, precum și orice operațiune privind circulația produselor ori substanțelor toxice, cultivarea în scop de prelucrare a plantelor care conțin astfel de substanțe ori experimentarea produselor sau substanțelor toxice, fără drept, se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepsește.

CAPITOLUL VI - Infrațiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice

Accesul ilegal la un sistem informatic

Art. 360. -

(1) Accesul, fără drept, la un sistem informatic se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită în scopul obținerii de date informatice, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

(3) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârșită cu privire la un sistem informatic la care, prin intermediul unor proceduri, dispozitive sau programe specializate, accesul este restricționat sau interzis pentru anumite categorii de utilizatori, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

*) Potrivit Deciziei nr. 15/2013, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 760 din 06.12.2013, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că :

1. Montarea la bancomat a dispozitivelor autonome de citire a benzii magnetice a cardului autentic și a codului PIN aferent acestuia (skimmere, minivideocamere sau dispozitive tip tastatură falsă) constituie infracțiunea prevăzută de art. 46 alin. (2) din Legea nr. 161/2003 [art. 365 alin. (1) din Codul Penal actual].

2. Folosirea la bancomat a unui card bancar autentic, fără acordul titularului său, în scopul efectuării unor retrageri de numerar, constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăzută de art. 27 alin. (1) din Legea nr. 365/2002 [art. 250 din Codul Penal actual], în concurs ideal cu infracțiunea de acces, fără drept, la un sistem informatic comisă în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate, prevăzută de art. 42 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 161/2003 [art. 360 din Codul Penal actual].

3. Folosirea la bancomat a unui card bancar falsificat, pentru retrageri de numerar, constituie infracțiunea de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia, prevăzută de art. 27 alin. (1) din Legea nr. 365/2002 [art. 250 din Codul Penal actual], în concurs ideal cu infracțiunea de acces, fără drept, la un sistem informatic comisă în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate, prevăzută de art. 42 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 161/2003 [art. 360 din Codul Penal actual], și cu infracțiunea de falsificare a instrumentelor de plată electronică, prevăzută de art. 24 alin. (2) din Legea nr. 365/2002 [art. 313 din Codul Penal actual].

Dezlegarea dată problemei de drept rămâne obligatorie pentru instanțe și după data de 1 februarie 2014.

Interceptarea ilegală a unei transmisii de date informatice

Art. 361. -

(1) Interceptarea, fără drept, a unei transmisii de date informatice care nu este publică și care este destinată unui sistem informatic, provine dintr-un asemenea sistem sau se efectuează în cadrul unui sistem informatic se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și interceptarea, fără drept, a unei emisii electromagnetice provenite dintr-un sistem informatic, ce conține date informatice care nu sunt publice.

Alterarea integrității datelor informatice

Art. 362. -

Fapta de a modifica, șterge sau deteriora date informatice ori de a restricționa accesul la aceste date, fără drept, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Perturbarea funcționării sistemelor informatice

Art. 363. -

Fapta de a perturba grav, fără drept, funcționarea unui sistem informatic, prin introducerea, transmiterea, modificarea, ștergerea sau deteriorarea datelor informatice sau prin restricționarea accesului la date informatice, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

Transferul neautorizat de date informatice

Art. 364. - Transferul neautorizat de date dintr-un sistem informatic sau dintr-un mijloc de stocare a datelor informatice se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Operațiuni ilegale cu dispozitive sau programe informatice

Art. 365. -

(1) Fapta persoanei care, fără drept, produce, importă, distribuie sau pune la dispoziție sub orice formă:

a) dispozitive sau programe informatice concepute sau adaptate în scopul comiterii uneia dintre infracțiunile prevăzute în art. 360-364;

b) parole, coduri de acces sau alte asemenea date informatice care permit accesul total sau parțial la un sistem informatic, în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute în art. 360-364,

se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

*) Potrivit Deciziei nr. 15/2013, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 760 din 06.12.2013, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că :

1. Montarea la bancomat a dispozitivelor autonome de citire a benzii magnetice a cardului autentic și a codului PIN aferent acestuia (skimmere, minivideocamere sau dispozitive tip tastatură falsă) constituie infracțiunea prevăzută de art. 46 alin. (2) din Legea nr. 161/2003 [art. 365 alin. (1) din Codul Penal actual]. Dezlegarea dată problemei de drept rămâne obligatorie pentru instanțe și după data de 1 februarie 2014.

(2) Deținerea, fără drept, a unui dispozitiv, a unui program informatic, a unei parole, a unui cod de acces sau a altor date informatice dintre cele prevăzute în alin. (1), în scopul săvârșirii uneia dintre infracțiunile prevăzute în art. 360-364, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Sanționarea tentativei

Art. 366. -

Tentativa la infracțiunile prevăzute în prezentul capitol se pedepsește.

7.4. Bibliografie recomandată

- p. Alexandru Boroș, *Drept penal. Partea specială. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- q. Mihail Udriș, *Fise de drept penal. Partea specială. Teorie și cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- r. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- s. Ilie Pascu, Petre Buneci, Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea specială. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- t. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- u. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, *Drept penal. Partea special II, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- v. Dobrinioiu Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- w. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- x. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- y. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- z. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- aa. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., *Instituții de Drept penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- bb. Dobrinioiu Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinioiu Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- cc. *Revista Dreptul*
- dd. *Revista Română de Drept penal*

7.5. Teme de control

Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați una din infracțiunile contra siguranței publice reglementate în Titlului VII al Codului penal - Partea specială.

Capitolul 8.

Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială. Infracțiuni contra ordinii și liniștii publice

8.1. Introducere

În cadrul acestui capitol sunt prezentate infracțiunile privitoare la conviețuirea socială reglementat în Titlul VIII al Părții speciale a Codului penal.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

8.2. Conținut

Considerații introductive

§1. Cadrul incriminării faptelor care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială

În actualul Cod penal, legiuitorul a reglementat în Titlul VIII al Părții speciale infracțiunile privitoare la conviețuirea socială ce au fost regrupate pe trei capitole, conținând atât infracțiuni reglementate în Codul penal anterior, altele ce erau incriminate în diferite legi speciale, dar a adus și noi reglementări necesare datorită practicii judiciare a ultimilor ani.

§2. Aspecte comune infracțiunilor contra ordinii și liniștii publice

În **Capitolul I** sunt cuprinse infracțiunile contra ordinii și liniștii publice unde au fost reglementate în primul rând infracțiunea privind constituirea unui grup infracțional organizat (art. 367) ce cuprinde atât art. 323 din vechea reglementare privind asocierea pentru săvârșirea de infracțiuni, art. 7 – 9 din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, cât și infracțiunea de complot prevăzută în art. 167 din Codul penal anterior.

A fost necesar acest lucru pentru a se evita paralelismul existent în anumite texte legale cu privire la grupul infracțional organizat, rămânând însă, în prezent, deoarece

are un specific aparte, fapta prevăzută de art. 35 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, atunci când asocierea se face în scopul săvârșirii de acte de terorism ori de aderare sau sprijinire sub orice formă a unei astfel de asocieri.

Întrucât față de vechea reglementare, unde în Partea generală era prevăzută și instigarea neurmată de executare (art. 29 C. pen. 1968), aceasta nu a mai fost prevăzută în actualul Cod penal fiind introdusă infracțiunea prevăzută la art. 370 – încercarea de a determina săvârșirea unei infracțiuni, infracțiune care privește numai faptele grave sancționate cu pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani.

Faptele care erau prevăzute ca infracțiuni în Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice (art. 2) și Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice (art. 29 alin. 1) au fost introduse în actualul Cod penal în art. 372 – portul sau folosirea fără drept de obiecte periculoase.

De asemenea a fost introdusă infracțiunea privind împiedicarea desfășurării unei adunări publice (art. 373 C. pen.), care privește în special libertatea de întrunire, menită să contribuie așa cum se arată în Expunerea de motive a noului Cod penal la respectarea obligației pozitive a statului în privința asigurării condițiilor de exercitare a acestei libertăți, reglementare ce exista în dispozițiile art. 29 alin. 2 din Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice.

Existența a trei acte normative care făceau referiri la infracțiunea de pornografie infantilă cât și dispozițiile Deciziei-cadru a Consiliului Uniunii Europene nr. 2004/68/JAI din 22 decembrie 2003 privind lupta împotriva exploatării sexuale a copiilor și pedo-pornografiei, precum și art. 325 din vechea reglementare a Codului penal referitoare la răspândirea de materiale obscene a făcut ca legiuitorul să introducă în art. 374 din Codul penal privind pornografia infantilă.

În cadrul aceluiași capitol așa cum se arată în Expunerea de motive ”infracțiunea de ultraj contra bunelor moravuri a fost la rândul ei reformulată prin separarea de infracțiunea de tulburare a ordinii și liniștii publice, inclusă într-un text distinct al acestui capitol. Astfel, infracțiunea de ultraj contra bunelor moravuri urmează a acoperi situațiile de expunere în public a unor moravuri ce prezintă o activitate sexuală explicită dar și cele de comitere în public a unor acte de exhibiționism sau acte sexuale explicite, indiferent de natura acestora (raporturi sexuale, acte sexuale orale sau anale, acte cu caracter zoofil, etc.)”.

A. Obiectul infracțiunilor. a) Obiectul juridic generic al infracțiunilor cuprinse în acest capitol îl reprezintă protejarea relațiilor privind conviețuirea socială.

b) Obiectul juridic special este reprezentat de relațiile privind conviețuirea socială și ordinea publică specifice fiecărei infracțiuni din acest capitol.

c) Obiectul material. Infracțiunile din acest capitol în general nu au obiect material. Există obiect material atunci când acțiunea autorului se răsfrânge nemijlocit asupra unui lucru (bun) sau asupra unei persoane.

Putem avea obiect material la infracțiunea prev. de art. 370 C. pen. – încercarea de

a determina săvârșirea unei infracțiuni când se folosește constrângerea fizică – acesta fiind corpul persoanei, la fel ca și la infracțiunea de tulburare a ordinii și liniștii publice prev. de art. 371 C. pen., aceasta se comite prin acte împotriva persoanelor sau bunurilor, la art. 372 – portul sau folosirea fără drept de obiecte periculoase, obiectul material fiind reprezentat de aceste obiecte, la infracțiunea de pornografie infantilă – art. 374 C. pen., obiectul material este reprezentat de materialele pornografice, iar la ultrajul contra bunelor moravuri prev. de art. 375 C. pen., obiect material îl reprezintă imaginile ce prezintă explicit o activitate sexuală.

B. Subiecții infracțiunilor. a) Subiectul activ nemijlocit poate fi orice persoană, însă aceasta trebuie să îndeplinească condițiile răspunderii penale. Pentru unele infracțiuni este însă necesară calitatea de funcționar public prevăzută la infracțiunea de instigare publică a art. 368 alin. 2 C. pen. sau un membru de familie ori o persoană în a cărei îngrijire, ocrotire, educare, pază sau tratament se află minorul. (art. 374 alin. 3¹ C. pen. – pornografia infantilă)

Participația penală este posibilă sub toate formele (autor, instigator, complice).

b) Subiectul pasiv principal este întotdeauna statul. În unele situații putem avea ca subiect pasiv secundar, o persoană sau un grup de persoane, față de care este îndreptată infracțiunea.

C. Latura obiectivă. a) Elementul material. La acest tip de infracțiuni, elementul material constă într-o acțiune, iar la unele infracțiuni există prin modalitățile normative prevăzute de legiuitor.

b) Urmarea imediată. La acest tip de infracțiuni urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol privind relațiile referitoare la ordinea și liniștea publică.

c) Legătura de cauzalitate. Este obligatoriu ca între acțiunea făptuitorului și urmarea imediată să existe o legătură de cauzalitate care la infracțiunile din acest capitol nu mai trebuie dovedită, rezultând din însăși materialitatea faptei. Există însă o excepție și anume infracțiunea de tulburare a ordinii și liniștii publice – art. 371 C. pen., ca fiind o infracțiune de rezultat legătura de cauzalitate trebuie dovedită.

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. Infracțiunile contra ordinii și liniștii publice se săvârșesc cu **intenție directă sau indirectă**, fiind exclusă culpa.

b) Mobilul și scopul. Pentru acest tip nu au relevanță mobilul și scopul săvârșirii infracțiunilor, cu **excepția** infracțiunii prevăzută la art. 374 alin. 1¹ C. pen. – pornografia infantilă când intenția este calificată prin **scop** în cazul îndemnului sau recrutării unui minor în scopul participării lui în cadrul unui spectacol pornografic.

E. Formele infracțiunilor. a) Actele pregătitoare sunt posibile la infracțiunile reglementate în acest capitol, însă ele nu se pedepsesc. Actele pregătitoare ”sunt acele acte care pregătesc condițiile de trecere la executarea acțiunii sau inacțiunii constând în procurarea, confecționarea, modificarea unor instrumente ori culegerea unor informații.”

b) Tentativa este prevăzută în dispozițiile art. 32 C. pen. și constă în punerea în

executare a intenției de a săvârși infracțiunea, iar această executare a fost întreruptă sau nu și-a produs efectul. Potrivit alin. (2) din art. 32 C. pen., nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea. La aceste infracțiuni tentativa este incriminată doar la infracțiunea prev. de art. 374 C. pen. referitoare la pornografia infantilă.

c) Consumarea. Infracțiunea se consumă după crearea stării de pericol, când actele de executare au fost duse până la capăt producând urmarea imediată.

d) Epuizarea. Există posibilitatea ca după consumarea infracțiunii aceasta să persiste în timp, astfel că epuitarea loc are la finalul ultimului act. Pentru a ne afla în situația unei infracțiuni continuate, trebuie să se constate existența condițiilor prevăzute de art. 35 alin. 1 C. pen., adică unitatea de persoană, unitate de rezoluție infracțională, unitate de conținut de infracțiune și pluralitate de acte săvârșite la diferite intervale de timp.

F. Sancțiuni. Infracțiunile din acest capitol sunt sancționate cu pedeapsa închisorii, iar în unele situații este prevăzută și amenda (art. 369, art. 370, art. 371, art. 372 și art. 375 C. pen.)

8.3. Rezumat

CAPITOLUL I - Infracțiuni contra ordinii și liniștii publice

Constituirea unui grup infracțional organizat

Art. 367. -

(1) Inițierea sau constituirea unui grup infracțional organizat, aderarea sau sprijinirea, sub orice formă, a unui astfel de grup se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Când infracțiunea care intră în scopul grupului infracțional organizat este sancționată de lege cu pedeapsa detențiunii pe viață sau cu închisoarea mai mare de 10 ani, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost urmate de săvârșirea unei infracțiuni, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(4) Nu se pedepsesc persoanele care au comis faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2), dacă denunță autorităților grupul infracțional organizat, înainte ca acesta să fi fost descoperit și să se fi început săvârșirea vreuneia dintre infracțiunile care intră în scopul grupului.

(5) Dacă persoana care a săvârșit una dintre faptele prevăzute în alin. (1) - (3) înlesnește, în cursul urmăririi penale, aflarea adevărului și tragerea la răspundere

penală a uneia sau mai multor membri ai unui grup infracțional organizat, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

(6) Prin grup infracțional organizat se înțelege grupul structurat, format din trei sau mai multe persoane, constituit pentru o anumită perioadă de timp și pentru a acționa în mod coordonat în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni.

Instigarea publică

Art. 368. - (1) Fapta de a îndemna publicul, verbal, în scris sau prin orice alte mijloace, să săvârșească infracțiuni se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă, fără a se putea depăși pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea la săvârșirea căreia s-a instigat.

(2) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) este comisă de un funcționar public, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, fără a se putea depăși pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea la săvârșirea căreia s-a instigat.

(3) Dacă instigarea publică a avut ca urmare comiterea infracțiunii la care s-a instigat, pedeapsa este cea prevăzută de lege pentru acea infracțiune.

Incitarea la violență, ură sau discriminare

Art. 369. -

Incitarea publicului, prin orice mijloace, la violență, ură sau discriminare împotriva unei categorii de persoane sau împotriva unei persoane pe motiv că face parte dintr-o anumită categorie de persoane definită pe criterii de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

Încercarea de a determina săvârșirea unei infracțiuni

Art. 370. -

Încercarea de a determina o persoană, prin constrângere sau corupere, să comită o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

Tulburarea ordinii și liniștii publice

Art. 371. -

Fapta persoanei care, în public, prin violențe comise împotriva persoanelor sau bunurilor ori prin amenințări sau atingeri grave aduse demnității persoanelor, tulbură

ordinea și liniștea publică se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Portul sau folosirea fără drept de obiecte periculoase

Art. 372. - (1) Fapta de a purta fără drept, la adunări publice, manifestări culturalsportive, în locuri special amenajate și autorizate pentru distracție ori agrement sau în mijloace de transport în comun:

a) cuțitul, pumnalul, boxul sau alte asemenea obiecte fabricate sau confecționate anume pentru tăiere, înțepare sau lovire;

b) arme neletale care nu sunt supuse autorizării ori dispozitive pentru șocuri electrice;

c) substanțe iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Folosirea, fără drept, la adunări publice, manifestări cultural-sportive, în locuri de distracție ori agrement sau în mijloace de transport în comun a obiectelor sau substanțelor prevăzute în alin. (1) se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

(3) Portul, fără drept, al obiectelor sau substanțelor prevăzute în alin. (1) în sediul autorităților publice, instituțiilor publice sau al altor persoane juridice de interes public ori în spațiile rezervate desfășurării procesului electoral se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

Împiedicarea desfășurării unei adunări publice

Art. 373. - Împiedicarea, prin orice mijloace, a desfășurării unei adunări publice care a fost autorizată potrivit legii se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

Pornografia infantilă

Art. 374. -

(1) Producerea, deținerea, procurarea, stocarea, expunerea, promovarea, distribuirea, precum și punerea la dispoziție, în orice mod, de materiale pornografice cu minori se pedepsesc cu închisoarea de la un an la 5 ani.

(1¹) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se pedepsește și îndemnarea sau recrutarea unui minor în scopul participării lui în cadrul unui spectacol pornografic, obținerea de foloase de pe urma unui astfel de spectacol în cadrul căruia participă minori sau exploatarea unui minor în orice alt fel pentru realizarea de spectacole pornografice.

(1²) Vizionarea de spectacole pornografice în cadrul cărora participă minori se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) au fost săvârșite printr-un sistem informatic sau alt mijloc de stocare a datelor informatice, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Accesarea, fără drept, de materiale pornografice cu minori, prin intermediul sistemelor informatice sau altor mijloace de comunicații electronice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(3¹) Dacă faptele prevăzute la alin. (1), (1¹), (1²) și (2) au fost săvârșite în următoarele împrejurări:

a) de către un membru de familie sau de către o persoană care conviețuiește cu victima;

b) de către o persoană în a cărei îngrijire, ocrotire, educare, pază sau tratament se afla minorul sau de o persoană care a abuzat de poziția sa recunoscută de încredere sau de autoritate asupra minorului;

c) fapta a pus în pericol viața minorului;

d) de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune contra libertății și integrității sexuale asupra unui minor, o infracțiune de pornografie infantilă sau proxenetism asupra unui minor, limitele speciale ale pedepselor se majorează cu o treime.

(4) Prin materiale pornografice cu minori se înțelege orice material care prezintă un minor ori o persoană majoră drept un minor, având un comportament sexual explicit sau care, deși nu prezintă o persoană reală, simulează, în mod credibil, un minor având un astfel de comportament, precum și orice reprezentare a organelor genitale ale unui copil cu scop sexual.

(4¹) Prin spectacol pornografic se înțelege expunerea în direct adresată unui public, inclusiv prin tehnologia informațiilor și comunicațiilor, a unui copil implicat într-un comportament sexual explicit ori a organelor genitale ale unui copil, cu scop sexual.

(5) Tentativa se pedepsește.

Ultrajul contra bunelor moravuri

Art. 375. -

Fapta persoanei care, în public, expune sau distribuie fără drept imagini ce prezintă explicit o activitate sexuală, alta decât cea la care se referă art. 374, ori săvârșește acte de exhibiționism sau alte acte sexuale explicite se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

8.3. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1). Denunțarea autorităților a faptei de constituire a grupului infracțional organizat, după ce acesta a săvârșit o infracțiune pentru care a fost constituit:

- a) exonerează de răspundere penală pe cel care face denunțul;
- b) constituie circumstanță atenuantă legală prevăzută în norma de incriminare;
- c) nu prezintă relevanță juridică.

2). Ce se înțelege prin sintagma “grup infracțional organizat” :

- a) un grup structurat, format din 2 sau mai multe persoane, constituit pe o anumită perioadă de timp;
- b) un grup structurat, format din 3 sau mai multe persoane, constituit pe o anumită perioadă de timp;
- c) o asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni.

3). Deținerea de materiale pornografice cu minori:

- a) reprezintă infracțiunea de pornografie infantilă, dacă este realizată în vederea expunerii sau distribuirii;
- b) nu reprezintă infracțiunea de pornografie infantilă, deoarece nu a avut loc distribuirea materialului pornografic;
- c) reprezintă infracțiunea de ultraj contra bunelor moravuri.

8.4. Bibliografie recomandată

- a. Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea specială. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- b. Mihail Udrioiu, *Fise de drept penal. Partea specială. Teorie și cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- c. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- d. Ilie Pascu , Petre Buneci , Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea specială. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- e. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- f. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, *Drept penal. Partea special II, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- g. Dobrinou Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011

- h. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- i. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- j. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- k. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- l. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., Instituții de Drept penal, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- m. Dobrinoiu Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinoiu Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- n. *Revista Dreptul*
- o. *Revista Română de Drept penal*

8.5. Teme de control

Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați una din infracțiunile privitoare la conviețuirea socială reglementate în dispozițiile Titlului VIII al Părții speciale a Codului penal.

Capitolul 9.

Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială. Infracțiuni contra familiei. Infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate

9.1. Introducere

În cadrul acestui capitol sunt prezentate infracțiunile privitoare la conviețuirea socială reglementat în Titlul VIII al Părții speciale a Codului penal.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

9.2. Conținut

§1. Aspecte comune infracțiunilor contra familiei

Capitolul al II-lea se referă la infracțiuni contra familiei și include alături de vechile reglementări referitoare la bigamie (art. 376 C. pen.), abandonul de familie (art. 378 C. pen.), nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului (art. 379 C. pen.) și infracțiuni noi cum ar fi incestul prevăzut de art. 377 C. pen., elementul materialul fiind reprezentat de *raportul sexual consimțit* săvârșit între rude în linie directă sau între frați și surori sau împiedicarea accesului la învățământ general obligatoriu prevăzută de art. 380 C. pen..

Această ultimă infracțiune, așa cum se arată și în Expunerea de motive "reprezintă o necesitate în condițiile creșterii alarmante a abandonului școlar de către elevii de vârstă tot mai mică."

A. Obiectul infracțiunilor. a) Obiectul juridic generic al infracțiunilor cuprinse în acest capitol îl reprezintă protejarea relațiilor de familie.

b) Obiectul juridic special se referă la protejarea relațiilor de familie ce se stabilesc între oameni, specifice fiecărei infracțiuni analizate (ex. părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, expunerea la suferințe fizice sau morale a unei persoane ce este întreținută privitor la abandonul de familie).

Așa cum se arată și în dispozițiile art. 48 din Constituție, familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor, aceleași dispoziții fiind prevăzute și în Codul civil, art. 258 alin. (1) referitor la căsătorie.

Din punct de vedere penal termenul privind *membrul de familie* este prevăzut în art. 177 din Codul penal.

c) Obiectul material. Infracțiunile din acest capitol în general nu au obiect material pentru că acestea nu sunt îndreptate împotriva unei persoane sau a unui bun. Putem avea obiect material la infracțiunea prevăzută de art. 377 C. pen. privind incestul, unde obiectul material l-ar reprezenta corpul persoanei prin raportul sexual consimțit săvârșit între rude în linie directă sau între frați și surori, sau la infracțiunea prevăzută la art. 379 C. pen. – nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului și art. 380 C. pen. - împiedicarea accesului la învățământ general obligatoriu, la aceste ultime două infracțiuni obiectul material fiind corpul persoanei dacă se face prin constrângerea minorului atunci când ar trebui să meargă la celălalt părinte sau când este împiedicat să frecventeze învățământul general obligatoriu.

B. Subiecții infracțiunilor. a) Subiectul activ nemijlocit al infracțiunilor din acest capitol este calificat (ex. persoană căsătorită, rude în linie directă sau între frați și surori, persoană care are obligația legală de întreținere, părinte al minorului)

Participația penală este posibilă sub toate formele (autor, instigator, complice). Dacă avem situații în care comiterea unei din faptele prevăzute din acest capitol se face sub forma coautoratului, trebuie să existe calitatea cerută de lege la data săvârșirii. Participația sub forma instigării sau complicității poate fi făcută și de către persoane care nu fac parte din familie.

b) Subiectul pasiv este de asemenea circumstanțiat de către legiuitor, astfel că acesta trebuie să se regăsească în conceptul prevăzut de art. 177 C. pen. referitor la membru de familie. La infracțiunea de incest subiectul pasiv poate fi numai o rudă în linie directă sau frații și surorile.

C. Latura obiectivă. a) Elementul material al infracțiunilor din acest capitol constă într-o *acțiune*, iar la unele infracțiuni este determinat prin modalitățile normative prevăzute de legiuitor. Fapta se poate săvârși și prin *inacțiune*, cum ar fi lăsarea fără ajutor în cazul abandonului de familie – art. 378 alin. (1) lit. a) C. pen.

b) Urmarea imediată este comună tuturor infracțiunilor și constă într-o stare de pericol față de relațiile sociale de familie.

c) Legătura de cauzalitate. Este obligatoriu ca între acțiunea făptuitorului și urmarea imediată să existe o legătură de cauzalitate care la infracțiunile din acest capitol nu mai trebuie dovedită, rezultând din însăși materialitatea faptei (*ex re*).

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. Infracțiunile contra familiei sunt infracțiuni ce se săvârșesc cu intenție directă sau indirectă, fiind exclusă culpa.

b) Mobilul care a determinat comiterea oricărei fapte intenționate nu constituie un element obligatoriu a laturii subiective, însă dacă el este cunoscut poate fi folosit în procesul de individualizare a pedepsei. **Scopul** ca element al laturii subiective nu este obligatoriu la aceste infracțiuni, iar identificarea acestuia poate fi folosit la individualizarea judiciară a pedepsei.

E. Formele infracțiunilor. a) Actele pregătitoare și tentativa sunt posibile la infracțiunile din în acest capitol, însă ele nu se pedepsesc.

b) Consumarea. Infracțiunile se consumă după crearea stării de pericol, când actele de executare au fost duse până la capăt producând urmarea imediată.

c) Epuizarea. Există posibilitatea ca după consumarea infracțiunii aceasta să persiste în timp, astfel că epuizarea are loc la finalul ultimului act. Pentru a ne afla în situația unei infracțiuni continuate, trebuie să se constate existența condițiilor prevăzute de art. 35 alin. 1 C. pen., adică unitatea de persoană, unitate de rezoluție infracțională, unitate de conținut de infracțiune și pluralitate de acte săvârșite la diferite intervale de timp.

F. Sancțiuni. Infracțiunile din acest capitol sunt sancționate cu pedeapsa închisorii, iar în unele situații este prevăzută și amenda.

§2. Aspecte comune infracțiunilor contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate

În **Capitolul al III-lea** legiuitorul a reglementat o serie de infracțiuni contra libertății religioase și respectul datorat persoanelor decedate.

Alături de alte infracțiuni care erau prevăzute și în vechea reglementare, în art. 381 C. pen. a fost reglementată împiedicarea exercitării libertății religioase (vechea reglementare art. 318 C. pen. anterior – împiedicarea libertății cultelor), profanarea de cadavre sau morminte prevăzută în art. 383 C. pen. (art. 319 C. pen. anterior – profanarea de morminte), a fost introdusă și o infracțiune nouă prevăzută la art. 382 C. pen. – profanarea locașurilor sau a obiectelor de cult având în vedere respectul pe care trebuie să-l aibă cetățenii față de locașuri sau obiecte de cult. A mai fost preluată și din legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății infracțiunea prevăzută în art. 155 cu unele modificări, fiind reglementată în art. 384 C. pen. numai prelevarea ilegală de țesuturi sau organe.

Așa cum se arată și în Expunerea de motive, în privința infracțiunii de profanare de morminte au fost separate ipotezele de profanare a unui cadavru de cele referitoare la profanarea unui mormânt, a unei urne funerare sau a unui monument funerar, intensitatea atingerii aduse valorii sociale ocrotite și eco-ul social al faptei fiind în mod evident diferite în cele două situații (art. 383 C. pen.).

A. Obiectul infracțiunilor. a) Obiectul juridic generic comun al infracțiunilor cuprinse în acest capitol îl reprezintă protejarea relațiilor privind libertatea religioasă și respectul datorat persoanelor decedate.

b) Obiectul juridic special îl reprezintă relațiile sociale referitoare la libertatea conștiinței în exercitarea unui cult religios, la libertatea în exercitarea unui ritual sau cult religios, la cele referitoare la sentimentul de respect datorat lăcașelor sau obiectelor de cult, a sentimentului de pietate și respect datorat morților, precum și relațiile privind prelevarea de țesuturi fără drept de la un cadavru.

c) Obiectul material. Infracțiunile din acest capitol toate au obiect material și îl reprezintă corpul persoanei sau diferite lucruri cum ar fi: locaș sau obiect de cult, mormântul, urne funerare, monumente funerare.

B. Subiecții infracțiunilor. a) Subiectul activ la toate infracțiunile nu este circumstanțiat și fiecare infracțiune poate fi comisă de orice persoană responsabilă penal.

Participația penală este posibilă sub toate formele (autor, instigator, complice).

b) Subiectul pasiv este întotdeauna statul care protejează relațiile privind libertatea religioasă și respectul datorat persoanelor decedate, iar în unele situații putem avea un subiect pasiv adiacent în persoanele care sunt vătămate prin săvârșirea infracțiunii. (ex. art. 381 împiedicarea exercitării libertății religioase)

C. Latura obiectivă. a) Elementul material al infracțiunilor din acest capitol constă într-o acțiune, indiferent dacă aceasta se referă la varianta tip sau la alte variante agravate sau atenuate.

b) Urmarea imediată este comună tuturor infracțiunilor și constă în crearea unei

stări de pericol pentru relațiile referitoare la libertatea religioasă și respectul datorat persoanelor decedate.

c) Legătura de cauzalitate trebuie să existe între acțiunea incriminată și urmarea imediată și de regulă, rezultă din materialitatea faptei (*ex re*)

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. Infracțiunile contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate se săvârșesc cu intenție directă sau indirectă.

b) Mobilul care a determinat comiterea oricărei fapte intenționate nu constituie un element obligatoriu a laturii subiective, însă dacă el este cunoscut poate fi folosit în procesul de individualizare a pedepsei. **Scopul** ca element al laturii subiective nu este obligatoriu la aceste infracțiuni, iar identificarea acestuia poate fi folosit la individualizarea judiciară a pedepsei.

E. Formele infracțiunilor. a) Actele pregătitoare și tentativa sunt posibile la infracțiunile din în acest capitol, însă ele nu se pedepsesc.

b) Consumarea. Infracțiunile se consumă după crearea stării de pericol, când actele de executare au fost duse până la capăt producând urmarea imediată.

c) Epuizarea. Există posibilitatea ca după consumarea infracțiunii aceasta să persiste în timp, astfel că epuizarea are loc la finalul ultimului act. Pentru a ne afla în situația unei infracțiuni continuate, trebuie să se constate existența condițiilor prevăzute de art. 35 alin. 1 C. pen., adică unitatea de persoană, unitate de rezoluție infracțională, unitate de conținut de infracțiune și pluralitate de acte săvârșite la diferite intervale de timp.

F. Sancțiuni. Infracțiunile din acest capitol sunt sancționate cu pedeapsa închisorii sau amendă, cu excepția infracțiunii prevăzută la art. 383 alin. 1 – profanarea de cadavre sau morminte, pentru care pedeapsa este numai închisoarea.

9.3. Rezumat

CAPITOLUL II

Infracțiuni contra familiei

Bigamia

Art. 376. - (1) Încheierea unei noi căsătorii de către o persoană căsătorită se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Persoana necăsătorită care încheie o căsătorie cu o persoană pe care o știe căsătorită se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

Incestul

Art. 377. -

Raportul sexual consimțit, săvârșit între rude în linie directă sau între frați și surori, se pedepsește cu închisoarea de la un an la 5 ani.

Abandonul de familie

Art. 378. - (1) Săvârșirea de către persoana care are obligația legală de întreținere, față de cel îndreptățit la întreținere, a uneia dintre următoarele fapte:

- a) părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, expunându-l la suferințe fizice sau morale;
- b) neîndeplinirea, cu rea-credință, a obligației de întreținere prevăzute de lege;
- c) neplata, cu rea-credință, timp de 3 luni, a pensiei de întreținere stabilite pe cale judecătorească,

se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează neexecutarea, cu rea-credință, de către cel condamnat a prestațiilor periodice stabilite prin hotărâre judecătorească, în favoarea persoanelor îndreptățite la întreținere din partea victimei infracțiunii.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(4) Fapta nu se pedepsește dacă, înainte de terminarea urmăririi penale, inculpatul își îndeplinește obligațiile.

(5) Dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, inculpatul își îndeplinește obligațiile, instanța dispune, după caz, amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru aceasta.

Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului

Art. 379. -

(1) Reținerea de către un părinte a copilului său minor, fără consimțământul celuilalt părinte sau al persoanei căreia i-a fost încredințat minorul potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează fapta persoanei căreia i s-a încredințat minorul prin hotărâre judecătorească spre creștere și educare de a împiedica, în mod repetat, pe oricare dintre părinți să aibă legături personale cu minorul, în condițiile stabilite de părți sau de către organul competent.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Împiedicarea accesului la învățământul general obligatoriu

Art. 380. -

(1) Părintele sau persoana căreia i-a fost încredințat, potrivit legii, un minor și care, în mod nejustificat, îl reține sau îl împiedică prin orice mijloace să urmeze cursurile

învățămintului general obligatoriu se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

(2) Fapta nu se pedepsește dacă înainte de terminarea urmăririi penale inculpatul asigură reluarea frecventării cursurilor de către minor.

(3) Dacă până la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare inculpatul asigură reluarea frecventării cursurilor de către minor, instanța dispune, după caz, amânarea aplicării pedepsei sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, chiar dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru aceasta.

CAPITOLUL III

Infracțiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate

Împiedicarea exercitării libertății religioase

Art. 381. -

(1) Împiedicarea sau tulburarea liberei exercitări a ritualului unui cult religios, care este organizat și funcționează potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Obligarea unei persoane, prin constrângere, să participe la serviciile religioase ale unui cult ori să îndeplinească un act religios legat de exercitarea unui cult se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

(3) Cu aceeași pedeapsă se sancționează obligarea unei persoane, prin violență sau amenințare, să îndeplinească un act interzis de cultul, organizat potrivit legii, căruia îi aparține.

(4) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Profanarea lăcașurilor sau a obiectelor de cult

Art. 382. - Profanarea unui lăcaș sau a unui obiect de cult, aparținând unui cult religios care este organizat și funcționează potrivit legii, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

Profanarea de cadavre sau morminte

Art. 383. - (1) Sustragerea, distrugerea sau profanarea unui cadavru ori a cenușii rezultate din incinerarea acestuia se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

*) Potrivit Deciziei nr. 35/2008, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 158 din 13 martie 2009, la data de 22.09.2008 Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că "în ipoteza în care obiectul material al infracțiunii de profanare de morminte prevăzute la art. 319 din Codul penal anterior este un cadavru, iar inculpatul, prin dezmembrarea ori incendierea cadavrului, urmărește ascunderea faptei de omor comise anterior, se vor reține în concurs real

infracțiunea de omor și infracțiunea de profanare de morminte." Efectele deciziei se mențin, după data de 1 februarie 2014 dispozițiile interpretate fiind preluate prin art. 383 din Codul penal actual.

(2) Profanarea prin orice mijloace a unui mormânt, a unei urne funerare sau a unui monument funerar se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Prelevarea ilegală de țesuturi sau organe

Art. 384. -

Prelevarea de țesuturi sau organe de la un cadavru, fără drept, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

9.3. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1). În situația în care o persoană necăsătorită încheie o căsătorie cu o persoană pe care o știe căsătorită constituie:

- a) infracțiunea de bigamie;
- b) nu constituie infracțiune;
- c) limitele se reduc cu 1/3.

2). Abandonul de familie se poate realiza prin:

- a) părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor a propriului copil, expunându-l la suferințe fizice sau morale;
- b) întotdeauna prin neîndeplinirea obligației de întreținere, prevăzută de lege;
- c) neplata, cu rea-credință, timp de două luni, a pensiei de întreținere stabilită pe cale convențională.

9.4. Bibliografie recomandată

- p. Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea speciala. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- q. Mihail Udrioiu, *Fise de drept penal. Partea speciala. Teorie si cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- r. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- s. Ilie Pascu , Petre Buneci , Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea speciala. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- t. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- u. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, *Drept penal. Partea special II, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- v. Dobrinou Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- w. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- x. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- y. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- z. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- aa. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., *Instituții de Drept penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- bb. Dobrinou Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinou Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- cc. *Revista Dreptul*
- dd. *Revista Română de Drept penal*

6.6. Teme de control

Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați una din infracțiunile privitoare la conviețuirea socială reglementate în dispozițiile Titlului VIII al Părții speciale a Codului penal.

Capitolul 10.

Infracțiuni electorale.

10.1. Introducere

În actualul Cod penal, legiuitorul a reglementat în Titlul IX al Părții speciale infracțiunile electorale având în vedere importanța acestora cât și faptul că ele erau reglementate în diferite legi referitoare la sistemul electoral.

În fiecare țară sistemul electoral este forma prin care se realizează condițiile constituirii și a funcționării puterii, precum și conferirea legitimității și autorității a celor care sunt aleși.

Printre drepturile fundamentale reglementate de Constituția României figurează și dreptul de vot, dreptul de a fi ales și dreptul de a fi ales în Parlamentul European (art. 36 – 38).

Așa cum se arată și în expunerea de motive al actualului Cod penal, s-a considerat preferabilă regruparea infracțiunilor electorale într-un titlu distinct pentru a asigura o mai mare stabilitate acestor texte, dar și pentru a elimina paralelismele existente în mai multe legi. Având în vedere obiectul juridic al infracțiunilor din acest titlu, au fost restructurate unele dintre incriminări în scopul unei mai corecte individualizări legale, cum ar fi de exemplu infracțiunea de violare a confidențialității votului au fost create două forme cu sancțiuni distincte în considerarea diferenței evidente de pericolozitate între situația în care violarea se face de către un membru a biroului secției de votare ori de către o altă persoană.

Unele texte din legislația specială au fost înlăturate și inserate în Codul penal, cum ar fi infracțiunile ce erau prevăzute în Legea nr. 370/2004 privind alegerea Președintelui României în art. 57 – 63, articolele din Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaților și Senatului prevăzute în art. 52 – 61 și care în actuala lege nr. 208/2015 privind alegere Senatului și a Camerei Deputaților, precum și

pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente nu mai există asemenea infracțiuni, întrucât ele sunt prevăzute în Codul penal. Și infracțiunile prevăzute în articolele 55 – 64 din Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor Parlamentului European nu au mai fost prevăzute în această lege întrucât ele se regăsesc în titlul IX din actualul Cod penal. De asemenea, infracțiunile prevăzute în Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale (art. 106 - 115) nu mai sunt prevăzute în actuala Lege nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 4 ore.

10.2. Aspecte comune

Pentru existența infracțiunilor reglementate în Titlul IX a Codului trebuie să avem ca situație premisă, în sensul că să se desfășoare un proces electoral sau un referendum.

A. Obiectul infracțiunilor. a) Obiectul juridic generic al infracțiunilor cuprinse în acest titlu se referă la respectarea drepturilor constituționale de a alege și de a fi ales, precum și de desfășurare a normală a procedurilor electorale.

Așa cum este reglementat dreptul la vot (art. 36 din Constituție) îl au persoanele în vârstă de 18 ani (vârsta împlinită până în ziua alegerilor inclusiv), iar participarea cetățenilor la alegeri se face pe baza liberului consimțământ și nici o persoană nu are dreptul de a exercita presiuni asupra unui alegător pentru a-l determina pe acesta să participe sau nu la alegeri.

Pentru alegerea în Camera Deputaților cetățeanul respectiv trebuie să aibă dreptul de vot, vârsta de 23 de ani, pentru Senat vârsta de 33 de ani, iar pentru Președintele României vârsta de 35 de ani. Trebuie amintit faptul că tot potrivit Constituției nu au

drept de vot debili sau alienații mintali, puși sub interdicție și nici persoanele condamnate prin hotărâre judecătorească definitivă, la pierderea drepturilor electorale.

b) Obiectul juridic special este reprezentat de relațiile privind drepturile electorale ale cetățenilor specifice fiecărei infracțiuni din acest capitol.

c) Obiectul material. Infracțiunile din acest capitol în general nu au obiect material, cu unele excepții cum ar fi înscrisurile la infracțiunea privind falsificarea documentelor și evidențelor electorale, urnele de vot la infracțiunea de nerespectarea regimului urnei de vot prevăzută de art. 390 C.pen..

B. Subiecții infracțiunilor. a) Subiectul activ nemijlocit poate fi orice persoană, însă trebuie să îndeplinească condițiile răspunderii penale. Pentru unele infracțiuni este însă necesar ca aceasta să nu aibă drept de vot, cum ar fi la infracțiunea prevăzută de art. 385 privind fraudarea la vot sau calitatea membru al biroului electoral al secției de votare în varianta agravată prevăzută de art. 389 alin. (2), precum și aceeași calitate în varianta atenuată prevăzută la art. 390 alin. (2).

Participația penală este posibilă sub toate formele (autor, instigator, complice).

b) Subiectul pasiv principal este întotdeauna statul prin organele specializate, cum este Autoritatea Electorală Permanentă (art. 103 din Legea nr. 208/2015) cât și autoritățile locale și centrale cu atribuții în domeniul atât al organizării cât și desfășurării alegerilor din România.

În unele situații putem avea un subiect pasiv secundar ce va fi analizat la fiecare infracțiune.

C. Latura obiectivă. a) Elementul material. La acest tip de infracțiuni, elementul material constă într-o acțiune sau inacțiune, iar la unele infracțiuni se face prin modalitățile normative prevăzute de legiuitor.

b) Urmarea imediată. La acest tip de infracțiuni urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol privind dreptul de a alege și de a fi ales cât și legitimitatea rezultatului alegerilor.

c) Legătura de cauzalitate. Este obligatoriu ca între acțiunea făptuitorului și urmarea imediată să existe o legătură de cauzalitate care la infracțiunile din acest

capitol nu mai trebuie dovedită, rezultând din însăși materialitatea faptei, iar în alte situații trebuie dovedită când avem variante asimilate sau agravate.

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. Infracțiunile electorale se săvârșesc cu **intenție directă sau indirectă**, fiind exclusă culpa.

b) Mobilul și scopul. Pentru acest tip nu au relevanță mobilul și scopul săvârșirii infracțiunilor, însă *scopul* este determinat în coruperea alegătorilor prevăzut de art. 386.

E. Formele infracțiunilor. a) Actele pregătitoare sunt posibile la infracțiunile reglementate în acest capitol, însă ele nu se pedepsesc. Actele pregătitoare ”sunt acele acte care pregătesc condițiile de trecere la executarea acțiunii sau inacțiunii constând în procurarea, confecționarea, modificarea unor instrumente ori culegerea unor informații.”

b) Tentativa este prevăzută în dispozițiile art. 32 C.pen. și constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, iar această executare a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul. Potrivit alin. (2) din art. 32 C.pen., nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea.

La aceste infracțiuni tentativa este incriminată în dispozițiile infracțiunilor 385, 387 – 392, cu excepția art. 386 referitor la coruperea alegătorilor, întrucât aceasta este o infracțiune cu consumare anticipată, astfel încât ea nu este susceptibilă de tentativă.

c) Consumarea. Se consumă în momentul în care are loc acțiunea sau inacțiunea făptuitorului și se produce starea de pericol ce reprezintă urmarea imediată.

d) Epuizarea. Există posibilitatea ca după consumarea infracțiunii aceasta să persiste în timp, cum ar fi la infracțiunea prev. de art. 391 referitoare la falsificarea documentelor și evidențelor electorale.

F. Sancțiuni. Infracțiunile din acest capitol sunt sancționate cu pedeapsa închisorii, infracțiunea privind violarea confidențialității votului prevăzută de art. 389 alin. 1 se

pedepsește numai cu amendă, iar altele se pedepsesc cu închisoare și alternativ amendă.

10.3. Rezumat

Împiedicarea exercitării drepturilor electorale

Art. 385. - (1) Împiedicarea, prin orice mijloace, a liberului exercițiu al dreptului de a alege sau de a fi ales se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Atacul, prin orice mijloace, asupra localului secției de votare se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Coruperea alegătorilor

Art. 386. - (1) Oferirea sau darea de bani, de bunuri ori de alte foloase în scopul determinării alegătorului să voteze sau să nu voteze o anumită listă de candidați ori un anumit candidat se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Nu intră în categoria bunurilor prevăzute în alin. (1) bunurile cu valoare simbolică, inscripționate cu însemnele unei formațiuni politice.

Frauda la vot

Art. 387. - (1) Fapta persoanei care votează:

- a) fără a avea acest drept;
- b) de două sau mai multe ori;
- c) prin introducerea în urnă a mai multor buletine de vot decât are dreptul un alegător se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează utilizarea unei cărți de alegător sau a unui act de identitate nul ori fals sau a unui buletin de vot fals.

Frauda la votul electronic

Art. 388. - Tipărirea și utilizarea de date de acces false, accesarea frauduloasă a sistemului de vot electronic sau falsificarea prin orice mijloace a buletinelor de vot în format electronic se pedepsesc cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Violarea confidențialității votului

Art. 389. - (1) Violarea prin orice mijloace a secretului votului se pedepsește cu amendă.

(2) Dacă fapta a fost comisă de un membru al biroului electoral al secției de votare, pedeapsa este închisoare de la 6 luni la 3 ani sau amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

Nerespectarea regimului urnei de vot

Art. 390. - (1) Deschiderea urnelor, înainte de ora stabilită pentru închiderea votării, se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Încredințarea urnei speciale altor persoane decât membrilor biroului electoral al secției de votare ori transportarea acesteia de către alte persoane sau în alte condiții decât cele prevăzute de lege se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă și interzicerea exercitării unor drepturi.

Falsificarea documentelor și evidențelor electorale

Art. 391. - (1) Falsificarea prin orice mijloace a înscrisurilor de la birourile electorale se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și înscrierea în copia de pe lista electorală permanentă ori de pe lista electorală complementară a unor persoane care nu figurează în această listă.

(3) Introducerea în uz sau folosirea unui program informatic cu vicii care alterează înregistrarea ori însumarea rezultatelor obținute în secțiile de votare sau determină repartizarea mandatelor în afara prevederilor legii se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Cu aceeași pedeapsă se sancționează introducerea de date, informații sau proceduri care duc la alterarea sistemului informațional național necesar stabilirii rezultatelor alegerilor.

Fapte săvârșite în legătură cu un referendum

Art. 392. - Dispozițiile art. 385-391 se aplică în mod corespunzător și în cazul faptelor săvârșite cu prilejul unui referendum.

Sanționarea tentativei

Art. 393. - Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 385 și art. 387-391 se pedepsește.

10.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Fapta persoanei care votează fără a avea drept de vot, reprezintă:

- a. infracțiunea de nerespectare a regimului dreptului de vot;
- b. infracțiunea de fraudă la vot;
- c. infracțiunea de corupere a alegerilor;

2) Oferirea de bani în scopul determinării alegătorului să nu voteze o anumită listă:

- a. nu reprezintă infracțiune;
- b. reprezintă infracțiunea de fraudă la vot;
- c. reprezintă infracțiunea de coruperea alegătorilor;

3) Deschiderea urnelor înainte de ora stabilită pentru închiderea votului:

- a. nu reprezintă infracțiune dacă fapta a fost săvârșită de către un membru al biroului electoral al secției de votare;
- b. dacă fapta a fost săvârșită de către un membru al biroului electoral al secției de votare constituie variantă agravată;
- c. dacă fapta a fost săvârșită de către un membru al biroului electoral al secției de votare constituie variantă atenuată, fiind pedepsită doar cu amenda.

10.5. Bibliografie recomandată

- a. Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea speciala. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- b. Mihail Udrioiu, *Fise de drept penal. Partea speciala. Teorie si cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- c. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- d. Ilie Pascu , Petre Buneci , Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea speciala. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- e. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- f. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, *Drept penal. Partea special II, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- g. Dobrinioiu Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- h. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- i. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- j. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- k. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010

- l. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., Instituții de Drept penal, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- m. Dobrinoiu Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinoiu Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- n. *Revista Dreptul*
- o. *Revista Română de Drept penal*

10.6. Teme de control

Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să analizați o infracțiune din Titlul IX al Părții Speciale – Infracțiuni electorale”.

Capitolul 11.

Infrațiuni contra securității naționale

11.1. Introducere

Actualul Titlu X privitor la Infrațiuni contra securității naționale este asemănător cu vechea reglementare a Codului penal, însă cu unele modificări și adăugiri privind conținutul unor infracțiuni.

Nu a mai fost folosit termenul de siguranță națională, întrucât dispozițiile constituționale, și ne referim aici la art. 31 alin. (3), art. 53 alin. (1) și art. 119 din Constituție fac referiri la securitatea națională.

Potrivit art. 1 din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, prin *“securitatea națională a României se înțelege starea de legalitate, de echilibru și de stabilitate socială, economică și politică necesară existenței și dezvoltării statului național român ca stat suveran, unitar, independent și indivizibil, menținerii ordinii de drept, precum și a climatului de exercitare neîngrădită a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, potrivit principiilor și normelor democratice statornicite prin Constituție.”*

Astfel, în actualul Cod penal a fost incriminată infracțiunea de Înaltă Trădare prevăzută de art. 398 C.pen. care, de fapt, reprezintă o agravantă a infracțiunilor de Trădare (art. 394 C.pen.), Trădarea prin transmitere de informații secrete de stat (art. 395 C.pen.), Trădarea prin ajutarea inamicului (art. 396 C.pen.) și Acțiuni împotriva ordinii constituționale (art. 397 C.pen.) atunci când este săvârșită de către Președintele României sau de către un alt membru al Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Așa cum se arată și în Expunerea de motive, infracțiunea de acțiuni împotriva ordinii constituționale a fost regândită, reunind atât infracțiunea de Subminare a puterii de stat (vechea reglementare) cât și cea de acțiuni împotriva ordinii

constituționale (introdusă în Codul penal anterior prin Legea nr. 278/2006), care luate separat creau uneori paralelisme nedorite, fiind astfel evitate prin noua reglementare. De asemenea, a fost introdusă în cadrul infracțiunilor privind securitatea națională infracțiunea privind propaganda pentru război care exista în vechiul Cod penal la infracțiuni contra păcii și omenirii deoarece aceste din urmă infracțiuni au fost modificate substanțial datorită Statutului Curții Penale Internaționale (CPI), ratificată de România prin Legea nr. 111/2002. Tot ca o noutate avem și introducerea în dispozițiile art. 409 a infracțiunii privind constituirea de structuri informative ilegale care reglementată în Legea nr. 51/1991 pentru a asigura un cadru unitar reglementărilor în această materie.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 6 ore.

11.2. Aspecte comune

A. Obiectul infracțiunilor. a) **Obiectul juridic generic** al infracțiunilor cuprinse în acest titlu se referă la ocrotirea relațiilor sociale și apărarea în esență a statului (starea de legalitate, de stabilitate socială, economică și politică necesară existenței și dezvoltării statului național român ca stat suveran, unitar, independent și indivizibil, menținerii ordinii de drept și respectarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor)

b) **Obiectul juridic special** este reprezentat de relațiile specifice fiecărei infracțiuni în parte referitoare la atributele fundamentale ale statului de drept.

c) **Obiectul material.** Infracțiunile din acest capitol în general au obiect material cu excepția infracțiunii privind trădarea (art. 394 C.pen.), înalta trădare (art. 398 C.pen. – numai în unele situații), propaganda pentru război (art. 405 C.pen.), constituirea de structuri informative ilegale (art. 409 C.pen.), nedenunțarea unor infracțiuni contra securității naționale (art. 410 C.pen.).

B. Subiecții infracțiunilor. a) **Subiectul activ nemijlocit** poate fi orice persoană în cazul infracțiunilor privind acțiuni împotriva ordinii constituționale (art.

397 C.pen.), atentatul care pune în pericol securitatea națională (art. 401 C.pen.), atentatul contra unei colectivități (art. 402), actele de diversiune (art. 403 C.pen.), comunicarea de informații false (art. 404 C.pen.), propaganda pentru război (art. 405), compromiterea unor interese de stat (art. 406 C.pen.), infracțiuni contra persoanelor care se bucură de protecție internațională (art. 408 C.pen.), constituirea de structuri informative ilegale (art. 409 C.pen.) și nedenunțarea unor infracțiuni contra securității naționale (art. 410 C.pen.) însă trebuie să îndeplinească condițiile răspunderii penale. Pentru celelalte infracțiuni subiectul activ este circumstanțiat, în sensul de a fi cetățean român, cetățean străin, apatrid (fără cetățenie) sau o persoană care îndeplinește o anumită funcție (art. 175 C.pen. referitor la funcționarul public și care deține informații secrete de stat potrivit art. 178 C.pen.).

Subiect activ al acestor infracțiuni poate fi în anumite situații și persoana juridică potrivit dispozițiilor art. 135 și următoarele din Codul penal privind răspunderea penală a persoanei juridice.

b) Participația penală este posibilă sub toate formele (autorat, coautorat, instigare, complicitate).

La infracțiunea prevăzută de art. 397 alin. 2 C.pen. privind acțiuni împotriva ordinii constituționale avem o pluralitate constituită atunci când infracțiunea este săvârșită de două sau mai multe persoane împreună.

c) Subiectul pasiv principal este întotdeauna statul, iar în unele situații putem avea un subiect pasiv secundar ce va fi analizat la fiecare infracțiune.

C. Latura obiectivă. a) Elementul material. La acest tip de infracțiuni, elementul material constă într-o acțiune având o infracțiune comisivă (exemplu acțiunea de ajutare a unei puteri sau organizații străine, atentatul contra vieții săvârșit împotriva unei persoane care deține o funcție de demnitate publică, acțiunea de distrugere de bunuri materiale) sau prin inacțiune la o singură infracțiune, cea prevăzută de art. 410 C.pen. privind nedenunțarea unor infracțiuni privind securitatea națională.

Cerința esențială. La unele infracțiuni trebuie ca acțiunea făptuitorului să *pună în pericol securitatea națională* pentru a fi încadrată la infracțiuni contra

securității naționale și putem da exemplu: art. 397 alin. 2 C.pen. – acțiuni împotriva ordinii constituționale, art. 401 C.pen. – atentatul care pune în pericol securitatea națională, art. 403 C.pen. – actele de diversiune, art. 404 C.pen. – comunicarea de informații false, art. 406 C.pen. – compromiterea unor interese de stat, art. 407 alin. 1 C.pen. – divulgarea secretului care periclitează securitatea națională, art. 409 C.pen. – constituirea de structuri informative nelegale.

b) Urmarea imediată. La acest tip de infracțiuni urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol privind securitatea națională, indiferent dacă acțiunile comise se consumă sau îmbracă forma tentativei.

c) Legătura de cauzalitate. Este obligatoriu ca între acțiunea făptuitorului și urmarea imediată să existe o legătură de cauzalitate, aceasta rezultând din starea de pericol ca urmare a acțiunii făptuitorului.

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. Infracțiunile din acest titlu se săvârșesc cu **intenție directă sau indirectă** care rezultă din modalitatea de săvârșire a faptei, fiind exclusă culpa.

b) Mobilul și scopul. Pentru acest tip de infracțiuni nu au relevanță mobilul, însă la unele infracțiuni scopul reprezintă un element care condiționează existența infracțiunii, cum ar fi la infracțiunea de trădare prevăzută de art. 394 C.pen. – „*în scopul de suprima sau știrbi unitatea și indivizibilitatea, suveranitatea sau independența statului...*”; art. 395 C.pen. – „*în scopul transmiterii lor unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora*”; art. 397 alin. (2) și art. 402 C.pen. – „*în scopul schimbării ordinii constituționale ori al îngreunării sau împiedicării ori exercitării puterii de stat*”; art. 405 C.pen. – „*în scopul provocării unui război de agresiune*”; art. 409 C.pen. – „*în scopul culegerii de informații secrete de stat.*”

E. Formele infracțiunilor. a) Actele pregătitoare sunt posibile la infracțiunile reglementate în acest capitol, însă ele nu se pedepsesc. Actele pregătitoare „sunt acele acte care pregătesc condițiile de trecere la executarea acțiunii sau inacțiunii constând în procurarea, confecționarea, modificarea unor instrumente ori culegerea unor informații.”

În situațiile în care actele pregătitoare există, acestea se pedepsesc sub forma tentativei întrucât potrivit art. 412 alin. (2) C.pen., *„se consideră tentativă și producerea sau procurarea mijloacelor ori instrumentelor, precum și luarea de măsuri în vederea comiterii infracțiunilor prevăzute în art. 395-397, art. 401-403, art. 408 și art. 399 raportat la infracțiunea de trădare prin ajutarea inamicului.”*

b) Tentativa este prevăzută în dispozițiile art. 32 C.pen. și constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, iar această executare a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul. Potrivit alin. (2) din art. 32 C.pen., nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea.

Tentativa la infracțiunile prevăzute în prezentul titlu se pedepsește, așa cum se arată în dispozițiile art. 412 alin. (1) C.pen.

c) Consumarea. Se consumă în momentul în care are loc acțiunea sau inacțiunea făptuitorului și se produce starea de pericol ce reprezintă urmarea imediată.

d) Epuizarea. Există posibilitatea ca după consumarea infracțiunii aceasta să persiste în timp, cum ar fi la infracțiunea prev. de art. 395 referitoare la trădarea prin transmitere de informații secrete de stat (modalitatea deținerii de documente sau date ce constituie informații secrete de stat) sau art. 396 lit. d) și e) C.pen. privind trădarea prin ajutarea inamicului (la data săvârșirii ultimului act).

F. Sancțiuni. Infracțiunile din acest titlu sunt sancționate mult mai aspru față de alte tipuri de infracțiuni cu detențiunea pe viață (art. 396, art. 398, art. 401 C.pen. și art. 402 C.pen) sau pedeapsa închisorii (pedepse de la 7 la 15 ani, de la 10 la 20 de ani sau de la 15 la 25 de ani), cu excepția infracțiunilor privind propaganda pentru război – art. 405 C.pen. și art. 410 C.pen. alin. (1) – nedenunțarea unor infracțiuni contra securității naționale, unde faptele se pedepsesc cu pedepse între 2 și 7 ani închisoare.

Sancțiunea cu pedeapsa de la 1 la 5 ani există numai pentru două infracțiuni, cea privind comunicarea de informații false prevăzută de art. 404 C.pen. și art. 407 alin. 3 C.pen. - divulgarea secretului care periclitează securitatea națională.

La aceste infracțiuni este obligatorie și interzicerea exercitării unor drepturi.

Legiuitorul a prevăzut și posibilitatea a unor cauze de reducere a pedepse dacă făptuitorul înlesnește, în cursul urmăririi penale, aflarea adevărului și tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților, situație în care limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate – art. 411 C.pen..

Cu privire la nedenunțarea unor infracțiuni referitoare la siguranța națională (art. 410 alin. 3 C.pen.) s-a prevăzut și o cauză de nepedepsire atunci când înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale încunoștințează autoritățile competente despre săvârșirea infracțiunilor menționate în cadrul acestui articol și chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale dacă a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului și a participanților.

De asemenea, nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește în cazul infracțiunii prevăzută de art. 410 C.pen.

11.3. Rezumat

Trădarea

Art. 394. - Fapta cetățeanului român de a intra în legătură cu o putere sau cu o organizație străină ori cu agenți ai acestora, în scopul de a suprima sau știrbi unitatea și indivizibilitatea, suveranitatea sau independența statului, prin:

- a) provocare de război contra țării sau de înlesnire a ocupației militare străine;
 - b) subminare economică, politică sau a capacității de apărare a statului;
 - c) aservire față de o putere sau organizație străină;
 - d) ajutarea unei puteri sau organizații străine pentru desfășurarea unei activități ostile împotriva securității naționale,
- se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Trădarea prin transmitere de informații secrete de stat

Art. 395. - Transmiterea de informații secrete de stat unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora, precum și procurarea ori deținerea de documente sau date ce constituie informații secrete de stat de către cei care nu au calitatea de a le cunoaște, în scopul transmiterii lor unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora, săvârșite de un cetățean român, se pedepsesc cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Trădarea prin ajutarea inamicului

Art. 396. - Fapta cetățeanului român care, în timp de război:

- a) predă teritorii, orașe, poziții de apărare, depozite ori instalații ale forțelor armate române sau care servesc apărării;
- b) predă nave, aeronave, mașini, aparate, armament sau orice alte materiale care pot servi purtării războiului;
- c) procură inamicului oameni, valori sau materiale de orice fel;
- d) trece de partea inamicului sau efectuează alte acțiuni care sunt de natură să favorizeze activitatea inamicului ori să slăbească puterea de luptă a forțelor armate române sau a armatelor aliate;
- e) luptă sau face parte din formații de luptă împotriva statului român sau a aliaților săi se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Acțiuni împotriva ordinii constituționale

Art. 397. - (1) Acțiunea armată întreprinsă în scopul schimbării ordinii constituționale ori al îngreunării sau împiedicării exercitării puterii de stat se pedepsește cu închisoarea de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Întreprinderea de acțiuni violente împotriva persoanelor sau bunurilor săvârșite de mai multe persoane împreună, în scopul schimbării ordinii constituționale ori al îngreunării sau împiedicării exercitării puterii de stat, dacă se pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Înalta trădare

Art. 398. - Faptele prevăzute în art. 394-397, săvârșite de către Președintele României sau de către un alt membru al Consiliului Suprem de Apărare a Țării, constituie infracțiunea de înaltă trădare și se pedepsesc cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Acțiunile ostile contra statului

Art. 399. - Faptele prevăzute în art. 394 și art. 396, săvârșite de un cetățean străin sau apatrid, se pedepsesc cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Spionajul

Art. 400. - Faptele prevăzute în art. 395, săvârșite de un cetățean străin sau apatrid, se pedepsesc cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Atentatul care pune în pericol securitatea națională

Art. 401. -

Atentatul contra vieții săvârșit împotriva unei persoane care deține o funcție de demnitate publică, dacă fapta pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu detențiune pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Atentatul contra unei colectivități

Art. 402. -

Atentatul săvârșit contra unei colectivități prin otrăviri în masă, provocare de epidemii sau prin orice alt mijloc, în scopul îngreunării sau împiedicării exercitării puterii de stat, se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Actele de diversiune

Art. 403. -

Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare, în întregime sau în parte, prin explozii, incendii sau în orice alt mod, a instalațiilor industriale, a căilor de comunicație, a mijloacelor de transport, a mijloacelor de telecomunicație, a construcțiilor, a produselor industriale sau agricole ori a altor bunuri, dacă fapta pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Comunicarea de informații false

Art. 404. - Comunicarea sau răspândirea, prin orice mijloace, de știri, date sau informații false ori de documente falsificate, cunoscând caracterul fals al acestora, dacă prin aceasta se pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Propaganda pentru război

Art. 405. - (1) Propaganda pentru război de agresiune, precum și răspândirea de știri tendențioase sau inventate, în scopul provocării unui război de agresiune, se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele prevăzute în alin. (1), săvârșite în scopul provocării unui război de agresiune împotriva României sau a unui conflict armat intern.

Compromiterea unor interese de stat

Art. 406. - Distrugerea, alterarea ori ascunderea unui document sau înscris în care sunt stabilite drepturi ale statului român în raport cu o putere străină, dacă prin aceasta sunt puse în pericol sau vătămate interesele de stat, se pedepsește cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Divulgarea secretului care periclitează securitatea națională

Art. 407. - (1) Divulgarea unor documente sau a unor date care constituie informații secrete de stat, de către cel care le cunoaște datorită atribuțiilor de serviciu, dacă fapta pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Deținerea în afara îndatoririlor de serviciu a unui document ce conține informații secrete de stat, dacă fapta pune în pericol securitatea națională, se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 10 ani.

(3) Divulgarea, fără drept, a unor documente sau date care constituie informații secrete de stat, de către cel care ia cunoștință de acestea în afara îndatoririlor de serviciu, se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani.

Infracțiuni contra persoanelor care se bucură de protecție internațională

Art. 408. - Legislație conexă.

(1) Atentatul contra vieții săvârșit împotriva reprezentantului unui stat străin sau altei persoane care se bucură de protecție în conformitate cu convențiile internaționale, aflată în misiune oficială în România, se pedepsește cu detențiune pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Infracțiunile intenționate contra integrității corporale, sănătății sau libertății, săvârșite împotriva unei persoane dintre cele menționate în alin. (1), se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârșită, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate.

Constituirea de structuri informative ilegale

Art. 409. - Inițierea, organizarea sau constituirea pe teritoriul României a unor structuri informative în scopul culegerii de informații secrete de stat ori desfășurarea de către acestea a unei activități de culegere sau prelucrare de asemenea informații, în afara cadrului legal, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi.

Nedenunțarea unor infracțiuni contra securității naționale

Art. 410. - (1) Fapta persoanei care, luând cunoștință despre pregătirea sau comiterea vreuneia dintre infracțiunile prevăzute în art. 394-397, art. 399-403 și art. 406-409, nu înștiințează de îndată autoritățile se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Nedenunțarea săvârșită de un membru de familie nu se pedepsește.

(3) Nu se pedepsește persoana care, înainte de punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva unei persoane pentru săvârșirea faptei nedenunțate, încunoștințează autoritățile competente despre aceasta sau care, chiar după punerea în mișcare a acțiunii penale, a înlesnit tragerea la răspundere penală a autorului și a participanților.

Cauze de reducere a pedepsei

Art. 411. - Dacă persoana care a săvârșit una dintre infracțiunile prevăzute în prezentul titlu înlesnește, în cursul urmăririi penale, aflarea adevărului și tragerea la răspundere penală a autorului sau a participanților, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

Sanționarea tentativei

Art. 412. - (1) Tentativa la infracțiunile prevăzute în prezentul titlu se pedepsește.

(2) Se consideră tentativă și producerea sau procurarea mijloacelor ori instrumentelor, precum și luarea de măsuri în vederea comiterii infracțiunilor prevăzute în art. 395-397, art. 401-403, art. 408 și art. 399 raportat la infracțiunea de trădare prin ajutarea inamicului.

11.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Subiect activ al infracțiunii de spionaj poate fi:

- a. un cetățean străin sau apatrid;
- b. și un cetățean român;
- c. numai cetățeanul român.

2) Atentatul contra vieții săvârșit împotriva unei persoane care deține o funcție de demnitate publică, dacă fapta pune în pericol securitatea națională:

- a. reprezintă infracțiunea de înaltă trădare;
- b. reprezintă infracțiunea de atentat care pune în pericol securitatea națională;
- c. reprezintă infracțiunea de omor calificat, respectiv tentativă la aceasta.

3) Tentativa în cazul infracțiunilor contra siguranței naționale:

- a. nu se pedepsește;

- b. se pedepsește la toate infracțiunile;
- c. reprezintă infracțiunea de tentativă contra siguranței naționale.

11.5. Bibliografie recomandată

- a. Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea speciala. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- b. Mihail Udrioiu, *Fise de drept penal. Partea speciala. Teorie si cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- c. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- d. Ilie Pascu , Petre Buneci , Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea speciala. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- e. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- f. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, *Drept penal. Partea special II, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- g. Dobrinoiu Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- h. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- i. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- j. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- k. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- l. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., *Instituții de Drept penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- m. Dobrinoiu Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinoiu Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- n. *Revista Dreptul*
- o. *Revista Română de Drept penal*

11.6. Teme de control

Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați una din infracțiunile prevăzute în TITLUL X - Infracțiuni contra securității naționale, ale Codului penal, Partea Specială.

Capitolul 12.

Infracțiuni contra capacității de luptă a forțelor armate

12.1. Introducere

În cadrul acestui capitol sunt prezentate infracțiunile contra capacității de luptă a forțelor armate, prevăzute în Titlul XII din Codul penal, Partea specială.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

12.2. Conținut

Considerații introductive faptelor contra capacității de luptă a forțelor armate

În România, activitățile privind apărarea națională sunt asigurate și aduse la îndeplinire de către autoritățile publice potrivit competențelor stabilite prin Constituție și legile țării.

Astfel, toate reglementările privind apărarea națională se întemeiază pe respectarea prevederilor Constituției și a legilor țării, iar apărarea națională cuprinde ansamblul de măsuri și activități adoptate și desfășurate de statul român în scopul de a garanta suveranitatea națională, independența și unitatea statului, integritatea teritorială a țării și democrația constituțională.

Pentru apărarea țării forțele destinate sunt cele ale armatei și forțele de protecție. Legiuitorul arată că forțele armate cuprind armata, mari unități din subordinea Ministerului de Interne, cele ale serviciilor de informații ale statului și alte formațiuni de apărare armată, organizate potrivit legii. Trebuie arătat însă faptul că pentru desfășurarea acestei activități a forțelor armate destinate apărării, acestea se desfășoară în limitele spațiului național terestru, aerian, maritim și fluvial, cu respectarea normelor de protecție a mediului cât și în alte zone confirmate prin tratate internaționale la care România este parte.

§1. Cadrul incriminării

Normele cu caracter penal erau prevăzute în vechiul Cod în Titlul X privind infracțiuni contra capacității de apărare a României, având în Capitolul I infracțiunile săvârșite de militari, în Capitolul II infracțiunile săvârșite de militari și civili, iar în Capitolul III infracțiunile săvârșite de civili.

Actuala legislație a ținut cont pentru a reglementa *infraacțiunile contra capacității de luptă a forțelor armate* în Titlul XI de prevederile art. 55 și art. 73 alin.(3) lit. f) din Constituția României revizuită și de cele ale Legii nr. 395/2005 privind suspendarea pe timp de pace a serviciului militar obligatoriu și trecerea la serviciul militar pe bază de voluntariat, iar pe durata stării de război, a stării de mobilizare, precum și executarea serviciului militar obligatoriu pe timpul stării de asediu, în condițiile legii.

Actualul Cod penal cuprinde însă numai 2 capitole, în Capitolul I infracțiuni săvârșite de militari, iar în Capitolul a II-lea infracțiunile săvârșite de militari sau de civili, întrucât unele infracțiuni din vechea reglementare nu au mai fost incriminate datorită noilor prevederi în materia serviciului militar sau pentru că se aflau prevăzute în dispozițiile altor legi. Am putea da aici ca exemplu Legea nr. 132/1997 privind rechizițiile de bunuri și prestările de servicii de interes public care arată în dispozițiile art. 32 că refuzul de a pune la dispoziție bunurile legal rechiziționate, sustragerea de la îndeplinirea acestor obligații ori nedeclararea la recensământ a bunurilor supuse rechiziționării se pedepsește potrivit legii penale, deși nu există o asemenea infracțiune în cadrul Titlului XI. Tot în această lege, în art. 33 sunt sancționate contravenții, care dacă se săvârșesc în timpul stării de asediu, de urgență, de mobilizare sau de război constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare sau amendă (art. 34 alin. 1 și 2 din Legea nr. 132/1997).

Dispozițiile legale actuale din cadrul acestui titlu au suferit unele modificări privind anumite expresii față de vechea reglementare a infracțiunilor sau au fost introduse alte infracțiuni.

§2. Aspecte comune infracțiunilor săvârșite de militari

A. Obiectul infracțiunilor. a) Obiectul juridic generic al infracțiunilor cuprinse în acest capitol se referă la ocrotirea relațiilor sociale privind capacitatea de luptă a forțelor armate.

b) Obiectul juridic special este reprezentat de relațiile specifice fiecărei infracțiuni în parte referitoare la infracțiunile săvârșite de militari.

c) Obiectul material. Infracțiunile din acest capitol în general nu au obiect material cu excepția infracțiunilor de constrângerea superiorului (art. 418 alin. 1) atunci când fapta se săvârșește prin violențe fizice, lovirea superiorului sau inferiorului (art. 420) – corpul persoanei, capitularea (art. 421) mijloacele de luptă sau alte mijloace necesare pentru purtarea războiului, părăsirea câmpului de luptă (art. 422) – armamentul sau celelalte efecte militare, zborul neautorizat (art. 423) – aeronava aparținând forțelor armate, părăsirea navei (art. 421) – nave (aeronave) militare în caz de naufragiu, părăsirea comenzii (art. 425) – nave (aeronave) militare sau grupări de nave (aeronave) militare, neluarea măsurilor necesare în operațiunile navale (art. 426) – nave militare sau grupări de nave militare, coborârea pavilionului (art. 427) – pavilionul, coliziunea (art. 428) – nava militară.

B. Subiecții infracțiunilor. a) Subiectul activ nemijlocit are calitatea de militar. În funcție de fiecare infracțiune, militarul are o dublă calitate, în sensul că este

purtătorul unui anumit grad (exemplu: comandantul unei nave (aeronave) militare – art. 425 alin. 2, art. 427, art. 428).

b) Participația penală este posibilă sub forma de instigare, complicitate și coautorat, însă în unele dintre ele, cum ar fi infracțiunea privind părăsirea postului sau comenzii prev. de art. 416 C. pen. nu avem forma coautoratului, deoarece fapta este o infracțiune cu subiect activ unic – părăsirea de către militar a postului.

c) Subiectul pasiv principal este întotdeauna statul reprezentat de unitatea din care face parte militarul sau căreia îi aparține nava, iar în unele situații putem avea un subiect pasiv secundar, cum este infracțiunea de constrângerea superiorului prev. de art. 418, atunci când se aduce o atingere integrității corporale sau libertății psihice sau lovirea superiorului ori a inferiorului prev. de art. 420 C. pen..

C. Latura obiectivă. a) Elementul material. La acest tip de infracțiuni, elementul material se realizează printr-o acțiune a militarului, fie prin refuzul de a executa un ordin cu privire la îndatoririle de serviciu sau prin încălcarea atribuțiilor de serviciu. Elementul material se mai poate comite și printr-o inacțiune atunci când avem infracțiunea prevăzută art. 426 C. pen. – neluarea măsurilor necesare în operațiunile navale.

b) Urmarea imediată. La acest tip de infracțiuni urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol privind capacitatea de luptă a forțelor armate sau la unele infracțiuni poate aduce atingere integrității corporale sau a sănătății superiorului (art. 420 C. pen. lovirea superiorului ori a inferiorului).

c) Legătura de cauzalitate. Este obligatoriu ca între acțiunea făptuitorului și urmarea imediată să existe o legătură de cauzalitate, aceasta rezultând din starea de pericol ca urmare a acțiunii făptuitorului, rezultând din materialitatea faptei (*ex re*).

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. Infracțiunile din acest titlu se săvârșesc cu **intenție directă sau indirectă** care rezultă din modalitatea de săvârșire a faptei, fiind exclusă culpa, cu excepția art. 428 alin. (2) C. pen. privind coliziunea, când fapta se poate săvârși și din culpă.

b) Mobilul și scopul. Pentru acest tip de infracțiuni nu au relevanță mobilul și scopul, cu excepția art. 427 C. pen. privind Coborârea pavilionului când aceasta se face *în scopul de a servi cauza inamicului*.

E. Formele infracțiunilor. a) Actele pregătitoare sunt posibile la infracțiunile reglementate în acest capitol, însă ele nu se pedepsesc. Actele pregătitoare „sunt acele acte care pregătesc condițiile de trecere la executarea acțiunii sau inacțiunii constând în procurarea, confecționarea, modificarea unor instrumente ori culegerea unor informații.”

b) Tentativa este prevăzută în dispozițiile art. 32 C. pen. și constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, iar această executare a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul. Potrivit alin. (2) din art. 32 C. pen., nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea.

Tentativa se pedepsește potrivit art. 429 C. pen. numai la infracțiunile prevăzute în art. 421-425, art. 427 și art. 428 alin. (1) C. pen..

c) Consumarea. Se consumă în momentul în care are loc acțiunea sau inacțiunea făptuitorului și se produce starea de pericol ce reprezintă urmarea imediată.

d) Epuizarea. Există posibilitatea ca după consumarea infracțiunii aceasta să persiste în timp, cum ar fi la infracțiunea prev. de art. 415 C. pen. – încălcarea consemnului sau insubordonarea – art. 417 C. pen..

F. Sancțiuni. Infracțiunile din acest titlu sunt sancționate cu închisoarea sau cu amenda, iar la unele dintre ele este prevăzută și pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi (capitularea – art. 421 C. pen., coliziunea – art. 428 C. pen., zborul neautorizat – art. 423 C. pen.).

§3. Aspecte comune infracțiunilor săvârșite de militari sau de civili

A. Obiectul infracțiunilor. a) **Obiectul juridic generic** al infracțiunilor cuprinse în acest capitol se referă la ocrotirea relațiilor sociale privind capacitatea de luptă a forțelor armate.

b) **Obiectul juridic special** este reprezentat de relațiile specifice fiecărei infracțiuni în parte referitoare la infracțiunile ce pot fi săvârșite atât de militari cât și de civili.

c) **Obiectul material.** Infracțiunile din acest capitol în general nu au obiect material cu excepția infracțiunii de agresiuni împotriva santinelei prevăzută de art. 433 C. pen., când acesta este reprezentat de corpul persoanei lovite, sau jefuirea celor căzuți pe câmpul de luptă prev. de art. 436 C. pen., când obiectul material îl reprezintă bunurile morților sau răniților.

B. Subiecții infracțiunilor. a) **Subiectul activ nemijlocit** în cazul infracțiunilor cuprinse în acest capitol este uneori calificat, putând fi un militar sau un civil care are o anumită obligație, iar în celelalte cazuri poate fi orice persoană.

b) **Participația penală** este posibilă sub toate formele (coautorat, instigare și complicitate) cu excepția art. 432 C. pen. – sustragerea de la serviciul militar în timp de război și art. 435 C. pen. – neprezentarea la încorporare sau concentrare, unde nu este posibil coautoratul, deoarece fapta este o infracțiune cu subiect activ unic.

c) **Subiectul pasiv principal** este întotdeauna statul reprezentat de unitatea militară sau o organizație, iar în unele situații putem avea un subiect pasiv secundar, art. 433 C. pen. – agresiunea împotriva santinelei sau art. 436 C. pen. - jefuirea persoanelor căzute pe câmpul de luptă.

C. Latura obiectivă. a) **Elementul material.** La acest tip de infracțiuni, elementul material poate consta într-o acțiune sau inacțiune (la infracțiunea de neprezentarea la încorporare sau concentrare – art. 435 C. pen.).

b) **Urmarea imediată.** La acest tip de infracțiuni urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol privind capacitatea de luptă a forțelor armate sau la unele infracțiuni poate aduce atingere integrității corporale sau sănătății unei persoane sau

a patrimoniului acesteia

c) Legătura de cauzalitate fie rezultă *ex re* din comiterea faptei incriminate, fie trebuie dovedită.

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. Infracțiunile din acest titlu se săvârșesc cu **intenție directă sau indirectă** care rezultă din modalitatea de săvârșire a faptei, fiind exclusă culpa. În ceea ce privește infracțiunea prev. de art. 432 C. pen. sustragerea de la serviciul militar în timp de război aceasta se săvârșește numai cu intenție directă calificată prin scop.

b) Mobilul și scopul. Pentru acest tip de infracțiuni nu au relevanță mobilul și scopul, cu excepția infracțiunii prev. de art. 432 C. pen. privind sustragerea de la serviciul militar în timp de război când aceasta se face *în scopul de a se sustrage de la serviciul militar.*

E. Formele infracțiunilor. a) Actele pregătitoare sunt posibile la infracțiunile reglementate în acest capitol, însă ele nu se pedepsesc. Actele pregătitoare „sunt acele acte care pregătesc condițiile de trecere la executarea acțiunii sau inacțiunii constând în procurarea, confecționarea, modificarea unor instrumente ori culegerea unor informații.”

b) Tentativa nu se pedepsește la niciuna din infracțiune prevăzute în acest capitol.

c) Consumarea. Se consumă în momentul în care are loc acțiunea sau inacțiunea făptuitorului și se produce starea de pericol ce reprezintă urmarea imediată.

d) Epuizarea. Există posibilitatea ca după consumarea infracțiunii aceasta să persiste în timp, dacă sunt întrunite condițiile prev. de art. 35 alin. (1) C. pen., caz în care putem distinge și un moment al epuizării infracțiunilor care se epuizează odată cu săvârșirea ultimei acțiuni.

F. Sancțiuni. Infracțiunile din acest capitol sunt sancționate cu pedepse cu închisoarea, cu excepția art. 434 alin. (1) C. pen., în care sustragerea de la luarea în evidență militară în timp de pace se pedepsește cu amenda.

12.3. Rezumat

Infracțiuni contra capacității de luptă a forțelor armate

CAPITOLUL I - Infracțiuni săvârșite de militari

Absența nejustificată

Art. 413. - Absența nejustificată a oricărui militar de la unitate sau de la serviciu, care a depășit 4 ore, dar nu mai mult de 24 de ore, în timp de război, pe durata stării

de asediu sau a stării de urgență, se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

Dezertarea

Art. 414. - (1) Absența nejustificată de la unitate sau de la serviciu, care depășește 3 zile, a oricărui militar se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Dezertarea săvârșită în următoarele împrejurări:

a) de doi sau mai mulți militari împreună;

b) având asupra sa o armă militară;

c) în timpul misiunilor la care participă în afara teritoriului statului român, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani.

(3) În timp de război sau pe un teritoriu pe care a fost proclamată starea de asediu sau de urgență, dezertarea oricărui militar de la unitate sau serviciu care a depășit 24 de ore se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani.

Încălcarea consemnului

Art. 415. - (1) Încălcarea regulilor serviciului de pază, intervenție, însoțire sau de securitate se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Încălcarea consemnului de către santinela aflată în post la depozitele de armament, muniții sau alte materiale explozive ori în alte posturi de un deosebit interes militar sau de stat se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) săvârșite în timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență se pedepsesc cu închisoarea de la 3 la 10 ani.

Părăsirea postului sau comenzii

Art. 416. - (1) Părăsirea de către militar a postului, a serviciului sau a oricărui alt loc în care acesta trebuia să se afle se pedepsește cu închisoarea de la 3 luni la un an.

(2) Părăsirea comenzii sau a serviciului de permanență de către orice militar se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(3) Faptele prevăzute la alin. (1) și (2) săvârșite pe durata stării de asediu sau a stării de urgență se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 7 ani, iar dacă au fost săvârșite în timp de război, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani.

Insubordonarea

Art. 417. - (1) Refuzul de a executa un ordin cu privire la îndatoririle de serviciu se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) În timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență, pedeapsa pentru fapta prevăzută în alin. (1) este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Constrângerea superiorului

Art. 418. - (1) Constrângerea, prin orice mijloace, a superiorului de către inferior sau a șefului de către subordonat, la încălcarea îndatoririlor de serviciu se pedepsește cu închisoarea de la unu la 3 ani.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1) săvârșită de 2 sau mai mulți militari împreună ori în fața trupei adunate sau prin folosirea unei arme se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) În timp de război fapta prevăzută în alin. (1) se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani, iar fapta prevăzută în alin. (2) se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 12 ani.

Abuzul de autoritate

Art. 419. - Fapta superiorului sau a șefului care, prin încălcarea atribuțiilor de serviciu, cauzează o vătămare gravă a intereselor legale ale inferiorului sau subordonatului ori îl obligă să încalce îndatoririle de serviciu se pedepsește cu închisoarea de la unu la 3 ani.

Lovirea superiorului ori a inferiorului

Art. 420. - (1) Lovirea superiorului de către inferior sau a șefului de către subordonat, atunci când superiorul sau șeful se află în exercitarea atribuțiilor de serviciu ori pentru acte îndeplinite în legătură cu aceste atribuții, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și lovirea săvârșită de către superior sau șef împotriva inferiorului sau a subordonatului, atunci când inferiorul sau subordonatul se află în exercitarea atribuțiilor de serviciu ori pentru acte îndeplinite în legătură cu aceste atribuții.

(3) Când faptele prevăzute în alin. (1) și alin. (2) au fost comise în timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

Capitularea

Art. 421. - Predarea în mâinile inamicului de către comandant a forțelor armate pe care le comandă, lăsarea în mâinile inamicului, distrugerea sau aducerea în stare de neîntrebuințare de către comandant a mijloacelor de luptă sau a altor mijloace necesare pentru purtarea războiului, fără ca vreuna dintre acestea să fi fost determinată de condițiile de luptă, se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Părăsirea câmpului de luptă

Art. 422. - Părăsirea câmpului de luptă sau refuzul de a acționa, săvârșite în timpul luptei, ori predarea în captivitate sau săvârșirea altor asemenea fapte de natură a servi cauzei inamicului se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Zborul neautorizat

Art. 423. - (1) Zborul cu o aeronavă aparținând forțelor armate ale statului român, fără prealabilă autorizare, precum și nerespectarea regulilor de zbor, dacă prin aceasta se periclitează securitatea zborului în spațiul aerian sau a aeronavei, se pedepsește cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

(2) Dacă fapta a avut ca urmare distrugerea sau degradarea aeronavei, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi, iar dacă a avut ca urmare un dezastru, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Părăsirea navei

Art. 424. - (1) Părăsirea unei nave militare în caz de naufragiu de către comandant, înainte de a-și fi exercitat până la capăt îndatoririle de serviciu, precum și de către orice alte persoane ce fac parte din echipajul navei, fără ordinul comandantului, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Dacă fapta este săvârșită în timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Părăsirea comenzii

Art. 425. - (1) Părăsirea comenzii de către comandantul unei nave militare sau al unei grupări de nave militare, în situații care ar fi putut periclita nava militară sau navele militare ori echipajul acestora, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) În cazul în care părăsirea comenzii s-a săvârșit în timpul luptei, de către comandantul unei nave militare sau al unei grupări de nave militare, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Neluarea măsurilor necesare în operațiunile navale

Art. 426. - Fapta comandantului unei nave militare sau grupări de nave militare care, fără a fi fost oprit prin vreun ordin sau fără a fi fost împiedicat de misiunea specială pe care o avea:

- a) nu ia măsurile necesare să atace, să lupte împotriva inamicului, să ajute o navă a statului român sau a unei țări aliate, urmărită de inamic ori angajată în luptă;
- b) nu ia măsurile necesare pentru a distruge un convoi inamic;
- c) nu urmărește navele de război sau comerciale ale inamicului se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Coborârea pavilionului

Art. 427. - Coborârea pavilionului în timpul luptei, în scopul de a servi cauza inamicului, săvârșită de către comandantul unei nave militare sau al unei grupări de

nave militare, precum și de către orice altă persoană ambarcată, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Coliziunea

Art. 428. - (1) Fapta comandantului unei nave militare sau a oricărei persoane aflate la bordul navei, care a produs o coliziune sau punerea pe uscat a navei, dacă fapta a avut ca urmare avarierea gravă a acesteia, se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) În cazul în care fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(3) Fapta prevăzută în alin. (1) săvârșită în timp de război, pe durata stării de asediu sau a stării de urgență, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Sanționarea tentativei

Art. 429. - Tentativa la infracțiunile prevăzute în art. 421-425, art. 427 și art. 428 alin. (1) se pedepsește.

Infracțiuni privitoare la aeronave militare

Art. 430. - Dispozițiile art. 424-426, 428 și 429 se aplică în mod corespunzător și în cazul aeronavelor militare.

Punerea în mișcare a acțiunii penale

Art. 431. - Acțiunea penală pentru infracțiunile prevăzute în art. 413-417 se pune în mișcare numai la sesizarea comandantului.

CAPITOLUL II - Infracțiuni săvârșite de militari sau de civili

Sustragerea de la serviciul militar în timp de război

Art. 432. -

Fapta persoanei care, în timp de război sau pe durata stării de asediu, își provoacă vătămări integrității corporale sau sănătății, simulează o boală sau o infirmitate, folosește înscrisuri false sau orice alte mijloace, în scopul de a se sustrage de la serviciul militar, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

Agresiunea împotriva santinelei

Art. 433. - (1) Fapta persoanei care amenință sau lovește santinela sau militarul aflat în serviciu de intervenție, însoțire sau de securitate se pedepsește cu închisoarea de la unu la 3 ani.

(2) Dacă fapta este săvârșită prin folosirea unei arme sau de două sau mai multe persoane împreună, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Sustragerea de la luarea în evidența militară

Art. 434. -

(1) Sustragerea de la luarea în evidența militară, selecția, stabilirea aptitudinilor și a opțiunilor privind modul de îndeplinire a îndatoririlor militare, în timp de pace, se pedepsește cu amendă.

(2) Dacă fapta este săvârșită în timp de război sau pe durata stării de asediu, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

Neprezentarea la încorporare sau concentrare

Art. 435. -

(1) Neprezentarea la încorporare, concentrare sau mobilizare în timp de război sau pe durata stării de asediu, în termenul prevăzut în ordinul de chemare, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și neprezentarea celui încorporat sau concentrat la unitatea la care a fost repartizat, precum și a celui care, executând potrivit legii serviciul alternativ, nu se prezintă în termen la angajator.

(3) Termenele de prezentare prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se prelungesc cu 10 zile, în cazul în care cel chemat se află în străinătate.

Jefuirea celor căzuți pe câmpul de luptă

Art. 436. - (1) Jefuirea pe câmpul de luptă a morților sau răniților se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează fapta prevăzută în alin. (1) care, fără să fie săvârșită pe câmpul de luptă, este urmarea unor operații de război.

Folosirea emblemei Crucea Roșie în timpul operațiunilor militare

Art. 437. -

Folosirea, fără drept, în timp de război sau pe durata stării de asediu, în legătură cu operațiunile militare, a emblemei ori denumirii de "Crucea Roșie" sau a celor asimilate acesteia se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

12.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Constituie infracțiune de dezertare în formă agravată:

- a. săvârșirea faptei de trei sau mai mulți militari împreună;
- b. săvârșirea faptei având asupra sa o armă militară;

- c. absența nejustificată a oricărui militar de la unitate sau de la serviciu care a depășit 10 zile;

2) Tentativa la infracțiunea de insubordonare:

- a. deși posibilă nu se pedepsește;
- b. se pedepsește;
- c. nu este posibilă;

3) Jufuirea celor căzuți pe câmpul de luptă:

- a. constituie infracțiune și se pedepsește în varianta tip cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi;
- b. nu constituie infracțiune dacă persoana jefuită este doar rănită;
- c. constituie infracțiune doar dacă persoana jefuită este decedată;

12.5. Bibliografie recomandată

- a. Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea speciala. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- b. Mihail Udrioiu, *Fise de drept penal. Partea speciala. Teorie si cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- c. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- d. Ilie Pascu , Petre Buneci , Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea speciala. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- e. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- f. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, *Drept penal. Partea special II, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- g. Dobrinioiu Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- h. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- i. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- j. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- k. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- l. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., *Instituții de Drept penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- m. Dobrinioiu Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinioiu Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- n. *Revista Dreptul*
- o. *Revista Română de Drept penal*

12.6. Teme de control

Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați una din infracțiunile contra capacității de luptă a forțelor armate, prevăzute în Titlul XI din Codul penal, Partea specială.

Capitolul 13.

Infracțiuni contra capacității de luptă a forțelor armate.

Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război

13.1. Introducere

În cadrul acestui capitol sunt prezentate infracțiunile de genocid, contra umanității și de război, prevăzute în Titlul XII din Codul penal, Partea specială.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

13.2. Conținut

Considerații introductive faptelor de genocid, contra umanității și de război

Întrucât în toate perioadele istorice genocidul a produs mari pierderi umanității, Adunarea Generală a ONU prin rezoluția 260A/3 din 09.12.1948 a adoptat Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid ce a intrat în vigoare la 12.12.1951, fiind adoptată și de România.

Deși Convenția avea o durată de 10 ani începând cu data intrării sale în vigoare, având în vedere numărul mare de participanți la prezenta convenție și întrucât ea nu s-a redus la mai puțin de 16 membrii este în vigoare și astăzi.

Pentru a respecta scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite potrivit cărora toate statele trebuie să se abțină de a recurge la amenințarea sau folosirea forței, fie împotriva integrității teritoriale sau independenței politice a vreunui stat, fie în orice

alt mod incompatibil cu Națiunile Unite în anul 1998 s-a înființat Curtea Penală Internațională cu sediul la Haga în Olanda, ca instituție permanentă care poate să-și exercite competența față de persoane pentru crimele cele mai grave, având un răsunet internațional în sensul prezentului statut și fiind o completare a jurisdicțiilor penale naționale.

Astfel, competența Curții Penale Internaționale este limitată la crimele cele mai grave și anume: crima de genocid, crimele împotriva umanității, crimele de război și crima de agresiune.

În vederea asigurării unei compatibilități depline între prevederile Statutului de la Roma și ale actualului Cod penal, s-a recurs la modificarea anumitor dispoziții legale, astfel că textele adoptate nu s-au limitat la o traducere a dispozițiilor statutului, operându-se, după modelul reglementării germane, unele modificări de fond și formă, fiind avute în vedere și alte elemente:

a) încorporarea suplimentară a prevederilor unor acte normative de drept internațional (în special Protocolul Adițional I la Convențiile de la Geneva și a Protocolului II din 1999 la Convenția pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat din 1954);

b) raportarea la Elementele infracțiunilor (conform art. 9 din Statut), act aprobat de Comisia Preparatorie la data de 30 iunie 2000;

c) raportarea la jurisprudența instanțelor internaționale ulterioară anului 1998, ce nu a putut fi încorporată în Statut. (A se vedea expunerea de motive a Codului penal actual)

§1. Cadrul incriminării

Titlul XII al actualului Cod penal privind Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război este împărțit în două capitole și anume:

În Capitolul I cuprinde infracțiuni de genocid și contra umanității, întrucât există o strânsă legătură între elementele lor constitutive. Astfel, având în vedere Convenția cu privire la prevenirea și combaterea genocidului, textul actual reia fără modificări de substanță fostul articol 356 din vechiul Cod penal, fiind înlocuită doar noțiunea de „colectivitate” cu cea de „grup”, fiind prevăzute în plus în alineatele (3) și (4) din art. 438 C. pen. înțelegerea în vederea săvârșirii infracțiunii de genocid și incitarea la această infracțiune.

În privința infracțiunii contra umanității în actuala reglementare aceasta a fost adoptată în sensul de a respecta prevederile statutului CPI cât și a altor statute ale Tribunalului penal internațional (Nuremberg, Orientul Îndepărtat, Fosta Iugoslavie, Ruanda), formând un grup distinct de acte infracționale ce pot fi comise atât în timp de pace cât și de război, care au fost sistematizate după modelul german, în douăsprezece modalități normative, noțiunile fiind explicate în mod suficient în cadrul fiecărei secțiuni.

Capitolul al II-lea conține în principal infracțiunile reglementate în art. 8 din Statutul Curții Penale Internaționale – crime de război, însă reglementarea este sistematizată într-o manieră diferită, operându-se cu distincția între infracțiuni de război contra persoanelor (art. 440), contra proprietății și altor drepturi (441),

infrapecuni de război contra operațiunilor umanitare și emblemelor (art. 442) și utilizarea de metode și mijloace interzise în operațiunile de luptă (art. 443 și art. 444 din Codul penal).

§2. Aspecte comune infracțiunilor de genocid și contra umanității

A. Obiectul infracțiunilor. a) **Obiectul juridic generic** al infracțiunilor cuprinse în acest capitol se referă la ocrotirea relațiilor sociale privind distrugerea în întregime sau în parte a unui grup național etnic sau religios cât și a unui atac generalizat sau sistematic împotriva unei populații civile.

b) **Obiectul juridic special** este reprezentat de relațiile specifice fiecărei infracțiuni în parte referitoare la infracțiunile de genocid și contra umanității.

c) **Obiectul material.** Este reprezentant la ambele infracțiuni de corpul persoanei sau a persoanelor ce fac parte dintr-un grup național, etnic, rasial sau religios sau care parte fac parte din populația civilă.

B. Subiecții infracțiunilor. a) **Subiectul activ nemijlocit** la ambele infracțiuni poate fi orice persoană care răspunde penal.

b) **Participația penală** este posibilă sub forma de instigare, complicitate și coautorat.

c) **Subiectul pasiv** este întotdeauna reprezentat de un grup național, etnic, rasial sau religios sau de o populație civilă.

C. Latura obiectivă. a) **Elementul material** se realizează prin oricare din acțiunile prevăzute în ambele infracțiuni.

b) **Urmarea imediată.** Prin comiterea acestor infracțiuni se creează o stare de pericol însăși pentru existența grupului sau a populației civile.

c) **Legătura de cauzalitate.** Este obligatoriu ca între acțiunea autorului și urmarea imediată să existe o legătură de cauzalitate, care în general rezultă din simpla comitere a faptelor respective.

D. Latura subiectivă. a) **Forma de vinovăție.** Infracțiunile din acest titlu se săvârșesc cu **intenție directă** la infracțiunea de genocid, iar la infracțiunea contra umanității putem avea **intenția directă** sau intenția **indirectă** în funcție de modul de acțiune al autorului.

b) **Mobilul și scopul.** Mobilul și scopul poate rezulta din norma de incriminare.

E. Formele infracțiunilor. a) **Actele pregătitoare** sunt posibile la infracțiunile reglementate în acest capitol, însă ele nu se pedepsesc. Actele pregătitoare „sunt acele acte care pregătesc condițiile de trecere la executarea acțiunii sau inacțiunii constând în procurarea, confecționarea, modificarea unor instrumente ori culegerea unor informații.”

b) **Tentativa** este prevăzută în dispozițiile art. 32 C. pen. și constă în punerea în executare a intenției de a săvârși infracțiunea, iar această executare a fost însă întreruptă sau nu și-a produs efectul. Potrivit alin. (2) din art. 32 C. pen., nu există

tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracțiunii este consecința modului cum a fost concepută executarea.

Tentativa se pedepsește potrivit art. 445 C. pen. pentru ambele infracțiuni.

c) Consumarea. Se consumă în momentul în care are loc acțiunea sau inacțiunea făptuitorului și se produce starea de pericol ce reprezintă urmarea imediată.

d) Epuizarea. Există posibilitatea ca după consumarea infracțiunii aceasta să persiste în timp la ambele infracțiuni.

F. Sancțiuni. Infracțiunile din acest capitol sunt sancționate gradual cu pedepse de la 2 la 7 ani și pot ajunge până la detențiunea pe viață sau închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

§3. Aspecte comune infracțiunilor de război

A. Obiectul infracțiunilor. a) Obiectul juridic generic al infracțiunilor cuprinse în acest capitol se referă la ocrotirea relațiilor sociale privind apărarea și protejarea persoanelor în cadrul infracțiunilor de război, fie contra persoanelor, contra proprietății, contra operațiunilor umanitare și emblemelor sau utilizarea de metode și mijloace interzise în operațiunile de luptă.

b) Obiectul juridic special este reprezentat de relațiile specifice fiecărei infracțiuni în parte privind ocrotirea vieții, integrității corporale, sănătății, patrimoniului.

c) Obiectul material îl reprezintă corpul persoanei, bunurile părții inamice, instalațiile, materialele, unitățile sau vehiculele care participă la misiuni.

B. Subiecții infracțiunilor. a) Subiectul activ în cazul infracțiunilor cuprinse în acest capitol poate fi orice persoană (civil sau militar) care îndeplinește condițiile răspunderii penale.

b) Participația penală este posibilă sub toate formele (coautorat, instigare și complicitate).

c) Subiectul pasiv nu este calificat, însă în unele texte din infracțiuni sunt indicate anumite persoane protejate (răniții, bolnavi, naufragiați, prizonierii de război, civili)

C. Latura obiectivă. a) Elementul material, indiferent de varianta de comitere acestea există în funcție de modalitatea prevăzută de textul incriminator și privește acțiunea autorului infracțiunii.

b) Urmarea imediată. La acest tip de infracțiuni urmarea imediată constă în crearea unei stări de pericol atât pentru persoane cât și pentru bunurile inserate în textele legale.

c) Legătura de cauzalitate trebuie să existe între acțiunea autorului și urmarea imediată și de cele mai multe ori rezultă din modul concret în care fapta este comisă.

D. Latura subiectivă. a) Forma de vinovăție. Infracțiunile din acest titlu se săvârșesc cu **intenție directă sau indirectă**.

b) Mobilul și scopul. Pentru acest tip de infracțiuni nu au relevanță mobilul și scopul.

E. Formele infracțiunilor. a) **Actele pregătitoare** sunt posibile la infracțiunile reglementate în acest capitol, însă ele nu se pedepsesc.

b) Tentativa se pedepsește la acest capitol potrivit dispozițiilor art. 445 C. pen..

c) Consumarea. Se consumă în momentul în care are loc acțiunea sau inacțiunea făptuitorului și se produce starea de pericol ce reprezintă urmarea imediată.

d) Epuizarea. Există posibilitatea ca după consumarea infracțiunii aceasta să persiste în timp.

F. Sancțiuni. Infracțiunile din acest capitol sunt sancționate gradual cu pedepse de la 3 la 10 ani, de la 7 la 15 ani, de la 15 la 25 de ani și pot ajunge până la detențiunea pe viață și interzicerea exercitării unor drepturi.

13.3. Rezumat

CAPITOLUL I - Infracțiuni de genocid și contra umanității

Genocidul

Art. 438. -

(1) Săvârșirea, în scopul de a distruge, în întregime sau în parte, un grup național, etnic, rasial sau religios, a uneia dintre următoarele fapte:

- a) uciderea de membri ai grupului;
- b) vătămarea integrității fizice sau mintale a unor membri ai grupului;
- c) supunerea grupului la condiții de existență de natură să ducă la distrugerea fizică, totală sau parțială, a acestuia;
- d) impunerea de măsuri vizând împiedicarea nașterilor în cadrul grupului;
- e) transferul forțat de copii aparținând unui grup în alt grup, se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) sunt săvârșite în timp de război, pedeapsa este detențiunea pe viață.

(3) Înțelegerea în vederea săvârșirii infracțiunii de genocid se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Incitarea la săvârșirea infracțiunii de genocid, comisă în mod direct, în public, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Infracțiuni contra umanității

Art. 439. -

(1) Săvârșirea, în cadrul unui atac generalizat sau sistematic, lansat împotriva unei populații civile, a uneia dintre următoarele fapte:

- a) uciderea unor persoane;
 - b) supunerea unei populații sau părți a acesteia, în scopul de a o distruge în tot sau în parte, la condiții de viață menite să determine distrugerea fizică, totală sau parțială, a acesteia;
 - c) sclavia sau traficul de ființe umane, în special de femei sau copii;
 - d) deportarea sau transferarea forțată, cu încălcarea regulilor generale de drept internațional, a unor persoane aflate în mod legal pe un anumit teritoriu, prin expulzarea acestora spre un alt stat sau spre un alt teritoriu ori prin folosirea altor măsuri de constrângere;
 - e) torturarea unei persoane aflate sub paza făptuitorului sau asupra căreia acesta exercită controlul în orice alt mod, cauzându-i vătămări fizice sau psihice, ori suferințe fizice sau psihice grave, ce depășesc consecințele sancțiunilor admise de către dreptul internațional;
 - f) violul sau agresiunea sexuală, constrângerea la prostituție, sterilizarea forțată sau detenția ilegală a unei femei rămase gravidă în mod forțat, în scopul modificării compoziției etnice a unei populații;
 - g) vătămarea integrității fizice sau psihice a unor persoane;
 - h) provocarea dispariției forțate a unei persoane, în scopul de a o sustrage de sub protecția legii pentru o perioadă îndelungată, prin răpire, arestare sau deținere, la ordinul unui stat sau al unei organizații politice ori cu autorizarea, sprijinul sau asentimentul acestora, urmate de refuzul de a admite că această persoană este privată de libertate sau de a furniza informații reale privind soarta care îi este rezervată ori locul unde se află, de îndată ce aceste informații au fost solicitate;
 - i) întemnițarea sau altă formă de privare gravă de libertate, cu încălcarea regulilor generale de drept internațional;
 - j) persecutarea unui grup sau a unei colectivități determinate, prin privare de drepturile fundamentale ale omului sau prin restrângerea gravă a exercitării acestor drepturi, pe motive de ordin politic, rasial, național, etnic, cultural, religios, sexual ori în funcție de alte criterii recunoscute ca inadmisibile în dreptul internațional;
 - k) alte asemenea fapte inumane ce cauzează suferințe mari sau vătămări ale integrității fizice sau psihice,
- se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează faptele prevăzute în alin. (1), săvârșite în cadrul unui regim instituționalizat de oprimare sistematică și de dominare a unui grup rasial asupra altuia, cu intenția de a menține acest regim.

CAPITOLUL II - Infrațiuni de război

Infrațiuni de război contra persoanelor

Art. 440. -

(1) Săvârșirea, în cadrul unui conflict armat, cu sau fără caracter internațional, asupra uneia sau mai multor persoane protejate de dreptul internațional umanitar, a uneia dintre următoarele fapte:

- a) uciderea;
- b) luarea de ostatici;
- c) aplicarea de tratamente cu cruzime sau inumane, cauzându-i vătămări ale integrității fizice sau psihice ori suferințe fizice sau psihice grave, în special prin tortură sau mutilare;
- d) violul sau agresiunea sexuală, constrângerea la prostituție, sterilizarea forțată sau detenția ilegală a unei femei rămase gravidă în mod forțat, în scopul modificării compoziției etnice a unei populații;
- e) deportarea sau transferarea forțată, cu încălcarea regulilor generale de drept internațional, a unor persoane aflate în mod legal pe un anumit teritoriu, prin expulzarea acestora spre un alt stat sau un alt teritoriu ori prin folosirea altor măsuri de constrângere;
- f) aplicarea sau executarea unei pedepse severe, în special pedeapsa cu moartea sau o pedeapsă privativă de libertate, împotriva unei persoane care nu a fost judecată în cadrul unei proceduri legale și imparțiale, care să ofere garanțiile impuse de dreptul internațional;
- g) expunerea unei persoane la un pericol de moarte sau atingere gravă adusă sănătății prin:
 - 1. efectuarea asupra acesteia de experiențe cu privire la care ea nu a consimțit în mod voluntar, expres și prealabil sau care nu sunt necesare pentru sănătatea acesteia ori nu sunt efectuate în interesul său;
 - 2. prelevarea de țesuturi sau organe de la aceasta în scopul transplantului, cu excepția prelevării de sânge sau piele efectuate în scop terapeutic, în conformitate cu principiile medicale general recunoscute și cu consimțământul voluntar, expres și prealabil al persoanei;
 - 3. supunerea acesteia la metode de tratament nerecunoscute medical, fără ca acestea să fie necesare pentru sănătatea persoanei și fără ca ea să fi consimțit, în mod voluntar, expres și prealabil;
- h) supunerea unei persoane la un tratament degradant, se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează recrutarea sau încorporarea minorilor care nu au împlinit vârsta de 15 ani în forțele armate sau în grupuri armate, precum și determinarea acestora, prin orice mijloace, să participe activ la ostilități.

(3) Rănirea, în cadrul unui conflict armat cu sau fără caracter internațional, a unui membru al forțelor armate inamice sau a unui combatant al părții inamice, după ce acesta s-a predat fără condiții sau care a fost scos din luptă în orice mod, se pedepsește cu închisoarea de la 5 la 12 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Săvârșirea, în cadrul unui conflict armat cu caracter internațional, a uneia dintre următoarele fapte:

a) menținerea ilegală în detenție sau întârzierea nejustificată a repatrierii uneia sau mai multor persoane dintre cele prevăzute în alin. (5) lit. a);

b) transferarea, în mod direct sau indirect, de către un agent al puterii ocupante, a unei părți a populației civile căreia el îi aparține, în teritoriul ocupat;

c) constrângerea, prin violență sau amenințare, a uneia sau mai multor persoane dintre cele prevăzute în alin. (5) lit. a) să servească în forțele armate ale inamicului;

d) constrângerea resortisanților puterii inamice să ia parte la operațiunile de război îndreptate împotriva țării lor,

se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(5) Persoanele protejate de dreptul internațional umanitar sunt:

a) într-un conflict armat cu caracter internațional: persoanele protejate în sensul Convențiilor de la Geneva din 12 august 1949 și al Protocolului Adițional I din 8 iunie 1977, în special răniții, bolnavii, naufragiații, prizonierii de război și civilii;

b) într-un conflict armat fără caracter internațional: răniții, bolnavii, naufragiații și persoanele care nu participă direct la ostilități și care se găsesc sub puterea părții inamice;

c) într-un conflict armat cu sau fără caracter internațional: membrii forțelor armate și combatanții părții inamice, care au depus armele sau care, din orice altă cauză, nu se mai pot apăra și care nu se află sub puterea părții inamice.

Infracțiuni de război contra proprietății și altor drepturi

Art. 441. -

(1) Fapta persoanei care, în cadrul unui conflict armat, cu sau fără caracter internațional, jefuiește sau, cu încălcarea dreptului internațional și fără ca aceasta să fie justificată de necesități militare, distruge, își însușește sau rechiziționează bunuri ale părții inamice, aflate sub puterea părții căreia îi aparține făptuitorul, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Declarația, în cadrul unui conflict armat cu caracter internațional, ca fiind stinse, suspendate sau inadmisibile în justiție drepturile și acțiunile tuturor resortisanților părții inamice sau ale unei părți importante a acestora se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Infrațiuni de război contra operațiunilor umanitare și emblemelor

Art. 442. - (1) Fapta persoanei care, în cadrul unui conflict armat cu sau fără caracter internațional:

a) declanșează un atac împotriva personalului, instalațiilor, materialului, unităților sau vehiculelor care participă la o misiune de ajutor umanitar ori la o misiune de menținere a păcii, conform Cartei Națiunilor Unite, și care se bucură de protecția pe care dreptul internațional umanitar o garantează civililor sau bunurilor cu caracter civil;

b) declanșează un atac împotriva personalului, clădirilor, unităților sanitare sau mijloacelor de transport sanitare, care utilizează semnele distinctive prevăzute de Convențiile de la Geneva, în conformitate cu dispozițiile dreptului internațional umanitar, se pedepsește cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Fapta persoanei care, în cadrul unui conflict armat cu sau fără caracter internațional, utilizează fără drept semnele distinctive prevăzute de Convențiile de la Geneva, steagul de parlamentare, drapelul, insignele militare sau uniforma inamicului ori ale Organizației Națiunilor Unite, cauzând astfel moartea sau vătămarea corporală a uneia sau mai multor persoane, se pedepsește cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Utilizarea de metode interzise în operațiunile de luptă

Art. 443. - (1) Fapta persoanei care, în cadrul unui conflict armat cu sau fără caracter internațional:

a) declanșează un atac prin mijloace militare împotriva populației civile sau a unor civili care nu participă direct la ostilități;

b) declanșează un atac prin mijloace militare împotriva bunurilor civile protejate ca atare de dreptul internațional umanitar, în special clădiri consacrate cultului religios, învățământului, artei, științei, acțiunilor caritabile, monumentelor istorice, spitalelor, locurilor unde bolnavii sau răniții sunt adunați, precum și împotriva orașelor, satelor, locuințelor sau clădirilor neapărate ori zonelor demilitarizate sau asupra instalațiilor ori echipamentelor ce conțin substanțe periculoase, în măsura în care acestea nu sunt folosite ca obiective militare;

c) desfășoară un atac prin mijloace militare, știind că el va cauza pierderi de vieți omenești în rândul populației civile, răniri ale persoanelor civile, distrugeri de bunuri cu caracter civil, care ar fi vădit disproporționate în raport cu ansamblul avantajului militar concret și direct așteptat;

d) utilizează o persoană protejată de dispozițiile dreptului internațional umanitar pentru a evita ca anumite puncte, zone sau forțe militare să devină țintă a operațiunilor militare ale părții inamice;

- e) utilizează, ca metodă de purtare a războiului, înfometarea deliberată a civililor, privându-i de bunurile indispensabile supraviețuirii sau împiedicând, cu încălcarea dispozițiilor dreptului internațional umanitar, primirea ajutoarelor destinate acestora;
- f) declară sau ordonă că nu va exista îndurare pentru învinși;
- g) ucide sau rănește, prin viclenie, un membru al forțelor armate inamice sau un combatant al forțelor inamice
- h) utilizează bunurile culturale protejate ca atare de dreptul internațional umanitar, în special monumente istorice, clădiri consacrate cultului religios, învățământului, artei sau științei, pentru declanșarea unui atac prin mijloace militare împotriva părții inamice.

se pedepsește cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Desfășurarea unui atac prin mijloace militare, în cadrul unui conflict armat cu caracter internațional, știind că el va cauza mediului înconjurător daune extinse, de durată și grave, care ar fi vădit disproporționate în raport cu ansamblul avantajului militar concret și direct așteptat, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Utilizarea de mijloace interzise în operațiunile de luptă

Art. 444. - Fapta persoanei care, în cadrul unui conflict armat, cu sau fără caracter internațional:

- a) utilizează otravă sau arme cu substanțe otrăvitoare;
- b) utilizează gaze asfixiante, toxice sau asimilate și orice lichide, materii sau procedee similare;
- c) utilizează arme care cauzează suferințe fizice inutile se pedepsește cu închisoarea de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

Sanționarea tentativei

Art. 445. - Tentativa la infracțiunile prevăzute în prezentul titlu se pedepsește.

13.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Tentativa la infracțiunile prevăzute în Titlul XII. Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război:

- a. deși posibilă nu se pedepsește;
- b. se pedepsește;
- c. nu este posibilă și nu se pedepsește;

2) Fapta persoanei care, în cadrul unui conflict armat, cu sau fără caracter internațional utilizează gaze asfixiante, toxice sau asimilate și orice lichide, materii sau procedee similare:

- a. constituie infracțiunea de utilizarea de mijloace interzise în operațiunile de luptă;
- b. nu constituie infracțiune;
- c. constituie infracțiunea de utilizarea de metode interzise în operațiunile de luptă;

13.5. Bibliografie recomandată

- p. Alexandru Boroi, *Drept penal. Partea speciala. Editia a 5-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- q. Mihail Udrioiu, *Fise de drept penal. Partea speciala. Teorie si cazuri practice. Editia a 2-a*, Ed. C.H. Beck, București, 2021.
- r. Buneci Petre, *Drept penal special. Curs*, biblioteca electronică
- s. Ilie Pascu , Petre Buneci , Bogdan Buneci, *Drept penal. Partea speciala. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020
- t. V. Cioclei, *Drept penal. Partea special I, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- u. C.Rotaru, A.-R. Trandafir, V. Cioclei, *Drept penal. Partea special II, Curs Tematic*, Ed. C.H.Beck, București, 2016
- v. Dobrinioiu Vasile, Neagu Norel – *Drept penal. Partea specială. Teorie și practică judiciară. Conform Noului Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2011
- w. Predescu Ovidiu, Hărăstășanu Angela – *Drept penal. Partea specială – Examinare comparativă Codul penal – Noul Cod penal*, Editura Universul Juridic, București, 2012
- x. Pascu Ilie, Gorunescu Mirela – *Drept Penal. Partea Specială*, ediția a 2-a, Editura Hamangiu, București, 2009.
- y. Toader Tudorel și alții – *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, Editura Hamangiu, 2014
- z. Petre Buneci, Ilie Pascu, *Noul Cod penal. Partea generală și Codul penal. Partea generală în vigoare*, Editura Universul Juridic, București, 2010
- aa. Mihai Adrian Hotcă (coord.), Buneci Petre, s.a., *Instituții de Drept penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2014
- bb. Dobrinioiu Vasile, Pascu Ilie, Hotcă Mihai Adrian, Chiș Ioan, Păun Costică, Gorunescu Mirela, Neagu Norel, Dobrinioiu Maxim, Sinescu Mircea Constantin – *Noul Cod penal comentat, vol.II Partea specială*, Ediția a II-a Editura Universul Juridic, București, 2014
- cc. *Revista Dreptul*
- dd. *Revista Română de Drept penal*

13.6. Teme de control

Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să tratați una din infracțiunile de genocid, contra umanității și de război, prevăzute în Titlul XII din Codul penal, Partea specială.

Capitolul 14.

Impactul digitalizării asupra justiției penale

14.1. Introducere

În cadrul acestui capitol sunt prezentate aspecte referitoare la Inteligența artificială (AI) astfel cum sunt ele prezentate în Comunicarea Comisiei Europene {SWD(2018) 137 final} - Inteligența artificială pentru Europa.

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 2 ore.

14.2. Conținut

Inteligența artificială (AI) face deja parte din viețile noastre - nu este science fiction. De la utilizarea unui asistent personal virtual pentru a ne organiza ziua de lucru la deplasarea într-un vehicul autonom sau la melodiile sau restaurantele pe care ni le sugerează telefoanele noastre, IA este o realitate.

Ce este inteligența artificială?

Inteligența artificială (IA) se referă la sistemele care manifestă comportamente inteligente prin analizarea mediului lor înconjurător și care iau măsuri - cu un anumit grad de autonomie - pentru a atinge obiective specifice.

Sistemele bazate pe IA se pot baza exclusiv pe software-uri, acționând în lumea virtuală (de ex. asistenți vocali, software de analiză a imaginii, motoare de căutare, sisteme de recunoaștere vocală și facială) sau IA poate fi încorporată în

dispozitive hardware (de exemplu roboți avansați, vehicule autonome, drone sau aplicații pentru internetul obiectelor).

Utilizăm IA zilnic, de ex. pentru a traduce din diverse limbi, pentru a genera subtitrări în videoclipuri sau pentru a bloca mesajele electronice nesolicitate (spam).

Pe lângă faptul că ne ușurează viața, IA ne ajută să rezolvăm unele dintre cele mai mari provocări mondiale: de la tratarea bolilor cronice sau reducerea ratei mortalității în accidentele rutiere la combaterea schimbărilor climatice sau anticiparea amenințărilor la adresa securității informatice.

În Danemarca, IA ajută la salvarea de vieți, permițând serviciilor de urgență diagnosticarea stopurilor cardiace sau a altor afecțiuni în funcție de sunetul vocii apelantului. În Austria, îi ajută pe radiologi să detecteze cu o mai mare precizie tumorile prin compararea instantanee a razelor X cu o cantitate mare de alte date medicale.

Multe ferme din Europa utilizează deja IA pentru a monitoriza mișcarea, temperatura și consumul de hrană pentru animalele lor. Sistemul de IA poate adapta automat dispozitivele de încălzire și de hrănire cu scopul de a-i ajuta pe fermieri să monitorizeze bunăstarea animalelor și pentru a-i elibera de anumite sarcini. De asemenea, cu ajutorul IA, producătorii europeni pot deveni mai eficienți, iar fabricile pot reveni în Europa.

Acestea sunt doar câteva din numeroasele exemple privind ceea ce știm că IA poate face în toate sectoarele, de la energie la educație, de la servicii financiare la construcții. Numeroase alte exemple care nu pot fi imaginate astăzi vor apărea în următorul deceniu.

Ca și în cazul motorului cu aburi sau al electricității în trecut, IA transformă lumea noastră, societatea și industria 3. Creșterea puterii de calcul, disponibilitatea datelor și progresul privind algoritmi au transformat IA într-una dintre cele mai strategice tehnologii ale secolului XXI. Miza este cât se poate de mare. Modul în care abordăm IA va defini lumea în care trăim. Pe fondul concurenței globale acerbe, este nevoie de un cadru european solid.

Uniunea Europeană (UE) ar trebui să aibă o abordare coordonată pentru a beneficia la maximum de oportunitățile oferite de IA și pentru a răspunde noilor provocări pe care aceasta le aduce. UE își poate asuma rolul de lider în ceea ce privește dezvoltarea și utilizarea IA în scopuri bune și în folosul tuturor, sprijinindu-se pe valorile și avantajele sale. UE poate valorifica:

- cercetători, laboratoare și startup-uri de nivel mondial. De asemenea, sectorul roboticii este puternic dezvoltat în UE, iar sectoarele sale industriale, în special transporturile, asistența medicală și industria prelucrătoare, au o poziție de vârf pe plan mondial și ar trebui să se afle pe primul loc în adoptarea IA;

- piața unică digitală. Norme comune, de exemplu privind protecția datelor și libera circulație a datelor în UE, securitatea cibernetică și conectivitatea ajută întreprinderile să facă afaceri, să se extindă dincolo de frontiere și, astfel, încurajează investițiile; și

- o multitudine de date industriale, de cercetare și din sectorul public care pot fi utilizate pentru a alimenta sistemele de IA. În paralel cu prezenta comunicare, Comisia ia măsuri pentru a facilita schimbul de date și a permite accesul la mai multe date - materia primă pentru IA - pentru reutilizare. Acestea includ, în special, date din sectorul public, cum ar fi date privind utilitățile publice și mediul, precum și date privind sănătatea și de cercetare.

Liderii europeni au plasat IA printre prioritățile lor. La 10 aprilie 2018, 24 de state membre și Norvegia s-au angajat să colaboreze în domeniul IA. În baza acestui sprijin politic puternic, este timpul să depunem eforturi semnificative pentru a ne asigura că:

- Europa este competitivă în domeniul IA, cu investiții ambițioase care se potrivesc cu ponderea sa economică. Este vorba de sprijinirea cercetărilor și a inovațiilor pentru dezvoltarea următoarei generații de tehnologii în domeniul IA și implementarea pentru a se asigura că societățile - în special întreprinderile mici și mijlocii, care reprezintă 99% dintre întreprinderile din UE - pot adopta IA.

- Nimeni nu este lăsat în urmă de procesul transformării digitale. IA schimbă natura muncii: vor fi create locuri de muncă, altele vor dispărea, majoritatea vor fi transformate. Modernizarea educației, la toate nivelurile, ar trebui să fie o prioritate pentru guverne. Toți europenii ar trebui să aibă toate posibilitățile de a dobândi abilitățile de care au nevoie. Talentul ar trebui cultivat, echilibrul de gen și diversitatea încurajate.

- Noile tehnologii se bazează pe valori. Regulamentul general privind protecția datelor va deveni realitate la data de 25 mai 2018. Este un pas important pentru consolidarea încrederii, esențială pe termen lung atât pentru cetățeni, cât și pentru companii. În acest caz, abordarea durabilă a UE în domeniul tehnologiilor creează un avantaj competitiv, prin adoptarea schimbării pe baza valorilor Uniunii. La fel ca în cazul oricărei tehnologii transformatoare, unele aplicații de IA pot ridica noi întrebări etice și juridice, de exemplu legate de răspundere sau de potențiala influență asupra proceselor decizionale. Prin urmare, UE trebuie să se asigure că IA este dezvoltată și aplicată într-un cadru adecvat care promovează inovarea și respectă valorile și drepturile fundamentale ale Uniunii, precum și principiile etice, cum ar fi responsabilitatea și transparența. De asemenea, UE este în măsură să conducă această dezbatere pe scena mondială.

Acesta este modul în care UE poate juca un rol important și poate promova o abordare în domeniul IA care să aducă beneficii cetățenilor și societății în ansamblu.

Lansarea unei inițiative europene privind IA

În mai 2017, Comisia a publicat evaluarea intermediară a strategiei privind piața unică digitală. Aceasta a subliniat importanța pentru UE de a se baza pe avantajele sale științifice și industriale, precum și pe start-up-urile inovatoare, pentru a ocupa o poziție de lider în dezvoltarea tehnologiilor, platformelor și aplicațiilor de IA.

Consiliul European din octombrie 2017 a declarat că UE trebuie să conștientizeze urgența de a aborda noile tendințe, precum IA, „garantându-se, în același timp, un nivel ridicat de protecție a datelor, de drepturi digitale și de standarde etice” și a invitat „Comisia să prezinte o abordare europeană privind inteligența

artificială”. Parlamentul European a făcut o gamă largă de recomandări privind normele de drept civil în domeniul roboticii, iar Comitetul Economic și Social European a emis un aviz pe această temă .

Prezenta comunicare stabilește o inițiativă europeană privind IA, care vizează:

- Creșterea capacității tehnologice și industriale a UE și utilizarea IA în întreaga economie, atât în sectorul privat, cât și în cel public . Aceasta cuprinde investiții în cercetare și inovare și un acces mai bun la date.

- Pregătirea pentru schimbările socioeconomice pe care IA le aduce, prin încurajarea modernizării sistemelor de educație și de formare, sprijinirea talentelor, anticiparea schimbărilor de pe piața forței de muncă, sprijinirea tranzițiilor de pe piața forței de muncă și adaptarea sistemelor de protecție socială.

- Asigurarea unui cadru etic și legal adecvat, bazat pe valorile Uniunii și în conformitate cu Carta drepturilor fundamentale a UE. Aceasta cuprinde orientările viitoare asupra normelor existente privind responsabilitatea pentru produse, o analiză detaliată a noilor provocări și cooperarea cu părțile interesate, prin intermediul unei Alianțe europene pentru IA, pentru elaborarea orientărilor de etică a IA .

Toate acestea necesită unirea forțelor. Pe baza abordării stabilite în prezenta Comunicare și a declarației de cooperare semnată de 24 de state membre la 10 aprilie 2018, Comisia va colabora cu statele membre la un plan coordonat privind IA. Discuția va avea loc în cadrul platformei europene existente a inițiativelor naționale de digitizare a industriei, în vederea aprobării acestui plan până la sfârșitul anului 2018. Obiectivele principale vor viza maximizarea impactului investițiilor la nivelul UE și la nivel național, încurajarea sinergiilor și a cooperării în întreaga UE, schimbul de bune practici și definirea împreună a direcției de urmat pentru a se asigura că întreaga UE poate concura la nivel global.

În următoarele săptămâni, Comisia va emite o comunicare privind viitorul mobilității conectate și automatizate în Europa și o comunicare privind viitoarele ambiții de cercetare și inovare pentru Europa. IA va fi un element-cheie în cadrul acestor inițiative.

De-a lungul istoriei, apariția noilor tehnologii - de la electricitate la internet - a schimbat natura muncii. Aceasta a adus beneficii majore societății și economiei noastre, dar a ridicat și preocupări. Apariția automatizării, a roboticii și a IA transformă piața muncii și este esențial ca UE să gestioneze această schimbare.

Aceste tehnologii pot ușura viața lucrătorilor. Ele pot, de exemplu, să-i ajute pentru sarcinile repetitive, extenuante și chiar periculoase (de exemplu, curățarea unor locuri nesigure sau dificil de accesat, precum conductele industriale). De asemenea, ele pot contribui la sintetizarea unui volum mare de date, pot furniza informații mai precise și pot sugera decizii, inclusiv în contextul utilizării IA pentru a asista medicii în diagnosticare. În cele din urmă, ele ajută la îmbunătățirea abilităților persoanelor. În contextul unei societăți în curs de îmbătrânire, IA poate oferi noi soluții pentru a ajuta mai mulți oameni să participe și să rămână pe piața muncii, inclusiv persoanele cu handicap. Noi locuri de muncă și sarcini vor apărea datorită IA, unele dintre ele fiind dificil sau chiar imposibil de prevăzut. Alte locuri de muncă și sarcini vor fi înlocuite. În timp ce cuantificarea exactă a impactului IA asupra locurilor de muncă este dificil de determinat în acest stadiu, există o nevoie clară de acțiune.

În ansamblu, există trei provocări principale pentru UE - care evidențiază rolul fundamental al educației și formării, inclusiv al profesorilor și formatorilor, domeniu în care responsabilitatea revine statelor membre. Prima provocare este de a pregăti societatea în ansamblu. Prin aceasta se înțelege că toți europenii trebuie să dezvolte competențe digitale de bază, precum și competențe complementare care nu pot fi înlocuite de niciun fel de inteligență artificială (precum gândirea critică, creativitatea, managementul). În al doilea rând, UE trebuie să-și concentreze eforturile pentru a ajuta persoanele ale căror locuri de muncă ar putea suferi cele mai mari transformări sau ar putea dispărea ca urmare a automatizării, roboticii și IA. De asemenea, se vizează asigurarea accesului la protecția socială al tuturor cetățenilor, inclusiv al muncitorilor și al celor care desfășoară activități independente, în conformitate cu Pilonul european al drepturilor sociale. În cele din urmă, UE trebuie să instruiască mai mulți specialiști în domeniul IA, pe baza lungii sale tradiții de excelență

academică, să le creeze un mediu adecvat pentru a lucra în UE și să atragă mai multe talente din străinătate.

Să nu lăsăm pe nimeni în urmă

În 2016, Comisia Europeană a lansat un plan exhaustiv pentru a ajuta oamenii să-și îmbunătățească competențele necesare pentru evoluția pieței forței de muncă: o nouă agendă pentru competențe în Europa 40 . Ca parte a acestei agende, Comisia a emis o Recomandare pentru statele membre privind parcursuri de actualizare a competențelor: noi oportunități pentru adulți” pentru a favoriza dobândirea unor niveluri minime de competențe numerice, digitale și de alfabetizare. De asemenea, a fost adoptată o recomandare privind competențele-cheie pentru învățarea continuă, care se axează, în special, pe dobândirea de competențe în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STEM), competențe digitale, antreprenoriat și creativitate. De asemenea, Comisia a prezentat un Plan de acțiune privind educația digitală care urmărește promovarea aptitudinilor și a competențelor digitale pentru toți cetățenii. Acest plan explorează impactul IA asupra educației și formării prin programe-pilot.

În timp ce digitizarea afectează structura pieței de muncă, în special prin automatizarea locurilor de muncă cu calificare medie, IA ar putea avea un impact mai semnificativ asupra locurilor de muncă cu un nivel de calificare redus . Dacă nu se iau măsuri prompte și proactive, aceasta poate exacerba inegalitățile dintre oameni, regiuni și industrii din UE.

Pentru a face față transformării IA, lucrătorii ale căror locuri de muncă se schimbă sau pot dispărea din cauza automatizării trebuie să beneficieze de toate oportunitățile de a dobândi aptitudinile și cunoștințele de care au nevoie pentru a stăpâni noua tehnologie și să primească sprijin pe durata tranzițiilor de pe piața muncii. Această abordare anticipată și accentul pus pe investițiile în oameni reprezintă piatra de temelie a unei abordări centrate pe oameni și favorabile incluziunii cu privire la IA și va necesita investiții semnificative. Schemele naționale vor fi esențiale în furnizarea acestor calificări și formări. Acestea vor beneficia de sprijin din partea fondurilor europene structurale și de investiții (care oferă sprijin

pentru dezvoltarea aptitudinilor în valoare de 27 de miliarde EUR în perioada 2014-2020, din care Fondul social european investește 2,3 miliarde în mod specific în aptitudini digitale) și ar trebui să beneficieze de sprijin și din partea sectorului privat. Comisia va continua, de asemenea, să sprijine cercetarea privind interacțiunea și cooperarea dintre oameni și IA.

Cultivarea talentului, a diversității și a interdisciplinarității

IA a creat noi profiluri profesionale, inclusiv în domeniul dezvoltării algoritmilor de învățare automatizată și a altor inovații digitale . În general, numărul specialiștilor în tehnologia informației și comunicării din UE a crescut anual cu 5 % din 2011, ceea ce reprezintă 1,8 milioane de noi locuri de muncă și o creștere rapidă a ponderii din totalul locurilor de muncă, de la 3 % la 3,7 % în doar cinci ani. Există cel puțin 350 000 de posturi vacante pentru astfel de profesioniști în Europa, ceea ce demonstrează deficite semnificative de competențe 44 . Din acest motiv, Europa trebuie să depună eforturi pentru a mări numărul de persoane formate în domeniul IA și a încuraja diversitatea. Mai multe femei și persoane provenind din medii diferite, inclusiv persoane cu dizabilități, trebuie să fie implicate în dezvoltarea IA, începând cu educația și formarea incluzivă în domeniul IA, pentru a se asigura că IA este nediscriminatorie și favorabilă incluziunii. Interdisciplinaritatea ar trebui, de asemenea, să fie sprijinită (prin încurajarea unor diplome comune, de exemplu în domeniul dreptului sau psihologiei și în domeniul IA). Programele și cursurile ar trebui să abordeze subiectul importanței eticii în dezvoltarea și utilizarea noilor tehnologii. Nu este vorba doar de formarea celor mai mari talente, ci și de crearea unui mediu atractiv pentru ca acestea să rămână în UE.

Trebuie promovate inițiative care să încurajeze tinerii să aleagă materii din domeniul IA și domenii conexe drept cariere. Comisia a lansat recent „stagiile pentru oportunități digitale” , care sprijină stagiile ce au drept obiectiv dobândirea de aptitudini digitale avansate, iar o serie de acțiuni ale Coaliției pentru competențe și locuri de muncă în sectorul digital 46 au drept obiectiv transmiterea de aptitudini de codare și creșterea numărului de experți în sectorul digital.

Pentru a asigura acceptarea IA la nivelul societății, este esențial ca lucrătorii să aibă posibilitatea de a se adapta și să aibă acces la noi oportunități. Ca oricare altă tehnologie, IA nu este doar „impusă” societății. Guvernele, în dialog cu partenerii sociali și cu organismele societății civile, trebuie să coordoneze acest proces pentru a se asigura că beneficiile sale sunt răspândite pe scară largă, că toți cetățenii sunt pregătiți în mod corespunzător pentru a profita la maximum de această tehnologie și că are loc o reflecție mai largă privind potențialele schimbări societale mai profunde.

14.3. Rezumat

UE are o bază științifică și industrială puternică pentru dezvoltare, cu universități și laboratoare de vârf, cu o poziție de lider recunoscută în robotică și cu startup-uri inovatoare. Aceasta are un cadru juridic cuprinzător care protejează consumatorii, promovând în același timp inovarea și face progrese în ceea ce privește crearea unei piețe unice digitale. UE deține principalele ingrediente pentru a deveni lider în revoluția IA, în felul său propriu și pe baza valorilor sale.

Abordarea privind IA descrisă în Comunicarea Comisiei prezintă calea de urmat și subliniază necesitatea de a uni forțele la nivel european, pentru a se asigura că toți europenii participă la transformarea digitală, că se alocă resursele adecvate pentru IA și că valorile și drepturile fundamentale ale Uniunii se află în prima linie a peisajului IA.

14.5. Bibliografie recomandată

- a. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0237&from=NL>

14.6. Teme de control

Realizați un referat de maximum 5 pagini în care să vă prezentați punctul dvs. de vedere cu privire la impactul digitalizării asupra justiției penale.

Răspunsuri la testele de autoevaluare a cunoștințelor

Capitolul 1. Infrațiuni privind autoritatea și frontiera de stat

- 1) b
- 2) a
- 3) a
- 4) b
- 5) b

Capitolul 2. Infrațiuni contra îndeplinirii justiției

- 1) a
- 2) b
- 3) c
- 4) a
- 5) b
- 6) c
- 7) c

Capitolul 3. Infrațiuni de corupție

- 1) c
- 2) b
- 3) a

Capitolul 4. Infrațiuni de serviciu

- 1) a
- 2) c
- 3) a
- 4) a

Capitolul 5. Infrațiuni de fals

- 1) a
- 2) b
- 3) c
- 4) a
- 5) c

Capitolul 6. Infrațiuni contra siguranței publice

- 1) a
- 2) b
- 3) b
- 4) c
- 5) a

Capitolul 8. Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială. Infrațiuni contra ordinii și liniștii publice

- 1) c
- 2) b
- 3) a

Capitolul 9. Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială. Infrațiuni contra familiei. Infrațiuni contra libertății religioase și respectului datorat persoanelor decedate

- 1) a
- 2) a

Capitolul 10. Infrațiuni electorale

- 1) b
- 2) c
- 3) b

Capitolul 11. Infrațiuni contra securității naționale

- 1) a
- 2) b
- 3) b

Capitolul 12. Infrațiuni contra capacității de luptă a forțelor armate

- 1) b
- 2) a
- 3) a

Capitolul 13. Infrațiuni de genocid, contra umanității și de război

- 1) b
- 2) a